

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie

Program działalności na rok 2023

Akceptuję

DYREKTOR
Warmińsko-Mazurskiego
Ośrodka Doradztwa Rolniczego
z siedzibą w Olsztynie

Damian Godziński

.....
/dyrektor/

Zatwierdzam

*Zatwierdzono pismem
D.W.td. 6540.16.1.2022*

.....
/Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi/

Olsztyn, 2022
www.w-modr.pl
sekretariat@w-modr.pl

Opracowanie	Zespół Specjalistów i Doradców WMODR
Redakcja techniczna	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw
Kierujący	Damian Godziński – Dyrektor WMODR
Zaopiniowany	Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego przy WMODR

SPIS TREŚCI

Wstęp

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego.

B. Zakres i metodyka procesu programowania.

C. Działalność merytoryczna

C.1. Zadania realizowane na podstawie art. 4.2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

Zadanie 1. Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zadanie 2. Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej.

Zadanie 3. Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Zadanie 4. Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych.

Zadanie 5. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie.

Zadanie 6. Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.

Zadanie 7. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska.

Zadanie 8. Podejmowanie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwa rolnego.

Zadanie 9. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku.

Zadanie 10. Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolno-środowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych.

Zadanie 11. Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej.

Zadanie 12. Szacowanie szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie.

Zadanie 13. Ocenienia i akceptowanie, planów restrukturyzacji o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne.

C.2. Usługi odpłatne realizowane na podstawie art. 4.4 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego.

C.3. Zadania realizowane w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR).

C.4. Zadania finansowane z innych źródeł, w tym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW).

- D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem.
- E. Wykaz ważniejszych wydarzeń.
- F. Plan wydawniczy.
- G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej.
- H. Podsumowanie.
- I. Załączniki elektroniczne.

Wstęp

Status prawny

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Olsztynie (WMODR) jest państwową jednostką organizacyjną posiadającą osobowość prawną, której zadaniem jest prowadzenie doradztwa rolniczego obejmującego działania w zakresie rolnictwa, rozwoju wsi, rynków rolnych oraz wiejskiego gospodarstwa domowego, mające na celu poprawę poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich.

Podstawy funkcjonowania:

1. Ustawa o JDR

WMODR działa w oparciu o ustawę z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721 t.j.).

2. Statut

Statut WMODR nadany został zarządzeniem Nr 41 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. (Dziennik Urzędowy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. poz. 33).

3. Regulamin organizacyjny

Regulamin Organizacyjny WMODR zatwierdzony został przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 22.10.2020 r. i wprowadzony zarządzeniem Nr 92/2020 Dyrektora WMODR z dnia 5 listopada 2020 r.

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego

Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego przy WMODR została powołana przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W skład Rady wchodzi:

- 1) Agnieszka Borysewicz – przedstawiciel Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- 2) Edward Adamczyk – przedstawiciel Sejmiku Województwa Warmińsko–Mazurskiego,
- 3) Sylwia Jaskulska – przedstawiciel Zarządu Województwa Warmińsko–Mazurskiego,
- 4) Romuald Tański – przedstawiciel Warmińsko–Mazurskiej Izby Rolniczej,
- 5) Jerzy Salitra – przedstawiciel Warmińsko–Mazurskiej Izby Rolniczej,
- 6) Maciej Kusior – przedstawiciel Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”,
- 7) Benedykt Rochnowski – przedstawiciel Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”,
- 8) Leszek Sargalski – przedstawiciel Związku Zawodowego Rolnictwa „Samoobrona”,
- 9) Wiesław Domian – przedstawiciel Warmińsko – Mazurskiego Związku Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych,
- 10) prof. dr hab. Marek Marks – przedstawiciel Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie,
- 11) dr Adam Wasilewski – przedstawiciel Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB w Warszawie,
- 12) Andrzej Dzieliński – przedstawiciel szkoły ponadpodstawowej kształcącej na potrzeby rolnictwa.

Podstawa prawna sporządzania Programu Działalności

Program Działalności zawiera działania doradcze według zadań z zakresu doradztwa rolniczego określonych art. 4 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721 t.j.). Program Działalności powstał w oparciu o art. 8, ust. 1, pkt 1 oraz art. 9, ust. 3, pkt 1 cytowanej ustawy.

A. Charakterystyka ośrodka doradztwa rolniczego

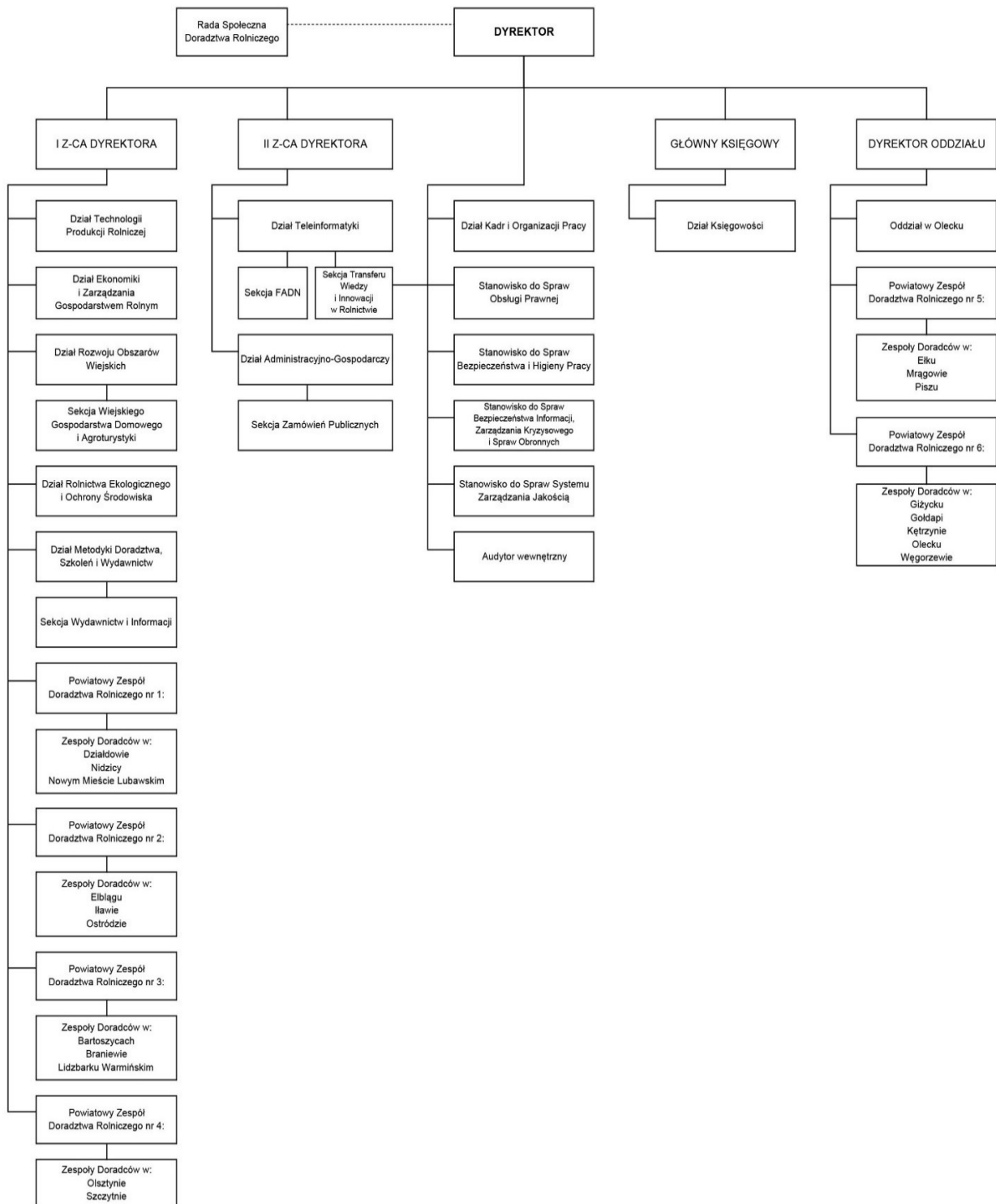
1. Struktura organizacyjna + schemat.

Struktura organizacyjna

Na mocy statutu nadanego zarządzeniem Nr 41 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 sierpnia 2016 r. poz. 33, WMODR tworzy:

- a) centrala z następującymi komórkami organizacyjnymi:
 - a) Dział Technologii Produkcji Rolniczej,
 - b) Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym,
 - c) Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - d) Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska,
 - e) Dział Teleinformatyki,
 - f) Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw,
 - g) Dział Administracyjno-Gospodarczy,
 - h) Dział Księgowości,
 - i) Dział Kadr i Organizacji Pracy,
 - j) Stanowisko do Spraw Obsługi Prawnej,
 - k) Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa i Higieny Pracy,
 - l) Stanowisko do Spraw Bezpieczeństwa Informacji, Zarządzania Kryzysowego Spraw Obronnych,
 - m) Stanowisko do Spraw Systemu Zarządzania Jakością,
 - n) Audytor wewnętrzny,
- b) Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego nr 1, 2, 3, 4, 5, 6.

Schemat organizacyjny

2. Dane teleadresowe centrali wraz z odnośnikami do mediów społecznościowych

Tab. A. Dane teleadresowe

L.p.	Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doradztwa Rolniczego	adres	telefon	e-mail
1	2	3	4	5
1.	Centrala w Olsztynie	ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn	(89) 526 44 39	sekretariat@w-modr.pl
Oddziały				
2.	Oddział w Olecku	Al. Zwycięstwa 10 19-400 Olecko	665 892 066	olecko.sekretariat@ w-modr.pl
Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego				
3.	PZDR 1, ZD Działdowo	ul. Polna 6/20 13-200 Działdowo	(23) 696 19 75	pzdr.dzialdowo@ w-modr.pl
4.	PZDR 1, ZD Nidzica	ul. Słowackiego 17 13-100 Nidzica	(89) 625 26 50	pzdr.nidzica@ w-modr.pl
5.	PZDR 1, ZD Nowe Miasto Lubawskie	ul. Kazimierza Wielkiego 5 13-300 Nowe Miasto Lubawskie	665 690 332	pzdr.nowe.miasto@ w-modr.pl
6.	PZDR 2, ZD Elbląg	ul. Nowodworska 10B 82-300 Elbląg	(55) 235 32 36	pzdr.elblag@w-modr.pl
7.	PZDR 2, ZD Iława	ul. Lubawska 3 14-200 Iława	(89) 649 37 73	pzdr.ilawa@w-modr.pl
8.	PZDR 2, ZD Ostróda	Grabina 17 14-106 Szyldak	(89) 646 24 24	pzdr.ostroda@ w-modr.pl
9.	PZDR 3, ZD Bartoszyce	ul. Kętrzyńska 45A 11-200 Bartoszyce	(89) 762 22 05	pzdr.bartoszyce@ w-modr.pl
10.	PZDR 3, ZD Braniewo	ul. Kościuszki 118 14-500 Braniewo	(55) 243 28 46	pzdr.braniewo@ w-modr.pl
11.	PZDR 3, ZD Lidzbark	ul. Krasickiego 1/48 11-100 Lidzbark Warmiński	(89) 767 23 10	pzdr.lidzbark@ w-modr.pl
12.	PZDR 4, ZD Olsztyn	ul. Niepodległości 4A 11-300 Biskupiec	(89) 715 22 59	pzdr.olsztyn@ w-modr.pl
13.	PZDR 4, ZD Szczytno	ul. Narońskiego 2 12-100 Szczytno	(89) 624 30 59	pzdr.szczytno@ w-modr.pl
14.	PZDR 5, ZD Ełk	ul. Zamkowa 8 19-300 Ełk	(87) 621 69 67	pzdr.elk@w-modr.pl
15.	PZDR 5, ZD Mrągowo	ul. Bohaterów Warszawy 7A/2 11-700 Mrągowo	(89) 741 24 51	pzdr.mragowo@ w-modr.pl
16.	PZDR 5, ZD Pisz	ul. Warszawska 5 12-200 Pisz	(87) 423 20 33	pzdr.pisz@w-modr.pl
17.	PZDR 6, ZD Giżycko	ul. Przemysłowa 2 11-500 Giżycko	(87) 428 51 99	pzdr.gizycko@ w-modr.pl
18.	PZDR 6, ZD Gołdap	ul. Wolności 20 19-500 Gołdap	(87) 615 19 57	pzdr.goldap@ w-modr.pl
19.	PZDR 6, ZD Kętrzyn	ul. Powstańców Warszawy 1 11-400 Kętrzyn	(89) 751 30 93	pzdr.ketrzyn@ w-modr.pl
20.	PZDR 6, ZD Olecko	Al. Zwycięstwa 10 19-400 Olecko	665 910 617	pzdr.olecko@ w-modr.pl
21.	PZDR 6, ZD Węgorzewo	Pl. Wolności 1B 11-600 Węgorzewo	(87) 427 12 21	pzdr.wegorzewo@ w-modr.pl
	Media społecznościowe	link/adres strony www		
1.	Strona www	www.w-modr.pl		
2.	Facebook	www.facebook.com/wmodr.olsztyn		
3.	Kanał/y you tube	www.youtube.com/channel/UCe2B5KYa5ePFgE4PwcGkOjQ		

3. Zasoby ludzkie

Tab. B. Zatrudnienie w Warmińsko-Mazurskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego, stan na dzień 31.10.2022 r.

L.p.	Komórki organizacyjne	Liczba zatrudnionych osób
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
1.	Dyrektor	1
2.	Zastępca Dyrektora	2
3.	Dyrektor Oddziału	1
4.	Dział Technologii Produkcji Rolniczej	9
5.	Dział Ekonomiki i Zarządzania Gospodarstwem Rolnym	2
6.	Dział Rozwoju Obszarów Wiejskich	12
7.	Dział Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska	6
8.	Dział Teleinformatyki	12
9.	Dział Metodyki Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw	8
10.	Dział Administracyjno-Gospodarczy	9
11.	Dział Księgowości	7
12.	Dział Kadr i Organizacji Pracy	4
13.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego nr 1, 2, 3, 4, 5, 6	118
14.	Pozostali pracownicy	3
Razem		194

Tab. C. Zatrudnienie w Powiatowych Zespołach Doradztwa Rolniczego

L.p.	Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego	Liczba gmin*	Liczba pracowników
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1.	PZDR 1, ZD Działdowo	5	7
2.	PZDR 1, ZD Nidzica	4	4
3.	PZDR 1, ZD Nowe Miasto Lubawskie	4	6
4.	PZDR 2, ZD Elbląg	9	10
5.	PZDR 2, ZD Iława	5	6
6.	PZDR 2, ZD Ostróda	8	10
7.	PZDR 3, ZD Bartoszyce	4	5
8.	PZDR 3, ZD Braniewo	6	6
9.	PZDR 3, ZD Lidzbark Warmiński	4	6
10.	PZDR 4, ZD Olsztyn	12	11
11.	PZDR 4, ZD Szczytno	7	7
12.	PZDR 5, ZD Ełk	4	5
13.	PZDR 5, ZD Mrągowo	4	3
14.	PZDR 5, ZD Pisz	4	4
15.	PZDR 6, ZD Giżycko	5	5
16.	PZDR 6, ZD Gołdap	3	3
17.	PZDR 6, ZD Kętrzyn	5	7
18.	PZDR 6, ZD Olecko	4	4
19.	PZDR 6, ZD Węgorzewo	3	3
20.	Kierownicy PZDR 1, 2, 3, 4, 5, 6	-	6
Razem		100	118

* gminy wiejskie i miejsko-wiejskie

Tab. D. Zatrudnienie wg specjalizacji

L.p.	Wyszczególnienie	Liczba osób
1	2	3
1.	Specjaliści zakładowi, w tym z uprawnieniami:	44
a)	doradcy rolniczego	29
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	13
c)	eksperta przyrodniczego	0
2.	Doradcy terenowi, w tym z uprawnieniami:	118
a)	doradcy rolniczego	83
b)	doradcy rolnośrodowiskowego	66
c)	eksperta przyrodniczego	0

4. Zasoby materialne.
- a. Sale wykładowe:
- sala konferencyjna 110 miejsc;
 - sala konferencyjna 20 miejsc.
- b. Sale komputerowe – nie dotyczy.
- c. Laboratorium – nie dotyczy.
- d. Pole doświadczalne (gospodarstwa demonstracyjne) – nie dotyczy.
- e. Tereny wystawowe:
- teren należący do WMODR o powierzchni 9 664 m²
 - teren dzierżawiony od Gminy Olsztyn z przeznaczeniem na organizację targów i wystaw rolniczych: obręb nr 10, cz. dz. nr 105/1, 109 i 110 oraz obręb nr 6 cz. dz. 3/5 o łącznej powierzchni 4942 m².
- f. Hotel – nie dotyczy.
- g. Stołówka/ restauracja/ bar – nie dotyczy.
- h. Ścieżka dydaktyczna – nie dotyczy.
- i. Stacja meteo – 13 stacji meteorologicznych rozmieszczonych na terenie 13 powiatów w województwie warmińsko-mazurskim.
- j. Pasieka – nie dotyczy.
- k. Budynki i budowle niezbędne do realizacji usług:
- Działka nr 5 w obrębie nr 6 miasta Olsztyna (księga wieczysta OL10/0052599/7) będąca w użytkowaniu wieczystym do 01.01.2104 r. o powierzchni 0,9664 ha zabudowana budynkami i urządzeniami stanowiącymi własność WMODR:
 - Budynek biurowy (przedwojenny) o powierzchni 738,97 m²;
 - Budynek biurowy o powierzchni 177,28 m²;
 - Wiata wystawowa o powierzchni 217,08 m²;
 - Wiata wystawowa – altana o powierzchni 65 m²;
 - Wiata samochodowa o powierzchni 149,60 m²;
 - Wiata dla zwierząt o powierzchni 260,10 m²;
 - Oświetlenie terenu, linia wodociągowa, ogrodzenie, nawierzchnia;
 - Instalacja fotowoltaiczna przyłączona do sieci energetycznej składająca się z 86 modułów o łącznej powierzchni 104,3 m² i 2 sztuki turbin wiatrowych.
 - Scena mobilna 6x8 m;
 - 2 szt. namioty wystawiennicze 1000 m² z wyposażeniem;
 - 1 szt. namiot konferencyjny 450 m² z wyposażeniem;

- 3 szt. trybuny (50 osobowe).

5. Certyfikaty i uprawnienia.

Certyfikat System Zarządzania Jakością zgodny z wymaganiami ISO 9001:2015. Zakres certyfikatu: usługi doradcze, szkoleniowe i informacyjne świadczone na rzecz rozwoju rolnictwa i przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim.

6. Wdrożone systemy zarządzania.

System Zarządzania Jakością ISO 9001:2015 ważny do 25.02.2023 r.

7. Elektroniczny system wspomagania pracy doradczej.

Dokumentowanie pracy doradczej osób zatrudnionych w WMODR odbywa się przy pomocy elektronicznego Systemu Planowania i Sprawozdawczości (SPiS), którego utworzenie zostało dofinansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013. Celem działania SPiS jest udoskonalenie czynności związanych z codzienną pracą doradców oraz specjalistów Centrali i Oddziału w postaci zautomatyzowanych zapisów na etapie planowania i sprawozdawczości. Każdy użytkownik posiada własne konto, na którym elektronicznie planuje zadania roczne, a następnie po ich realizacji, systematycznie dokonuje zapisów sprawozdawczych z pracy doradczej. Ponadto w zakresie funkcjonowania systemu istnieje dostęp do określonych zasobów, adekwatnych do funkcji, jaką pełni dany użytkownik. SPiS jest systemem czytelnym, o jasno rozpisanych zadaniach dla każdego użytkownika z zakresu programu działalności na dany rok.

SPiS składa się z następujących modułów:

- użytkownicy i uprawnienia,
- szablon planu rocznego (umożliwia tworzenie szablonu programu rocznego działalności WMODR),
- planowanie (umożliwia planowanie zadań w ujęciu rocznym, miesięcznym, dziennym przez użytkowników oraz ich podgląd przez bezpośrednich przełożonych),
- rejestr gospodarstw (baza gospodarstw rolnych z ich charakterystyką, na rzecz których świadczone były i są usługi przez pracowników WMODR),
- codzienna realizacja zadań (szczegółowa sprawozdawczość dotycząca wykonania zadań),
- szczegółowa sprawozdawczość dotycząca wybranych zadań WMODR (działania rolno-środowiskowo-klimatyczne, inne działania PROW),
- archiwalne (umożliwia dostęp do danych archiwalnych działań realizowanych przez WMODR),
- słowniki (definiuje dane dla zadań, które następnie wykorzystywane są w aplikacji SPiS),
- raporty (umożliwia w prosty i szybki sposób generowanie raportów rocznych, kwartalnych, miesięcznych, tygodniowych i dziennych planów, sprawozdań, odbiorców usług świadczonych przez WMODR),
- dokumenty do pobrania (daje możliwość zamieszczania dokumentacji służącej usprawnieniu pracy doradczej).

B. Zakres i metodyka procesu programowania

1. Źródła informacji o potrzebach doradczych:

a. Polityka rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich: dokumenty UE, krajowe, regionalne/wojewódzkie.

Fundamentem trwałego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Unii Europejskiej jest Wspólna Polityka Rolna, w której celem nadrzędnym jest rozwój gospodarczy, społeczny i ekologiczny. W Polsce w celu wdrażania zasad zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich przyjęta została Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030, której podstawowym celem jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich oraz efektywne wykorzystanie ich zasobów i potencjałów w tym rolnictwa i rybactwa, dla zrównoważonego rozwoju kraju.

Przeprowadzona analiza potrzeb polskiego rolnictwa przyczyniła się do powstania dokumentu wykorzystującego możliwości oferowane przez zreformowaną Wspólną Politykę Rolną (WPR) – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027). Opracowany dokument będzie realizowany w ramach 9 celów szczegółowych Wspólnej Polityki Rolnej oraz celu przekrojowego:

1. Wspieranie godziwych dochodów gospodarstw rolnych i ich odporności w całej Unii w celu zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego.
2. Zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjność, w tym większe ukierunkowanie na badania naukowe, technologię i cyfryzację.
3. Poprawa pozycji rolników w łańcuchu wartości.
4. Przyczynianie się do łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej, a także do zrównoważonej produkcji energii.
5. Wspieranie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze.
6. Przyczynianie się do ochrony różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazu.
7. Przyciąganie młodych rolników i ułatwianie rozwoju działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
8. Promowanie zatrudnienia, wzrostu, włączenia społecznego i rozwoju lokalnego na obszarach wiejskich, w tym biogospodarki i zrównoważonego leśnictwa.
9. Poprawa reakcji rolnictwa UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, w tym bezpiecznej, bogatej w składniki odżywcze i zrównoważonej żywności, jak też dobrostanu zwierząt.

Cel przekrojowy: Modernizacja sektora poprzez wspieranie i dzielenie się wiedzą, innowacjami i cyfryzacją w rolnictwie i na obszarach wiejskich oraz zachęcanie do ich wykorzystywania.

Obowiązujący od 2018 roku rządowy dokument „*Plan dla wsi*” wprowadził zasady mające ustabilizować produkcję rolną w Polsce na wysokim poziomie. Opiera się on na trzech filarach: ochrona, wsparcie i rozwój. Ochrona w sytuacji, gdy wystąpią klęski żywiołowe. Wsparcie w przypadku organizacji rynku np. nadurodzaj, nadpodaż np. owoców miękkich. Trzeci komponent to rozwój w oparciu o zaawansowane sprzęty, materiały i technologie, tak by polskie rolnictwo było jednym z najbardziej efektywnych na świecie.

W trosce o region Warmii i Mazur oraz przyszłość rozwoju obszarów wiejskich, a także doradztwa rolniczego powstał dokument „*Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*”, który jest realnym narzędziem zarządzania regionem, przybliżającym wszystkich do realizacji wizji rozwojowej Warmii i Mazur, zawierającej się w krótkim, lecz wiele znaczącym hasle: Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć.

Dokumenty kluczowe dla rozwoju rolnictwa:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005;
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008;
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009;
4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającym rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007;
5. Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (COM(2019)640) (Europejski Zielony Ład) oraz wynikające z niego strategie: strategia „od pola do stołu” na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego COM(2020)381 oraz unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030. Przywracanie do naszego życia COM(2020)380;
6. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1234 z późn. zm.);
7. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
8. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030;
9. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030);
10. Pakt dla obszarów wiejskich;
11. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027;
12. Plan dla wsi;
13. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.

b. Własne źródła informacji: badania i analiza potrzeb doradczych klientów.

Ważnym elementem wykorzystywanym przy tworzeniu Programu Działalności Ośrodka oraz kształtowaniu oferty kierowanej do rolników i mieszkańców obszarów wiejskich jest baza klientów kluczowych, którą posiada Ośrodek. Rokrocznie WMODR prowadzi analizy potrzeb doradczych klientów kluczowych, na podstawie których doradca spośród szerokiego zbioru tematów, tj. zadań określonych w ustawie o jednostkach doradztwa rolniczego i priorytetów ustalonych dla doradztwa, wyznacza planowane do realizacji konkretne tematy w działalności szkoleniowej i doradczej. Ponadto doradcy terenowi WMODR w celu pozyskiwania dodatkowych informacji o potrzebach rolników i mieszkańców obszarów wiejskich na prowadzonych przez siebie szkoleniach przeprowadzają ankiety ewaluacyjne, w których rolnicy określają obszary zainteresowań, ale również mają możliwość ocenić pracę doradcy. W roku 2022 przeprowadzono badanie ankietowe podczas 69 form szkoleniowych. Ankiety wypełniło 1559 osób. Najczęściej wskazywane obszary tematyczne będące w zainteresowaniu uczestników szkoleń to: wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, w tym ekoschematy, nowe rozwiązania technologiczne, ekologia, program azotanowy.

Planowanie zadań WMODR odbywa się oddolnie. Pierwszym krokiem, na podstawie obserwacji pracy na danym terenie, są propozycje tematów szkoleniowych i upowszechnieniowych,

przesyłane przez pracowników powiatowych zespołów doradztwa rolniczego. Biorąc pod uwagę fakt codziennej pracy z rolnikiem, w głównej mierze to właśnie doradcy terenowi nakreślają tematyczność zadań jakie będą występowały w danym roku. Stąd planowanie odbywa się na trzech poziomach – zaczynając od gminnego, poprzez powiatowy, aż do wojewódzkiego. Aby działania doradcze odpowiadały lokalnym potrzebom na poszczególnych etapach planowania, przeprowadzone zostały konsultacje z wójtami, burmistrzami, przewodniczącymi Rad Gmin, starostami, przewodniczącymi Rad Powiatowych Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej. Na poziomie województwa organem opiniującym Program Działalności WMODR jest Rada Społeczna Doradztwa Rolniczego.

W 2022 roku przeprowadzone zostały konsultacje z Departamentem Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, na podstawie których zostały określone działania doradcze ujęte w Programie Działalności. W ramach współpracy WMODR i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w 2023 roku będą realizowane następujące zagadnienia:

- udział w przedsięwzięciach, szkoleniach i konkursach dotyczących przetwórstwa rolno-spożywczego, obszarów wiejskich i rolnictwa, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa ekologicznego (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 5),
- udział w konkursie na „*Najładniejsze stoisko dożynkowe Kół Gospodyń Wiejskich*” w ramach Warmińsko-Mazurskich Dożynek Wojewódzkich (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 7),
- program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników województwa warmińsko-mazurskiego (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 5b),
- tworzenie i budowanie partnerstw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 7),
- udział w identyfikacji produktów tradycyjnych z terenu województwa o wpis na listę produktów tradycyjnych prowadzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 5a),
- współorganizacje spotkań, konferencji dotyczących certyfikacji produktów w systemach jakości krajowych i unijnych oraz listy produktów tradycyjnych (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 5a),
- działania zmierzające do ograniczenia chorób zwierząt, poprawy rodzimych hodowli zwierząt, odbudowy żyzności gleb oraz adaptacji rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu (zadanie to wpisuje się w priorytet działania nr 2b, 4b).

2. Priorytetowe działania w 2023 (priorytety Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz priorytety regionalne zawarte w strategiach regionalnych).

Oferta doradcza dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich na rok 2023 ma na celu wspomaganie procesu rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Będzie ona skupiona wokół ośmiu priorytetów, tj.:

PRIORYTET 1 **Wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej**, w tym upowszechnianie informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego WPR;

PRIORYTET 2 **Upowszechnianie informacji nt. zdrowia zwierząt, w tym:**

- a) zasad zapobiegania afrykańskiemu pomorowi świń ASF i grypie ptaków, z uwzględnieniem zasad bioasekuracji i konsekwencji pojawienia się ww. chorób w stadzie,
- b) chorób, które przenoszą się lub są przenoszone na ludzi, zależności między zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt i zdrowiem ludzi,

- c) metod chowu i hodowli stosowanych w produkcji zwierzęcej, zmierzających do ograniczenia stosowania antybiotyków oraz zagrożeń, jakie niesie zjawisko antybiotykooporności;
- PRIORYTET 3** **Upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt** (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt;
- PRIORYTET 4** **Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza** (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:
- a) ograniczenie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony,
 - b) ograniczenie strat składników odżywczych;
 - c) racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenia retencji wodnej i działalności lokalnych partnerstw wodnych),
 - d) ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,
 - e) dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),
 - f) dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza,
 - g) dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych,
 - h) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych;
- PRIORYTET 5** **Produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek**, w tym:
- a) na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,
 - b) rzeźnie o małej zdolności produkcyjnej położone na terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
 - c) ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka;
- PRIORYTET 6** **Szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych;**
- PRIORYTET 7** **Współpraca i różne formy wspólnego działania** (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI;
- PRIORYTET 8** **Szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie.**

Ponadto priorytet przekrojowy to poszerzanie współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy partnerami Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), w szczególności pomiędzy nauką a praktyką rolniczą. Działania WMODR będą odpowiadać na potrzeby rolników i uwzględniać upowszechnianie rozwiązań nowych lub innowacyjnych. Jedną ze szczególnych metod pracy doradczej będzie doradztwo grupowe, zespoły tematyczne, a także działania na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych.

3. Etapy przygotowania programu działalności.

- KROK 1 analiza ankiet ewaluacyjnych szkoleń przeprowadzonych w roku poprzednim, w których rolnicy określają obszary zainteresowań oraz zakres wsparcia jakiego oczekują ze strony WMODR, wykorzystanie bezpośrednich kontaktów doradca – rolnik, pozyskanie informacji o potrzebach rolników i innych odbiorców usług ośrodka w bezpośrednim kontakcie z wójtami, burmistrzami, przewodniczącymi Rad Gmin, starostami, przewodniczącymi Rad Powiatowych Warmińsko-Mazurskiej Izby Rolniczej;
- KROK 2 opracowanie koncepcji planowania, w tym: omówienie priorytetów, określenie przez specjalistów katalogu szczegółowej tematyki działań doradczych na podstawie oddolnych oczekiwań rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, określenie założeń metodycznych;
- KROK 3 zatwierdzenie koncepcji w formie zarządzenia Dyrektora;
- KROK 4 opracowanie szablonu Programu Działalności w elektronicznym Systemie Planowania i Sprawozdawczości;
- KROK 5 narada warsztatowa z kierownikami WMODR;
- KROK 6 opracowanie planów gminnych i powiatowych przez pracowników ZD, z udziałem specjalistów z WMODR;
- KROK 7 konsultacje z udziałem samorządu terytorialnego i rolniczego;
- KROK 8 opracowanie planów specjalistów, działów/sekcji;
- KROK 9 opracowanie Programu Działalności;
- KROK 10 zaopiniowanie Programu Działalności przez Radę Społeczną Doradztwa Rolniczego;
- KROK 11 złożenie Programu Działalności do zatwierdzenia przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

C. Działalność merytoryczna

WMODR prowadzi działalność w oparciu o zadania z zakresu doradztwa rolniczego określone w art. 4 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz.U. z 2020 r., poz. 721 t.j.). Podstawowym dokumentem określającym działania z zakresu doradztwa rolniczego na dany rok jest roczny Program Działalności.

WMODR będzie realizował działania szkoleniowe, doradcze i upowszechnieniowe w zakresie innowacji technicznych i technologicznych produkcji rolniczej, rolnictwa ekologicznego, rozwoju obszarów wiejskich. Podstawowym zadaniem WMODR jest doradztwo technologiczne, które promuje wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w technologiach uprawowych, w żywieniu i chowie zwierząt, technice rolniczej, przetwórstwie i sprzedaży detalicznej w gospodarstwie. Ponadto WMODR propaguje zasady prawidłowej gospodarki nawozowej oraz upowszechnia informacji na temat odnawialnych źródeł energii. Podejmuje również działania na rzecz ekologii i ochrony środowiska oraz dba o zachowanie dziedzictwa architektonicznego i kulturowego wsi.

Głównym celem prowadzenia doradztwa rolniczego jest poprawa poziomu dochodów rolniczych oraz podnoszenie konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych, wspieranie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, a także podnoszenie poziomu kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich. Cel ten realizowany będzie poprzez:

- **zadania nieodpłatne**, określone w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. z 2020 r. poz. 721 t.j.), skupiające się na upowszechnianiu wiedzy rolniczej – organizacji szkoleń, konferencji, szkoleń wyjazdowych, doradztwie indywidualnym, doradztwie grupowym, działalności informacyjnej, udziale

w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody oraz ocenie i akceptacji planów restrukturyzacji;

- **zadania odpłatne**, określone w art. 4 ust. 4 cytowanej ustawy, polegające na sporządzaniu opracowań ekonomicznych, finansowych i technologicznych, a także wypełnianiu dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych;
- **projekty i zadania zlecone**;
- **operacje realizowane w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)** służące budowaniu partnerskiej współpracy pomiędzy różnymi instytucjami i podmiotami sfery badawczej, doradczej i produkcyjnej, obejmującej producentów surowców i rolników oraz sferę przetwórstwa, a także operatorów rynku w celu wdrażania innowacyjnych rozwiązań dla rolnictwa. W ramach tych działań łączy się praktykę z nauką poprzez wspieranie tworzenia i prac grup operacyjnych na rzecz innowacji w rolnictwie.

C.1. Zadania realizowane na podstawie art. 4.2 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

Działania doradcze w roku 2023 będą skupione wokół ośmiu priorytetów i realizowane poprzez następujące działania doradcze:

PRIORYTET 1 Wdrażanie Wspólnej Polityki Rolnej, w tym upowszechnianie informacji na temat instrumentów Planu Strategicznego WPR.

Celem priorytetu będzie upowszechnianie informacji o sposobach i mechanizmach wdrażania WPR w oparciu o PS oraz założeń w oparciu o cele szczegółowe zawarte w Planie i przypisane działania. W PS zwiększone zostały wydatki na klimat, środowisko i dobrostan zwierząt oraz wprowadzono nowy rodzaj płatności bezpośrednich, którym są ekoschematy. Głównym celem wdrażania WPR będzie zwiększenie rentowności i dochodów gospodarstw rolnych oraz skuteczna realizacja polityki w zakresie ochrony środowiska i klimatu, a także zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. PS dla WPR obejmuje zarówno instrumenty I filara WPR, tj. płatności bezpośrednie oraz działania sektorowe w zakresie rynków rolnych, jak i II filara, czyli wsparcie rozwoju obszarów wiejskich.

Metody pracy: szkolenia, konferencje, porady indywidualne, informacje, broszury, ulotki, informacje na stronie www., artykuł w miesięczniku ODR, artykuły w wydawnictwach zewnętrznych, konkursy.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Filar I: warunkowość, płatności bezpośrednie, ekoschematy, dopłaty do produkcji – 82 szkolenia dla 2 114 uczestników*
- *Filar II: Nowe wyzwania i interwencje inwestycyjne oraz premie poprawiające dochodowość – 22 szkolenia dla 555 uczestników*
- *Filar II: Nowe wyzwania i interwencje inwestycyjne środowiskowo-klimatyczne – 22 szkolenia dla 554 uczestników*

konferencje:

- *Nowe możliwości wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich na lata 2023-2027 – 80 uczestników*

- *Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich jako dodatkowe źródło dochodu rodzin rolniczych w perspektywie 2023–2027 – dobre praktyki – 55 uczestników*
 - *Wyzwanie środowiskowo-klimatyczne w ramach Wspólnej Polityki Rolnej – 70 uczestników*
- łącznie liczba uczestników zaplanowanych form – 3 428

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Płatności bezpośrednie – 9 500*
- *PROW i PS WPR – 2 466*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych form – 11 966

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Płatności bezpośrednie – 2 022*
- *PROW i PS WPR – 725*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 2 747

broszury/ulotki:

- *Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027*
- *Interwencja w zakresie wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego – PS WPR 2023-2027*
- *Inwestycje w gospodarstwach rolnych prowadzące do rozwoju warmińsko-mazurskiej wsi. Efekty realizacji działań modernizacja gospodarstw rolnych i młody rolnik*
- *Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich jako dodatkowe źródło dochodu rodzin rolniczych w perspektywie 2023-2027 – dobre praktyki*
- *Rolnictwo węglowe w realizacji wyzwań środowiskowo-klimatycznych*
- *Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich*
- *Zakładanie i prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich po 2022 roku*

informacje na stronę www:

- *Płatności bezpośrednie – 22*
- *PROW i PS WPR – 17*

artykuły w miesięczniku ODR:

- *Płatności bezpośrednie – 3*
- *PROW i PS WPR – 5*

artykuł w wydawnictwach zewnętrznych:

- *PROW i PS WPR – 1*

Działalność promocyjna:

konkursy:

- *Dobre praktyki we wprowadzaniu innowacji w gospodarstwach rolnych z wykorzystaniem środków z PROW 2014-2022 – 17 uczestników*
- *Farmer Roku – 16 uczestników*
- *Sposób na sukces – 9 uczestników*

łącznie liczba uczestników zaplanowanych form – 42

PRIORYTET 2 Upowszechnianie informacji nt. zdrowia zwierząt, w tym:

- a) zasad zapobiegania afrykańskiemu pomorowi świń ASF i grypie ptaków, z uwzględnieniem zasad bioasekuracji i konsekwencji pojawienia się ww. chorób w stadzie,
- b) chorób, które przenoszą się lub są przenoszone na ludzi, zależności między zdrowiem zwierząt, dobrostanem zwierząt i zdrowiem ludzi,
- c) metod chowu i hodowli stosowanych w produkcji zwierzęcej, zmierzających do ograniczenia stosowania antybiotyków oraz zagrożeń, jakie niesie zjawisko antybiotykooporności.

Celem priorytetu będzie upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia zwierząt, poprzez wczesne wykrywanie i zapobieganie chorobom w stadzie. Ponadto kształtowanie postaw i podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowego stosowania antybiotyków u zwierząt z uwagi na występujące zjawisko antybiotykooporności.

- a) Zagrożenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych, afrykańskiego pomoru świń ASF i grypy ptaków, wynika przede wszystkim ze zwiększenia koncentracji i intensyfikacji produkcji. Inwazyjność tych chorób jest na tyle wysoka, że pomimo stosowania zootechnicznych, jak i weterynaryjnych zasad higieny, patogeny chorobotwórcze przedostają się do stref produkcyjnych przyczyniając się do obniżenia statusu zdrowotnego utrzymywanych zwierząt gospodarskich. Podstawowym celem tego priorytetu będzie informowanie rolników o zmianach w przepisach prawnych oraz metodach zwalczania tych chorób.
Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, informacje na stronę www., artykuł w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym drobiu – 3 szkolenia dla 75 uczestników*
- *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym trzody chlewnej, ze szczególnym uwzględnieniem afrykańskiego pomoru świń – 3 szkolenia dla 78 uczestników*

łącznie liczba uczestników zaplanowanych form – 153

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Przeciwdziałanie występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych trzody chlewnej, ze szczególnym uwzględnieniem ASF – 325*
- *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym drobiu (grypa ptaków) – 123*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych form – 448

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Przeciwdziałanie występowaniu i rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych trzody chlewnej, ze szczególnym uwzględnieniem ASF – 119*
- *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym drobiu (grypa ptaków) – 24*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 143

informacje na stronę www:

- *Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym – 10*

artykuł w miesięczniku ODR:

- *Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym – 1*

- b) Produkty wytworzone w gospodarstwie rolnym są pierwszym ogniwem w łańcuchu żywnościowym i to właśnie od ich jakości zależy wyprodukowanie bezpiecznej żywności lub surowca. Choroby odzwierzęce (antropozoonozy), są to choroby wynikające z kontaktu człowieka ze środowiskiem zwierząt. Głównym celem priorytetu będzie informowanie rolników związanych z produkcją zwierzęcą o zagrożeniach związanych z wykonywanym zawodem w aspekcie ryzyka zakażenia chorobami odzwierzęcymi, a także o drogach transmisji tych chorób oraz o przestrzeganiu podstawowych zasad profilaktycznych.
Metody pracy: szkolenia, konferencje, porady indywidualne, informacje, broszura, ulotki, artykuł w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Nowoczesne systemy utrzymania i użytkowania bydła mlecznego – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 12 szkoleń dla 306 uczestników*

konferencje:

- *Aktualne problemy w stadach bydła mięsnego – 60 uczestników*
- *Nowe trendy w zakresie żywienia i utrzymania bydła mlecznego – 40 uczestników*

łącznie liczba uczestników zaplanowanych form – 406

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Ustawa o ochronie zwierząt – 118*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Ustawa o ochronie zwierząt – 17*

broshura/ulotki:

- *Aktualne problemy w ochronie zdrowia zwierząt gospodarskich*
- *Jak zabezpieczyć bydło mięsne przed chorobami?*
- *Prawidłowe żywienie krów mlecznych w okresie okołoporodowym*
- *Zdrowe cielę, fundament zdrowego stada*

artykuł w miesięczniku ODR:

- *Ustawa o ochronie zwierząt – 1*

- c) Antybiotykooporność należy przede wszystkim rozpatrywać jako wynik niewłaściwych praktyk produkcyjnych i weterynaryjnych. Wprowadzanie zakazów stosowania antybiotykowych stymulatorów wzrostu i ciągły wzrost świadomości społeczeństwa na temat racjonalnego stosowania środków o charakterze przeciwdrobnoustrojowym, ma istotne znaczenie z punktu widzenia produkcji żywności wysokiej jakości. Głównym celem tego zadania będzie informowanie rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich o zagrożeniach związanych z niewłaściwymi praktykami mogącymi wpływać na wzrost antybiotykooporności wśród zwierząt.
Metody pracy: szkolenia, konferencja, porady indywidualne, informacje.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Nowoczesne systemy utrzymania trzody chlewnej – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

konferencja:

- *Aktualne problemy w ochronie zdrowia zwierząt gospodarskich – 70 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 145

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u zwierząt – 161*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Upowszechnianie wiedzy na temat przeciwdziałania antybiotykooporności u zwierząt – 30*

PRIORYTET 3 **Upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt** (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Celem priorytetu będzie przekazywanie rolnikom informacji na temat zasad funkcjonowania nowego, ujednoliconego systemu identyfikacji i rejestracji zwierząt, przygotowanego w celu lepszego zabezpieczenia przed przenoszeniem chorób zakaźnych oraz ochronie zdrowia zwierząt. Aktualny rejestr zwierząt gospodarskich oznakowanych i siedzib stad tych zwierząt zostanie poszerzony o informacje dotyczące: koniowatych, wielbłądowatych, jeleniowatych oraz zakłady drobiu. Ponadto system będzie uwzględniał nowe rodzaje środków identyfikacji zwierząt, a także informacje dotyczące systemów ich utrzymywania.

Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, ulotka.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Nowoczesne systemy utrzymania i użytkowania bydła mięsnego – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 7 szkoleń dla 178 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt – 359*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Zasady identyfikacji i rejestracji zwierząt – 116*

ulotka:

- *Utrzymanie bydła mięsnego*

- PRIORYTET 4 Dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza** (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:
- a) ograniczenie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony,
 - b) ograniczenie strat składników odżywczych,
 - c) racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenia retencji wodnej i działalności lokalnych partnerstw wodnych),
 - d) ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,
 - e) dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),
 - f) dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza,
 - g) dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych,
 - h) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych.

Celem priorytetu będzie propagowanie wiedzy z zakresu umiejętnego korzystania z zasobów naturalnych, tak aby swoim działaniem przyczyniać się do minimalizowania niepożądanych skutków. W ramach realizacji tego priorytetu będą upowszechniane działania mające na celu poprawę struktury gleby, warunków gospodarowania wodą na gruntach rolnych oraz ograniczenia emisji amoniaku do powietrza.

- a) Celem priorytetu będzie propagowanie wiedzy na temat uprawy roślin z wykorzystaniem biologicznych metod ochrony w systemie Integrowanej Produkcji. Realizacja priorytetu zakłada przede wszystkim upowszechnianie informacji o minimalizacji niebezpieczeństw i zagrożeń dla zdrowia i środowiska naturalnego, które wynikają ze stosowania pestycydów, ograniczeniu stosowania szkodliwych substancji czynnych przez ich zastąpienie metodami biologicznymi, wzrost świadomości producentów rolnych i promowanie stosowania Dobrej Praktyki Rolniczej i Dobrej Praktyki Ochrony Roślin.
Metody pracy: szkolenia, konferencje, porady indywidualne, informacje, broszury, ulotki, informacje na stronę www., artykuły w miesięczniku ODR, demonstracje.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Zasady integrowanej ochrony z uwzględnieniem biologicznych metod oraz nowych technik w ochronie roślin – 5 szkoleń dla 125 uczestników*
- *Zasady integrowanej produkcji z uwzględnieniem biologicznych metod oraz nowych technik w ochronie roślin – 11 szkoleń dla 275 uczestników*

konferencje:

- *Innowacje w uprawie zbóż – 80 uczestników*
- *Rodzime źródła białka, a uprawa roślin bobowatych – 60 uczestników*
- *Rola technologii produkcji w kształtowaniu jakości produktów ogrodniczych – 50 uczestników*
- *Technologia produkcji pasz objętościowych z przeznaczeniem na kiszonkę – 50 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 640

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Biologiczne metody ochrony roślin* – 69
- *Zasady integrowanej produkcji* – 163

łącna liczba odbiorców zaplanowanych form – 232

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Biologiczne metody ochrony roślin* – 29
- *Zasady integrowanej produkcji* – 37

łącna liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 66

broszury/ulotki:

- *Allelopatia – wzajemna zależność między gatunkami roślin*
- *Biologiczne metody ochrony roślin*
- *Dobór odmian do uprawy w województwie warmińsko-mazurskim według wyników Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego*
- *Jak poruszać się po zagonach – od A do Z*
- *Nowe technologie w zakresie stosowania płynnych nawozów naturalnych*
- *Technika stosowania opryskiwaczy polowych w gospodarstwie*

informacje na stronę www.

- *Zasady integrowanej produkcji* – 5

artykuły w miesięczniku ODR:

- *Zasady integrowanej produkcji* – 3

Działalność upowszechnieniowa:

demonstracje:

- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy ozimej* – 13 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenżyta ozimego* – 15 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze żyta ozimego* – 8 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy jarej* – 11 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze jęczmienia jarego* – 9 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze kukurydzy* – 11 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin oleistych* – 7 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze ziemniaka* – 6 demonstracji
- *Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin bobowatych* – 2 demonstracje
- *Zastosowanie niechemicznych metod ochrony roślin rolniczych i ogrodniczych* – 2 demonstracje
- *Probiotecnologia - zastosowanie pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie ekologicznym* – 8 demonstracji

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 92

- b) Straty szczególnie azotu i fosforu w produkcji rolnej wywołują negatywne skutki gospodarcze (obniżenie poziomu produkcji, większe nakłady na środki produkcji) oraz stwarzają zagrożenia dla środowiska naturalnego, w tym dla zasobów wodnych. Straty składników nawozowych są zjawiskiem nieuniknionym, niemniej zarówno ze względu na wymogi ochrony środowiska, jak i ekonomikę produkcji należy je w jak największym stopniu ograniczać. Istnieje zatem potrzeba kształtowania warunków prowadzenia produkcji w gospodarstwie rolnym w sposób zapewniający efektywne i niskoemisyjne gospodarowanie tymi składnikami. Celem priorytetu będzie przekazywanie rolnikom dobrych praktyk mających na celu ograniczenie strat składników odżywczych m.in. poprzez stosowanie nawozów dostosowanych do potrzeb poszczególnych upraw i zasobności glebowej, prawidłowe zmianowanie roślin, utrzymanie okrywy roślinnej na glebie w okresie całorocznym oraz unikania systematycznego wykonywania głębokiej orki.

Metody pracy: szkolenia, konferencja.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie roślin, w tym metody ograniczenia strat składników pokarmowych – 12 szkoleń dla 311 uczestników*

konferencja:

- *Wykorzystanie nowych technologii w uprawach ograniczające straty składników pokarmowych – 40 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 351

- c) Z uwagi na fakt, iż dla sektora rolnego szczególnie ważne jest racjonalne gospodarowanie wodą, celem priorytetu będzie podnoszenie wiedzy w zakresie przepisów prawa wodnego, z uwzględnieniem wymagań dotyczących uzyskiwania zgód wodnoprawnych w zakresie gospodarki rolnej. W ramach priorytetu upowszechniane będą także praktyki związane z poprawą warunków glebowo-wodnych w produkcji rolniczej w wyniku zwiększania retencji poprzez zabiegi agrotechniczne, jak i zakładanie małych zbiorników na obszarach wiejskich. Retencja nie tylko sprzyja ograniczeniu strat wody poprzez spływy powierzchniowe, zwiększaniu infiltracji wody z opadu w głąb profilu glebowego i zmniejszeniu parowania z powierzchni gleby regulując prawidłowy obieg wody w zlewni, ale również przyczynia się do poprawy mikroklimatu i walorów krajobrazowych, a przede wszystkim ogranicza możliwość wystąpienia suszy rolniczej. Priorytet realizowany będzie również poprzez tworzenie Lokalnych Partnerstw ds. Wody (LPW), które służyć mają wypracowaniu płaszczyzny do współpracy w zakresie zabezpieczenia wody na potrzeby rolnictwa oraz mieszkańców obszarów wiejskich, a także ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego oraz ochrony zasobów wodnych pod względem ilościowym i jakościowym. Istotnym założeniem tworzonych Partnerstw będzie wypracowanie wspólnych rozwiązań służących poprawie szeroko rozumianej gospodarki wodnej regionu, a także możliwości dofinansowania inwestycji wodnych.

Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, ulotka, informacje na stronę www., pokazy.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym – 6 szkoleń dla 152 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami* – 82

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami* – 15

ulotka:

- *Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym*

informacje na stronę www.

- *Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami* – 3

Działalność upowszechnieniowa:

pokazy:

- *Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym* – 1 pokaz dla 15 uczestników
- *Eksploatacja i utrzymywanie urządzeń melioracji wodnych* – 2 pokazy dla 30 uczestników

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 45

- d) Racjonalne gospodarowanie środowiskiem glebowym ma na celu zminimalizowanie lub wyeliminowanie zagrożeń tj. postępujące procesy zakwaszenia, susza glebowa, gromadzenie się zanieczyszczeń, w tym metali ciężkich w glebach czy ich erozję oraz spadek żyzności gleb, co zobowiązuje do poszukiwania efektywnych sposobów jej poprawy. Celem priorytetu będzie upowszechnianie wiedzy na temat biologizacji rolnictwa polegającego na wdrażaniu praktyk wpływających na podniesienie żyzności gleby i poprawę jej właściwości biologicznych, fizyko-chemicznych oraz fizycznych, co przekłada się na wyższe plony odpowiedniej jakości. W ramach priorytetu propagowane będą biologiczne czynniki plonotwórcze takie jak komposty, obornik, biopreparaty, racjonalne płodozmiany, fitomelioracje, wysokopienne odmiany odporne na agrofagi, retencja azotu biologicznego z roślin motylkowych, jak również coraz bardziej powszechna probiotechnologia poprawiająca żyzność gleby i wzbogacająca ją o korzystne składniki pokarmowe. Istotnym założeniem priorytetu będzie podejmowanie działań doradczych służących zwiększaniu poziomu próchnicy w glebach ubogich bądź też ograniczenie jej ubytku poprzez regularne stosowanie nawozów naturalnych i organicznych, prawidłowe następstwo roślin czy też optymalizację odczynu gleb.
Metody pracy: szkolenia, konferencja, ulotka, pokazy.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Sposoby przywracania i utrzymania żyzności gleby, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie* – 14 szkoleń dla 355 uczestników

konferencja:

- *Zastosowanie probiotechnologii w rolnictwie* – 80 uczestników

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 435

Działalność informacyjna:

ulotka:

- *Rola pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie*

Działalność upowszechnieniowa:

pokazy:

Zasady pobierania próbek gleby do badań agrochemicznych – 29 pokazów dla 435 uczestników

- e) Stan jakości wód ulega regularnemu pogorszeniu wskutek intensyfikacji rolnictwa, które obok przemysłu staje się w ostatnich czasach jednym z największych zagrożeń dla czystości wód. Nagromadzenia dużej ilości biogenów, głównie azotu i fosforu prowadzi do niepożądanego zjawiska eutrofizacji wód czyli ich nadmiernego użyźnienia. Celem priorytetu będzie podnoszenie świadomości producentów rolnych na temat zrównoważonej gospodarki składnikami pokarmowymi w gospodarstwie rolnym, zagrożeń wynikających z prowadzenia nieprawidłowej gospodarki nawozowej, w tym stosowania nawozów zawierających azot oraz sposobów przechowywania nawozów organicznych i stosowania niewłaściwych zabiegów agrotechnicznych. W ramach realizacji tego priorytetu upowszechniana będzie wiedza z zakresu dobrych praktyk rolniczych mających na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych.
Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, ulotka, informacje na stronę www., artykuły w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o której mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne – 6 szkoleń dla 154 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna – 1 031*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna – 154*

ulotka:

- *Zasady korzystania z wód i usług wodnych*

informacje na stronę www.

- *Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna – 4*

artykuły w miesięczniku ODR:

- *Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna – 2*

- f) Emisja amoniaku ze źródeł rolniczych ma wiele niekorzystnych następstw. Między innymi powoduje ubytek zawartości azotu w odchodach zwierząt i mineralnych nawozach azotowych (zmniejsza ich wartość nawozową), przyczynia się do eutrofizacji i zakwaszania ekosystemów lądowych i wodnych (zmniejsza ich wartość przyrodniczą oraz ogranicza funkcje ochronne i rekreacyjne), negatywnie oddziałuje na zdrowie ludzi (w następstwie wdychania pyłów formowanych w atmosferze z udziałem amoniaku). Z uwagi na szkodliwe skutki emisji amoniaku niezbędne jest podejmowanie działań mających na celu jej zmniejszenie. Celem priorytetu będzie przekazywanie wiedzy rolnikom w zakresie zarządzania azotem, z uwzględnieniem jego pełnego obiegu w środowisku, żywieniowych metod ograniczania emisji amoniaku z produkcji zwierzęcej, niskoemisyjnego systemu utrzymania zwierząt oraz ograniczenia emisji amoniaku podczas stosowania nawozów mineralnych.
Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, artykuł w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej, w zakresie ograniczania emisji amoniaku, o którym mowa w art. 22 a ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu – 7 szkoleń dla 177 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku – 309*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku – 84*

artykuł w miesięczniku ODR:

- *Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku – 1*

g) Produkcja rolna, a szczególnie produkcja zwierzęca stanowi znaczące źródło gazów cieplarnianych, których udział sukcesywnie wzrasta. Coraz częściej przedstawia się je jako siłę napędową wielu negatywnych zmian w naszym środowisku. Emisja gazów cieplarnianych pogłębia zmianę klimatu w konsekwencji czego coraz częściej obserwujemy utratę różnorodności biologicznej, zużycie zasobów wody czy degradację ekosystemów. Celem priorytetu będzie upowszechnianie informacji na temat polityki klimatycznej powiązanej z działaniami na rzecz ochrony środowiska i klimatu, wpisującej się w silny pro-środowiskowy nurt Europejskiego Zielonego Ładu. Istotną rolę w ramach priorytetu odgrywać będzie promowanie dobrych praktyk wpływających na redukcję gazów cieplarnianych takich jak: wprowadzenie uprawy bezorkowej, większej racjonalizacji nawożenia, ograniczenie stosowania pestycydów, wdrożenie upraw rolno-leśnych, a także zaprzestanie osuszania mokradeł prowadzących do osiągnięcia neutralności klimatycznej czyli równowagi pomiędzy emitowaniem a pochłanianiem gazów cieplarnianych. W ramach priorytetu rozpowszechniane będą informacje związane z możliwością finansowania transformacji w zakresie intensyfikacji ochrony środowiska i klimatu.

Metody pracy: konferencja, porady indywidualne, informacje, ulotki, artykuły w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

konferencja:

- *Rolnictwo z klimatem – 80 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa – 172*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa – 62*

ulotki:

- *Dobre praktyki redukcji gazów cieplarnianych w produkcji rolnej*

– *Gospodarka obiegu zamkniętego w produkcji rolniczej*
artykuły w miesięczniku ODR:

– *Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa – 2*

h) Oblicze rolnictwa zmienia się, a presja zobowiązań klimatyczno-środowiskowych oraz działania w duchu rozwoju zrównoważonego sprawiają, że tempo tych zmian jest niewiarygodnie szybkie. Globalna sytuacja gospodarcza i rynki energetyczne ulegając radykalnym zmianom wpływają na wzrost świadomości społeczeństwa na temat istoty bezpieczeństwa energetycznego, jak również dążenia do efektywnego i racjonalnego wykorzystywania energii w oparciu o środowisko naturalne. Celem priorytetu będzie upowszechnianie informacji na temat korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych płynących z wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych jako uzupełnienie energetyki systemowej na terenach słabo zaludnionych w tym w rolnictwie i na obszarach wiejskich. W zakresie budowania akceptacji dla zielonej transformacji istotne będzie zwiększenie poziomu zaufania społecznego i zaangażowania na rzecz wspólnoty tj. kształtowanie bezpieczeństwa energetycznego w wymiarze lokalnym, a w konsekwencji krajowym poprzez wdrażanie idei tworzenia „zielonych” spółdzielni.

Metody pracy: szkolenia, konferencja, porady indywidualne, informacje, broszura, materiały na stronę www., artykuły w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

– *Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

konferencja:

– *Zielona transformacja energetyczna rolnictwa i obszarów wiejskich – 100 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 175

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

– *Energetyka prosumencka – 64*

– *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym – 180*

łączna liczba odbiorców zaplanowanych form – 244

Działalność informacyjna:

informacje:

– *Energetyka prosumencka – 15*

– *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym – 35*

łączna liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 50

broszura:

– *Zielona transformacja energetyczna rolnictwa i obszarów wiejskich*

materiały na stronę www.

– *Energetyka prosumencka – 1*

– *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym – 2*

artykuły w miesięczniku ODR:

– *Energetyka prosumencka – 2*

– *Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym – 3*

- PRIORYTET 5 Produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek, w tym:**
- a) na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia,
 - b) rzeźnie o małej zdolności produkcyjnej położone na terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią,
 - c) ograniczanie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka.

Jedną z możliwości zwiększenia dochodów rolników, którzy prowadzą niewielkie, tradycyjne gospodarstwa rolne jest sprzedaż wyprodukowanej żywności bezpośrednio konsumentowi. Działalność ta jest ważna również z perspektywy polskiej gospodarki – małe gospodarstwa rolne, często prowadzone rodzinnie, w dużej mierze przyczyniają się do zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

- a) Produkcja żywności w gospodarstwie rolnym i wprowadzanie jej na rynek odgrywa znaczącą rolę w wielofunkcyjnym rozwoju obszarów wiejskich oraz poszukiwaniu alternatywnych źródeł dochodów w gospodarstwie rolnym. Może odbywać się w ramach następujących form: dostawy bezpośrednie, sprzedaż bezpośrednia, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, rolniczy handel detaliczny. Celem priorytetu będzie propagowanie wiedzy na temat form produkcji żywności na niewielką skalę i wprowadzanie jej na rynek w krótkich łańcuchach zgodnie z obowiązującym stanem prawnym z uwzględnieniem praktyk higienicznych i produkcyjnych, zapewniających jej bezpieczeństwo i jakość zdrowotną. Narzędziem wspomagającym do realizacji priorytetu jest funkcjonująca platforma sprzedażowa w serwisie społecznościowym pod nazwą Bazarek WMODR oraz Warmińsko-Mazurski e-Bazarek. Oba narzędzia umożliwiają swobodny dostęp do produktów z lokalnego rynku oraz są miejscem bezpłatnej promocji warmińsko-mazurskich producentów rolnych, a także praktycznym sposobem tworzenia krótkich łańcuchów dostaw.

Metody pracy: szkolenia, konferencja, porady indywidualne, informacje, broszura, informacje na stronę www., artykuły w miesięczniku ODR, pokazy.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Produkty lokalne i regionalne w krótkich łańcuchach dostaw żywności, w tym rolniczy handel detaliczny, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie – 14 szkoleń dla 359 uczestników*

konferencja:

- *Rolniczy handel detaliczny szansą rozwoju gospodarstw rolnych – 50 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 409

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona – 253*
- *Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych – 299*
- *Rolniczy handel detaliczny – 206*

łączna liczba odbiorców zaplanowanych form – 758

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona – 55*
- *Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych – 112*
- *Rolniczy handel detaliczny – 45*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 212

broszura:

- *Produkcja i sprzedaż żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego*

informacje na stronie www.

- *Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona – 15*
- *Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych – 16*
- *Rolniczy handel detaliczny – 1*

artykuły w miesięczniku ODR:

- *Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych – 3*
- *Rolniczy handel detaliczny – 1*

Działalność upowszechnieniowa:

pokazy:

- *Potrawy tradycyjne i regionalne – 16 pokazów dla 245 uczestników*

- b) Celem priorytetu będzie przekazywanie wiedzy na temat możliwości prowadzenia rzeźni o małej zdolności produkcyjnej położonych na terenie gospodarstw rolnych. Aktualnie obowiązujące przepisy prawne, dotyczące uboju z konieczności zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią precyzują zasady przeprowadzania takiego uboju i umożliwiają uratowanie wartości rzeźnej zwierzęcia, które uległo wypadkowi oraz skierowanie mięsa pozyskanego w gospodarstwie tą drogą na sprzedaż.

Metody pracy: konferencja, porady indywidualne, informacje.

Działalność szkoleniowa:

konferencja:

- *Jakość i bezpieczeństwo żywności – 45 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Systemy bezpieczeństwa żywności – dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCAP – 98*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Systemy bezpieczeństwa żywności – dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCAP – 25*

- c) Celem priorytetu będzie przekazanie informacji na temat możliwości i metod ograniczania rozprzestrzeniania się organizmów kwarantannowych czyli tzw. bioasekuracji fitosanitarnej. W zakresie ograniczania ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka przekazywana będzie wiedza na temat bakterii

Clavibacter michiganensis ssp. *sepedonicus* i sposobów jej zwalczania, m.in.: poprzez zaprzestanie krojenia bulw przeznaczonych do sadzenia, przestrzegania zasad prawidłowego zmianowania, wysadzania ziemniaków na glebach dobrze zmeliorowanych i przewiewnych oraz poprzez obserwację zdrowotności roślin na plantacji. Dodatkowo promowane będą metody prawidłowej technologii produkcji ziemniaka jadalnego oraz poruszony zostanie aspekt higieny fitosanitarnej, który jest nieodłącznym elementem dobrej praktyki rolniczej.

Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, ulotka.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Produkcja ziemniaka z uwzględnieniem metod ograniczania ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka – 4 szkolenia dla 102 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej – ziemniak – 275*
- *Technologia produkcji roślinnej – ziemniak – 260*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych form – 535

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej – ziemniak – 72*
- *Technologia produkcji roślinnej – ziemniak – 61*

łącznie liczba odbiorców zaplanowanych form – 133

ulotka:

- *Bioasekuracja fitosanitarna w gospodarstwach produkujących ziemniaki*

PRIORYTET 6 Szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych.

Gospodarstwa pełniące funkcje społeczne to innowacyjne rozwiązanie, które jest coraz powszechniej stosowane w wielu krajach europejskich. Jego sednem jest wykorzystanie wyjątkowych miejsc, jakimi są wieś i gospodarstwa rolne do tworzenia usług dla osób wymagających wsparcia. Najważniejszą cechą charakterystyczną takich gospodarstw jest wykorzystywanie potencjału gospodarstwa rolnego do prowadzenia działań przede wszystkim o charakterze terapeutycznym, opiekuńczym i integracyjnym celem włączenia społecznego osób przebywających w danym gospodarstwie opiekuńczym. Celem priorytetu są szkolenia rolników w zakresie zakładania i prowadzenia gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich zgodnie z obowiązującym stanem prawnym, z uwzględnieniem przykładów prowadzenia takich gospodarstw w kraju i za granicą. Powstanie gospodarstw pełniących funkcje opiekuńcze w dłuższej perspektywie czasu pozwoli na sprostanie wyzwaniom związanym ze starzeniem się społeczeństwa, podniesieniem jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich oraz poszukiwaniem dodatkowych źródeł dochodów w gospodarstwach rolnych. Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, informacje, broszury, informacje na stronę www., artykuły w miesięczniku ODR.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Prowadzenie gospodarstwa opiekuńczego na obszarach wiejskich – 6 szkoleń dla 155 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Gospodarstwa opiekuńcze – 132*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Gospodarstwa opiekuńcze – 41*

broszury:

- *Gospodarstwa opiekuńcze na obszarach wiejskich*
- *Zasady pisania pism w gospodarstwie domowym*

informacje na stronę www:

- *Gospodarstwa opiekuńcze – 3*

artykuły w miesięczniku ODR:

- *Gospodarstwa opiekuńcze – 2*

PRIORYTET 7 Współpraca i różne formy wspólnego działania (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI.

Celem priorytetu będzie upowszechnianie zagadnień dotyczących zasad funkcjonowania grup producentów rolnych. Wskazywane będą tu korzyści wynikające ze wspólnej organizacji produkcji i przygotowania płodów rolnych do sprzedaży oraz możliwości pozyskania wsparcia finansowego ze środków publicznych. Zostanie również kontynuowana współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi np. Kołami Gospodyń Wiejskich (KGW). Spotkania będą dotyczyły celowości zrzeszania się i korzyści płynących ze współpracy w ramach tych organizacji, w tym możliwości pozyskania środków zewnętrznych na działania podejmowane przez KGW. Działalność WMODR będzie również ukierunkowana na współpracę z 11 grupami operacyjnymi EPI z terenu województwa warmińsko-mazurskiego w ramach dalszej działalności grupy.

Metody pracy: szkolenia, konferencja, porady indywidualne, informacje, ulotki.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Rola organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich – 3 szkolenia dla 77 uczestników*
- *Zakładanie i rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej. Możliwości wsparcia poprzez LGD na lata 2023-2027 – 18 szkoleń dla 461 uczestników*

konferencja:

- *Grupowe formy działania – sposób na wzmacnianie pozycji rynkowej oraz przykłady dobrych praktyk – 50 uczestników*

łączna liczba uczestników zaplanowanych form – 588

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego – 131*
- *Współpraca – 82*
- *Współpraca Grup Operacyjnych EPI – 53*

łączna liczba odbiorców zaplanowanych form – 266

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego – 33*
- *Współpraca – 71*
- *Współpraca Grup Operacyjnych EPI – 80*

łączna liczba odbiorców zaplanowanych informacji – 184

ulotki:

- *Działanie współpraca – działanie biznes plus rozwój - tworzenie i funkcjonowanie grup operacyjnych na rzecz innowacji*
- *Działanie współpraca – działanie krótkie łańcuchy dostaw żywności jak zmniejszyć liczbę pośredników między rolnikiem lub producentem żywności a konsumentem*
- *Grupowe formy działania - sposób na wzmacnianie pozycji rynkowej oraz przykłady dobrych praktyk*
- *Grupy Operacyjne EPI w województwie warmińsko-mazurskim*

PRIORYTET 8 Szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie.

Celem priorytetu będzie przedstawienie rolnikom zaleceń dotyczących bezpiecznego wykonywania określonych prac i czynności w gospodarstwie, stosowania środków ochrony indywidualnej i postępowania w razie wypadku. Rolnicy zostaną zaznajomieni z metodami oceny ryzyka występowania wypadków, jak również posiadą wiedzę na temat eliminacji zagrożeń i poprawy bezpieczeństwa. Zapobieganiu wypadkom służy głównie przestrzeganie przepisów bhp w gospodarstwie rolnym poprzez bieżące monitorowanie zagrożeń wypadkowych i naprawianie uszkodzeń

Metody pracy: szkolenia, porady indywidualne, konkursy, informacje, informacja na stronę www.

Działalność szkoleniowa:

szkolenia:

- *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w rolnictwie – 14 szkoleń dla 357 uczestników*

Działalność doradcza:

porady indywidualne:

- *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w rolnictwie – 442*

Działalność informacyjna:

informacje:

- *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w rolnictwie – 103*

informacja na stronę www:

- *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w rolnictwie – 1*

Działalność promocyjna:

konkurs:

- *Bezpieczne gospodarstwo rolne – 1 konkurs dla 22 uczestników*

PRIORYTETY PRZEKROJOWE

- A) Poszerzanie współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy partnerami Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), w szczególności pomiędzy nauką a praktyką rolniczą.
- B) Doradztwo grupowe, zespoły tematyczne oraz działania na rzecz rozwoju sieci gospodarstw demonstracyjnych.

Priorytety przekrojowe w 2023 roku WMODR będzie realizował za pomocą działań mających na celu poszerzenie wiedzy i innowacyjności na obszarach wiejskich oraz poprzez wzmocnienie powiązań pomiędzy nauką a praktyką rolniczą.

Działania w formie doradztwa grupowego będą realizowane poprzez spotkania z rolnikami, działania szkoleniowe w celu usprawnienia systemu produkcji, poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń pomiędzy podmiotami, poszukiwania nowych kierunków produkcji żywności wysokiej jakości. Grupy poza spotkaniami będą uczestniczyły również w wystawach, targach, pokazach czy warsztatach związanych z tematyką grupy.

Działania zespołów tematycznych będą wspierały usługi doradcze oraz szkoleniowe dla rolników oraz podnosiły kompetencje doradców, a także ułatwiały współpracę przy realizacji innowacyjnych projektów. Będą również łączyły potencjalnych partnerów, przedstawicieli jednostek naukowych, przedsiębiorców, pracowników jednostek doradztwa rolniczego oraz rolników.

Ponadto WMODR upowszechniać będzie informacje na temat Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych, która swoimi założeniami spełnia cele Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), który jest kluczowym czynnikiem warunkującym skuteczny i efektywny transfer wiedzy i innowacji do praktyki zarówno w rolnictwie, jak i we wszystkich obszarach działalności gospodarczej.

W 2023 r. Ośrodek będzie kontynuował wspieranie innowacyjnych projektów realizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W projektach tych istotną kwestią jest wymiana wiedzy i współpracy z jak najszerzym gronem partnerów. WMODR wykorzystuje przy tym istniejące mechanizmy rozwoju obszarów wiejskich, takie jak: transfer wiedzy, usługi doradcze oraz pomoc finansową na inwestycje w gospodarstwach rolnych. Grupy operacyjne utworzone z udziałem WMODR będą korzystać ze środków finansowych działania „Współpraca” oraz wsparcia merytorycznego ze strony brokera innowacji.

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno-	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa	
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
3	upowszechnianie zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt (bydła, owiec, kóz, świń, koniowatych, jeleniowatych i wielbłądowatych) w świetle nowej ustawy o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt	7	178					359					116		1													
4.	dostosowanie do zmian klimatycznych oraz ochrona wód, gleby i powietrza (uwzględniająca wymagania ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy azotanowej, dyrektywy NEC, aktualnych inicjatyw Zielonego Ładu), w tym:	64	1 624			8	540	2 070					431	3	9	15	13				32	480	92	92				
4a	<i>ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwzględnieniem integrowanej produkcji roślin i biologicznych metod ochrony</i>	16	400			4	240	232					66	2	4	5	3						92	92				
4b	<i>ograniczanie strat składników odżywczych,</i>	12	311			1	40																					
4c	<i>Racjonalne gospodarowanie wodą w rolnictwie (w tym poprzez zwiększenie retencji wodnej i działalność lokalnych partnerstw wodnych),</i>	6	152					82					15		1	3					3	45						

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradcza		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno-	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs/olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa	
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
4d	<i>ochrona i sposoby utrzymania żyzności gleb, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie,</i>	14	355			1	80								1						29	435						
4e	<i>dobre praktyki rolnicze mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami ze źródeł rolniczych (aktualizacja programu azotanowego),</i>	6	154					1 031					154		1	4	2											
4f	<i>dobre praktyki rolnicze mające na celu ograniczenie emisji amoniaku do powietrza</i>	7	177					309					84				1											
4g	<i>dobre praktyki dotyczące redukcji gazów cieplarnianych</i>					1	80	172					62		2		2											
4h	<i>wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, w tym współdziałanie w ramach spółdzielni energetycznych</i>	3	75			1	100	244					50	1		3	5											
5	produkcja żywności w gospodarstwie i wprowadzanie jej na rynek, w tym:	18	461			2	95	1 391					370	1	1	32	4				16	245						
5a	<i>na małą skalę w ramach takich form działalności jak: rolniczy handel detaliczny (w tym znakowanie środków spożywczych), działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia</i>	14	359			1	50	758					212	1		32	4				16	245						
5b	<i>rzeźnie o malej zdolności produkcyjnej położone na</i>					1	45	98					25															

Numer priorytetu	Nazwa priorytetu	Szkolenie/ szkolenie zdalne		Szkolenie wyjazdowe		Konferencja/ konferencja zdalna		Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Pozostała działalność doradczą		Informacja	Broszura	Ulotka	Info na www	Art. w miesięczniku ODR	Inne wydawnictwa	Stoisko informacyjno-	Pozostała działalność informacyjna	Pokaz		Demonstracja		Konkurs /olimpiada	Targi/wystawy	Pozostała działalność upowszechnieniowa	
		Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba odbiorców	Liczba odbiorców	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba form	Liczba form		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	
	<i>terenie gospodarstwa, z uwzględnieniem przepisów z zakresu bezpieczeństwa żywności oraz ochrony zwierząt przy uboju z konieczności i zwierząt gospodarskich kopytnych poza rzeźnią</i>																											
5c	<i>ograniczenie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej ziemniaka oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka;</i>	4	102					535					133		1													
6	szkolenia rolników w zakresie prowadzenia gospodarstw opiekuńczych	6	155					132					41	2		3	2											
7	współpraca i różne formy wspólnego działania (formalne i nieformalne), w szczególności grupy i organizacje producentów, spółdzielnie, grupy operacyjne EPI	21	538			1	50	266					184		4													
8	szkolenia z zakresu bhp w rolnictwie	14	357					442					103			1										1		

Zadanie 1.

Prowadzenie szkoleń dla rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

A. STOSOWANIE NOWOCZESNYCH METOD AGROTECHNICZNYCH, HODOWLA ORAZ PRZETWÓRSTWO ROLNO-SPOŻYWCZE

A.1. Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej

Szkolenia pn. *Nowe rozwiązania technologiczne w uprawie roślin, w tym metody ograniczenia strat składników pokarmowych – 12 szkolenia dla 311 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie zasad i wymagań zrównoważonego gospodarowania składnikami odżywczymi i prawidłowego przechowywania nawozów naturalnych. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na zagadnienia dotyczące ochrony i zachowania potencjału plonotwórczego gleb, zachowania stabilnej zasobności gleby w składniki odżywcze oraz odpowiednią kwasowość. Racjonalne stosowanie nawozów może przyczynić się w sposób bezpośredni do zmniejszenia zużycia nawozów. Podczas szkoleń przedstawione będą informacje o dostosowaniu gospodarstwa do obowiązującego prawa oraz jak dzięki racjonalizacji nawożenia można uzyskać lepsze wyniki w wykorzystywaniu składników odżywczych z nawozów naturalnych i mineralnych.

Szkolenia pn. *Nowoczesna agrotechnika i wykorzystanie użytków zielonych – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

Łąki i pastwiska właściwie użytkowane powinny dostarczać pełnowartościowej paszy naturalnej, zasobnej w składniki pokarmowe i pokrywającej zapotrzebowanie na te składniki zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie. Pasze te wykorzystywane są najczęściej do bezpośredniego skarmiania w formie zielonki, sianokiszonki czy kiszonki lub siana. Ilość i jakość zbieranego plonu zależy głównie od gatunku, poziomu nawożenia azotem, przebiegu pogody oraz terminu zbioru. Szkolenia mają na celu przedstawienie takich sposobów produkcji na trwałych użytkach zielonych, aby w pełni wykorzystywać ich możliwości produkcyjne oraz pokryć potrzeby paszowe utrzymywanych w gospodarstwie zwierząt.

Szkolenia praktyczne na bazie demonstracji:

- Technologia uprawy zbóż:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy ozimej – 15 szkoleń dla 155 uczestników*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenżyta ozimego – 14 szkoleń dla 140 uczestników*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze żyta ozimego – 8 szkoleń dla 80 uczestników*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy jarej – 10 szkoleń dla 108 uczestników*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze jęczmienia jarego – 9 szkoleń dla 98 uczestników*
- Technologia uprawy kukurydzy:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze kukurydzy – 11 szkoleń dla 110 uczestników*
- Technologia uprawy roślin oleistych:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin oleistych – 7 szkoleń dla 70 uczestników*
- Technologia uprawy ziemniaka:

Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze ziemniaka – 6 szkoleń dla 60 uczestników

- Technologia uprawy roślin bobowatych:
Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin bobowatych – 2 szkolenia dla 20 uczestników
- Ogrodnictwo:
Zastosowanie niechemicznych metod ochrony roślin rolniczych i ogrodniczych – 2 szkolenia dla 20 uczestników
- Trwałe użytki zielone:
Renowacja trwałych użytków zielonych – 9 szkoleń dla 90 uczestników

Szkolenie wyjazdowe:

- *Wyjazd na Dni Pola (np. Wróćkowo, Ruska Wieś, Rychliki) – 33 wyjazdy szkoleniowe dla 264 uczestników*
- *Targi Sadownictwa i Warzywnictwa, 18-19.01.2023 r., Warszawa – 1 wyjazd szkoleniowy dla 12 uczestników*

Konferencje pn.:

- *Innowacje w uprawie zbóż – 80 uczestników*
- *Rola technologii produkcji w kształtowaniu jakości produktów ogrodniczych – 50 uczestników*
- *Wykorzystanie nowych technologii w uprawach ograniczające straty składników pokarmowych – 40 uczestników*

A.2. Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej

Szkolenia pn. *Nowoczesne systemy utrzymania i użytkowania bydła mlecznego – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem, antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 12 szkoleń dla 306 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie wiedzy rolnikom nt. nowych zagadnień związanych z tematyką bydła mlecznego, które obejmować będą m.in.: przebieg prawidłowego rozrodu od zacielenia do porodu, żywienie, warunki utrzymania w oborach, szczególnie wolnostanowiskowych. Celem szkoleń będzie również upowszechnianie wiedzy o leczeniu i profilaktyce bydła mlecznego bez udziału antybiotyków, których wieloletnie stosowanie przyczynia się do powstania opornych patogenów zasiedlających większość obór. Ponadto rolnicy będą informowani o zagrożeniach związanych z wykonywanym zawodem rolnika w aspekcie ryzyka zakażenia chorobami odzwierzęcymi, o drogach transmisji tych chorób, a także o zasadach rejestracji i identyfikacji zwierząt.

Szkolenia pn. *Nowoczesne systemy utrzymania i użytkowania bydła mięsnego – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem, antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 7 szkoleń dla 178 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wiedzy w zakresie żywienia, rozrodu, higieny, profilaktyki zootechnicznej oraz dobrostanu bydła mięsnego. Rolnicy zostaną zaznajomieni z optymalnymi warunkami utrzymania zwierząt np. żywienia, pojenia, powierzchni do wypoczynku, temperatury, wilgotności i oświetlenia oraz wpływu tych czynników na wielkość ponoszonych nakładów inwestycyjnych, związanych z ich hodowlą. Dodatkowo na szkoleniach zostaną przekazane informacje na temat wpływu stosowania antybiotyków na rozwój zwierząt, ryzyka zakażenia chorobami odzwierzęcymi, o drogach transmisji tych chorób, a także o zasadach rejestracji i identyfikacji zwierząt.

Szkolenia pn. *Nowoczesne systemy utrzymania trzody chlewnej – żywienie, rozród, higiena i profilaktyka zootechniczna oraz dobrostan zwierząt (z uwzględnieniem, antybiotykooporności u zwierząt, zagrożeń związanych z chorobami odzwierzęcymi oraz zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt) – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

W związku z dużą popularnością mięsa wieprzowego trzoda chlewna jest jednym z najważniejszych gatunków zwierząt gospodarskich w Polsce co sprawia, że charakteryzuje się dużą konkurencyjnością i zmiennością, a na produkcję trzody chlewnej wpływa wiele czynników, które w sposób istotny wpływają na jej opłacalność. Wśród tych czynników na szczególną uwagę zasługują: żywienie, parametry użytkowania rozplodowego, a także utrzymanie właściwego statusu zdrowotnego zwierząt i bezpieczeństwo produktów pochodzenia zwierzęcego. Szkolenia mają na celu zapoznanie uczestników z nowoczesnymi systemami utrzymania trzody chlewnej z uwzględnieniem innowacji i nowych trendów w żywieniu świń, użytkowaniu rozplodowym oraz ochronie zdrowia świń z uwzględnieniem antybiotykooporności u zwierząt. Ponadto rolnicy zostaną zaznajomieni z zagrożeniami związanymi z chorobami odzwierzęcymi, zasadami identyfikacji i rejestracji zwierząt.

Szkolenia pn. *Gospodarka pasieczna, dobre praktyki pszczelarskie; biotechniczne metody zwalczania warrozy pszczoł – 2 szkolenia dla 50 uczestników*

Szkolenia mają na celu promowanie najlepszych praktyk pszczelarskich, tj. utrzymanie właściwych warunków higienicznych w pasiece, w szczególności wprowadzanie odpowiednich zabiegów dla zminimalizowania ilości pasożytów, np. uprawy rośliny pożytkowych w okolicy pasieki, stosowanie leków, co w konsekwencji wpłynie na zwalczanie warrozy i zapobiegnie wytworzeniu oporności pasożyta. Rolnicy zostaną zaznajomieni z najnowszym sprzętem i niezbędnym wyposażeniem pracowni pasiecznej oraz poznają szczegółowe formy sprzedaży produktów ze swoich gospodarstw.

Szkolenia praktyczne na bazie demonstracji:

- Produkcja miodu:
Biotechniczne metody zwalczanie warrozy pszczoł. Dobre praktyki pszczelarskie – 1 szkolenie dla 10 uczestników

Konferencje pn.:

- *Aktualne problemy w stadach bydła mięsnego – 60 uczestników*
- *Dobre praktyki pszczelarskie – gospodarka stacjonarna, gospodarka wędrowna – 150 uczestników*
- *Nowe trendy w zakresie żywienia i utrzymania bydła mlecznego – 40 uczestników*

B. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW TECHNOLOGICZNYCH I ORGANIZACYJNO-EKONOMICZNYCH GOSPODARSTW ROLNYCH

B.1. Technologia produkcji roślinnej

Szkolenia pn. *Produkcja zbóż, ekonomiczne aspekty uprawy – 5 szkoleń dla 125 uczestników*

Na szkoleniach zostanie przekazana wiedza na temat: wymagań dotyczących stanowiska, odczynu gleby i wymagań pokarmowych (nawozowych) roślin, wyboru właściwej odmiany, odpowiednio do posiadanego stanowiska i odpowiedniego terminu siewu w zależności od rejonu uprawy, zastosowania właściwej ochrony roślin, zarówno przed chwastami jak i szkodnikami oraz uproszczonych zabiegów agrotechnicznych w szczególności tych, które mają wpływ na ograniczenie strat składników pokarmowych i zatrzymanie wody w glebie. Efektem tych działań będzie otrzymanie optymalnego plonu nasion, o wysokich parametrach jakościowych. Celem szkoleń będzie także przedstawienie kalkulacji opłacalności produkcji zbóż.

Szkolenie pn. *Produkcja rzepaku, ekonomiczne aspekty uprawy – 1 szkolenie dla 27 uczestników*

Szkolenie ma na celu przedstawienie nowoczesnych metod technologii produkcji w uprawie rzepaku. Podczas szkoleń przekazane zostaną informacje nt. wymagań dotyczących stanowiska, odczynu gleby i wymagań pokarmowych roślin, doboru właściwej odmiany dostosowanej do posiadanego stanowiska i odpowiedniego terminu siewu. Ponadto poruszane będą zagadnienia dotyczące regulacji zachwaszczenia, ograniczenia chorób występujących w rzepaku, strat powodowanych przez szkodniki oraz kalkulacji opłacalności produkcji rzepaku.

Szkolenie pn. *Produkcja roślin bobowatych, w tym soi, ekonomiczne aspekty uprawy – 1 szkolenie dla 25 uczestników*

Podczas szkolenia rolnicy zostaną zaznajomieni z postępem odmianowym roślin bobowatych, poznają zalety uprawy oraz odmiany zalecane do uprawy w naszym województwie. Głównym celem szkolenia jest promocja uprawy gatunków roślin bobowatych grubonasiennych i soi. Produkcję roślin bobowatych w naszym kraju należy rozwijać, ze względu na pozytywne oddziaływanie tych roślin na środowisko oraz możliwość ich wykorzystania jako dodatkowego źródła białka w produkcji pasz. Ważną cechą tej grupy roślin jest wiązanie azotu atmosferycznego przez bakterie współżyjące i udostępnianie go roślinom następczym, a także oddziaływanie na bilans substancji organicznej w glebie. Celem szkolenia będzie także przedstawienie kalkulacji opłacalności produkcji roślin bobowatych.

Szkolenia pn. *Produkcja ziemniaka z uwzględnieniem metod ograniczania ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej oraz agrofagów kwarantannowych ziemniaka – 4 szkolenia dla 102 uczestników*

Szkolenia mają na celu przedstawienie prawidłowej technologii produkcji oraz zasad bioasekuracji fitosanitarnej, która pozwoli na ograniczenie lub wykluczenie ryzyka rozprzestrzeniania się bakteriozy pierścieniowej oraz innych agrofagów kwarantannowych ziemniaka. Bakterioza pierścieniowa ziemniaka należy do najbardziej niebezpiecznych chorób kwarantannowych ziemniaka, ze względu na wysoką bezobjawowość, jej wystąpienie na plantacji wiąże się z zakazem eksportu i dystrybucji ziemniaków wewnątrz kraju. Podczas szkoleń przekazywane będą informacje nt. cykli rozwojowych agrofagów oraz objawów będących sygnałem występowania chorób kwarantannowych, aby wyeliminować rozprzestrzenianie się choroby.

Konferencje pn.:

- *Rodzime źródła białka, a uprawa roślin bobowatych – 60 uczestników*
- *Technologia produkcji pasz objętościowych z przeznaczeniem na kiszonkę – 50 uczestników*

B.3. Normy i wymogi warunkowości

Szkolenia pn. *Normy i wymogi warunkowości – 6 szkoleń dla 150 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wśród rolników szeregu koniecznych do spełnienia wymogów dotyczących zdrowia publicznego, zdrowia roślin oraz zdrowia i dobrostanu zwierząt. Od 2023 roku zasady przyznawania płatności dla gospodarstw rolnych będą uzależnione od spełnienia norm i wymogów tzw. warunkowości. Warunkowość oparta jest na zbiorze przepisów, które będą musiały być przestrzegane w gospodarstwie jako minimalne normy i wymogi. Warunkowość będzie składać się m.in.: z wymogów w zakresie zarządzania, norm dotyczących utrzymania gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego w dobrej kulturze rolnej zgodnej z ochroną środowiska. Zasady warunkowości są istotne dla zapewnienia zrównoważonego charakteru rolnictwa europejskiego.

B.5. BHP

Szkolenia pn. *Bezpieczeństwo i Higiena Pracy w rolnictwie – 14 szkoleń dla 357 uczestników*

Celem szkoleń będzie przedstawienie rolnikom zaleceń dotyczących bezpiecznego wykonywania określonych prac i czynności w gospodarstwie, stosowania środków ochrony indywidualnej i postępowania w razie wypadku. Ponadto popularyzowana będzie wiedza nt. dokonywania oceny ryzyka występowania wypadków, sposobów eliminowania zagrożenia i poprawy bezpieczeństwa w gospodarstwie rolnym, tak aby było to bezpieczne miejsce pracy. Zapobieganiu wypadkom służy głównie przestrzeganie przepisów bhp w gospodarstwie rolnym poprzez bieżące monitorowanie zagrożeń wypadkowych i naprawianie uszkodzeń.

B.6. Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym

Szkolenia pn. *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym trzody chlewnej, ze szczególnym uwzględnieniem arykańskiego pomoru świń – 3 szkolenia dla 78 uczestników*

Szkolenia pn. *Zasady przeciwdziałania chorobom zakaźnym drobiu – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

W celu przeciwdziałania wystąpieniu chorób zakaźnych trzody chlewnej i drobiu należy stosować wszystkie możliwe działania zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne zwierząt. Sytuacja związana z chorobami zakaźnymi pomimo stosowanych administracyjnych metod walki jest wciąż trudna do opanowania i powoduje coraz większe problemy na rynku wieprzowiny oraz drobiu. W związku z brakiem konwencjonalnych metod zwalczania ASF i grypy ptaków jedynym praktycznym rozwiązaniem pozostaje stosowanie zasad bioasekuracji, która są jednym z narzędzi, które mają zapobiec rozprzestrzenieniu się wirusa ASF i grypy ptaków, dlatego zabezpieczenia i rygoru sanitarne należy stosować w całym gospodarstwie.

C. RACHUNKOWOŚĆ W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

C.1. Rachunkowość rolna

Szkolenia pn. *Wyliczenie opłacalności produkcji rolnej, kalkulacje produkcji rolniczej. Rola ewidencji przychodów i rozchodów – 11 szkoleń dla 283 uczestników*

Szkolenia mają na celu zaznajomienie rolników i mieszkańców obszarów wiejskich z tematyką opłacalności różnych profilów produkcji rolnej. Tematyka szkoleń obejmować będzie m.in.: zagadnienia dotyczące ekonomicznych aspektów zarządzania gospodarstwem rolnym oraz sposoby prowadzenia ewidencji przychodów i rozchodów. Na szkoleniu przedstawione zostaną przykładowe kalkulacje jako narzędzie do prawidłowego zarządzania gospodarstwem rolnym.

Konferencja pn.:

- *Podsumowanie rachunkowości rolnej Polski FADN w województwie warmińsko-mazurskim za 2023 rok – 100 uczestników*

D. ROLNICTWO EKOLOGICZNE

D.1. Produkcja metodami ekologicznymi

Szkolenia pn. *Prowadzenie gospodarstwa w systemie ekologicznym z uwzględnieniem zmian w przepisach prawnych – 2 szkolenia dla 50 uczestników*

Szkolenia mają na celu przedstawienie uczestnikom głównych zasad rolnictwa ekologicznego: produkcji roślinnej oraz zwierzęcej, z uwzględnieniem zmian jakie zaszły w systemie rolnictwa ekologicznego w 2022 roku. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie zarówno na produkcję roślinną (dostępne środki do produkcji, nasiona, nawozy, środki ochrony roślin) oraz produkcję zwierzęcą (zasady utrzymania zwierząt, dostępne pasze, opieka weterynaryjna, zasady zwiększania stada)

z uwzględnieniem zasad i wymogów prowadzenia gospodarstwa w systemie rolnictwa ekologicznego. Rolnicy zostaną zaznajomieni z określonymi metodami postępowania i regulacjami prawnymi ingerującymi w produkcję, w celu uzyskania wysokiego stopnia ochrony zasobów naturalnych i dobrostanu zwierząt, w odpowiedzi na rosnące zapotrzebowanie na żywność i produkty wytwarzane przy użyciu naturalnych środków i procesów.

Szkolenia praktyczne na bazie demonstracji:

- Produkcja metodami ekologicznymi:
Probiotecnologia – zastosowanie pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie ekologicznym
– 7 szkoleń dla 70 uczestników

Szkolenia wyjazdowe:

- *Wyjazd na demonstracje ekologiczne – 11 szkoleń wyjazdowych dla 88 uczestników*

D.3. Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR

Szkolenia pn. Rolnictwo ekologiczne w ramach Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 – 10 szkoleń dla 252 uczestników

Szkolenia mają na celu przedstawienie rolnikom założeń PS WPR na lata 2023-2027 w kontekście rolnictwa ekologicznego, jako potencjału dostosowania do zmieniających się warunków i odpowiadającego na potrzebę przekształcenia obszarów wiejskich, w zrównoważone, odporne i innowacyjne obszary przyjazne środowisku naturalnemu. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na przedstawienie dobrowolnych zobowiązań, określonych w prawodawstwie unijnym i krajowym w ramach interwencji *Rolnictwo ekologiczne*, dla rolników którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego. Uczestnicy szkoleń zostaną zaznajomieni z aktualną podstawą prawną, wymogami zobowiązań w ramach interwencji *Rolnictwo ekologiczne* oraz stawkami przewidywanych dopłat w 2023 roku.

E. ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH

E.1. Prowadzenie działalności pozarolniczej

Szkolenia pn. Zakładanie i rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej. Możliwości wsparcia poprzez LGD na lata 2023-2027 – 18 szkoleń dla 461 uczestników

Szkolenia mają na celu przekazanie wiedzy niezbędnej do rozpoczęcia i prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Rolnicy zostaną poinformowani o sposobie i możliwych źródłach finansowania na założenie bądź rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej lub spółdzielczej. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na zagadnienia dotyczące m.in.: programów na lata 2023-2027 wspierających zakładanie i rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich, instytucji wdrażających programy na lata 2023-2027, w szczególności Lokalnych Grup Działania, uwarunkowań i możliwości uzyskania wsparcia finansowego.

Konferencje pn.:

- *Grupowe formy działania – sposób na wzmocnienie pozycji rynkowej oraz przykłady dobrych praktyk – 50 uczestników*
- *Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich jako dodatkowe źródło dochodu rodzin rolniczych w perspektywie 2023-2027 – dobre praktyki – 40 uczestników*

E.2. Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej

Szkolenia pn. *Rola organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich – 3 szkolenia dla 77 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie wiedzy w zakresie m.in.: możliwości aktywizacji społecznej mieszkańców obszarów wiejskich we współpracy z organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej, funkcji przedsiębiorstw społecznych, lokalnych organizacji społecznych działających w woj. warmińsko-mazurskim oraz w zakresie różnych formy aktywizacji mieszkańców obszarów wiejskich. Przedstawiane będą możliwości wsparcia działalności spółdzielni socjalnej oraz dokumentacja niezbędna do ubiegania się o wsparcie finansowe.

E.4. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich

Szkolenia wyjazdowe:

- *XIII Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”, 22-23.04.2023 r. – 18 szkoleń wyjazdowych dla 144 uczestników*
- *XXIX Jesienne Targi Rolnicze „Wszystko dla rolnictwa”, 26-27.08.2023 r. – 23 szkolenia wyjazdowych dla 198 uczestników*

Konferencja pn.:

- *Tradycje i zwyczaje Świąt Wielkanocnych – 30 uczestników*

F. UNOWOCZESNIANIE WIEJSKIEGO GOSPODARSTWA DOMOWEGO

F.1. Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie

Szkolenia pn. *Racjonalny i zdrowy styl życia w wiejskim gospodarstwie domowym – 7 szkoleń dla 175 uczestników*

Szkolenia mają na celu podniesienie świadomości w zakresie prawidłowych postaw żywieniowych oraz konsumenckich, które determinują możliwość prowadzenia racjonalnego i zdrowego stylu życia we własnym środowisku domowym. Podczas szkoleń zostanie przekazana wiedza na temat m.in.: zasad racjonalnego żywienia, składników odżywczych i pokarmowych, właściwego interpretowania piramidy żywienia, a także znaczenia aktywności fizycznej dla zdrowia człowieka.

G. UBIEGANIE SIĘ O PRYZNANIE POMOCY FINASOWANEJ LUB WSPÓLFINASOWANEJ ZE ŚRODKÓW POCHODZĄCYCH Z FUNDUSZY UNII EUROPEJSKIEJ LUB INNYCH INSTYTUCJI KRAJOWYCH, LUB ZAGRANICZNYCH

G.1. Płatności bezpośrednie

Szkolenia pn. *Filar I: warunkowość, płatności bezpośrednie, ekoschematy, dopłaty do produkcji – 82 szkolenia dla 2 114 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wiedzy wśród rolników o wymogach jakie muszą spełnić, aby otrzymać płatności w ramach PS WPR na lata 2023-2027. Na szkoleniach rolnicy zapoznają się z nowymi wymogami i zasadami przyznawania płatności bezpośrednich w 2023 r. (warunkowość) i nowymi płatnościami tzw. ekoschematami – dotyczącymi ochrony środowiska, zmian klimatu, zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt, zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt. Ponadto na szkoleniach omawiane będą płatności związane z produkcją oraz rozwiązania w ramach systemu płatności bezpośrednich wspierające małe i średnie gospodarstwa rolne zaliczane do gospodarstw rodzinnych.

G.2. PROW i PS WPR

Szkolenia pn. *Filar II: Nowe wyzwania i interwencje inwestycyjne oraz premie poprawiające dochodowość – 22 szkolenia dla 555 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie i upowszechnianie wiedzy o interwencjach inwestycyjnych i premiowych wspierających dochody gospodarstw rolnych i zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego oraz zwiększających zainteresowanie na rynek oraz poprawę pozycji rolników w łańcuchu wartości. Omówione będą w szczególności wymogi i zakres wsparcia w interwencjach czterech obszarów dotyczących: produkcji zwierzęcej, polegające na stosowaniu rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach; produkcji ekologicznej w gospodarstwach prowadzących tę produkcję; produkcji rolnej polegającej na zwiększaniu dochodowości, poprzez bezpieczne dla konsumenta i efektywne przedłużanie trwałości produktów, przechowywalność oraz lepsze przygotowanie do sprzedaży; produkcji roślinnej polegającej na zakupie lub leasingu maszyn do zbioru.

Szkolenia pn. *Filar II: Nowe wyzwania i interwencje inwestycyjne środowiskowo-klimatyczne – 22 szkolenia dla 554 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wiedzy w zakresie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi przyczyniając się do zatrzymania i odwrócenia procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmocnienia usług ekosystemowych oraz ochrony siedlisk i krajobrazów w wybranych obszarach PS WPR na lata 2023-2027. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na zagadnienia dotyczące promowania zrównoważonego modelu prowadzenia gospodarki rolnej, który sprzyja realizacji celów klimatycznych i środowiskowych zawartych w dokumentach strategicznych unijnych i krajowych. Rolnicy zostaną zaznajomieni z zasadami m.in.: racjonalnego wykorzystywania zasobów przyrody, ograniczania negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko, w tym poprzez optymalizację stosowania nawozów jak również z zasadami przeciwdziałania ubytkowi zawartości substancji organicznej w glebie.

Szkolenia pn. *Filar II: Nowe wyzwania i interwencje w ramach krótkiego łańcucha dostaw – 5 szkoleń dla 125 uczestników*

Szkolenia mają na celu wskazanie rozwiązań planowanych do realizacji w ramach II filaru PS WPR na lata 2023–2027 w zakresie tworzenia krótkich łańcuchów dostaw. W ramach szkoleń uczestnikom zostaną zaprezentowane kierunki działań oraz interwencje mające wpływ na dywersyfikację dochodu w gospodarstwie rolnym, skracanie łańcucha żywnościowego, wsparcie producentów żywności wysokiej jakości, a także wzmocnienie pozycji rynkowej rolników/mikroprzedsiębiorców w sektorze rolno-spożywczym.

Konferencje pn.:

- *Działanie „Współpraca” – spotkanie grup operacyjnych – 50 uczestników*
- *Nowe możliwości wsparcia i rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich na lata 2023-2027 – 80 uczestników*
- *Wyzwanie środowiskowo-klimatyczne w ramach Wspólnej Polityki Rolnej – 70 uczestników*

H. MODERNIZACJA GOSPODARSTW ROLNYCH, POPRAWA JAKOŚCI ARTYKUŁÓW ROLNO-SPOŻYWCZYCH I ICH PRZETWÓRSTWA ORAZ WZMOCNIENIE POZYCJI ROLNIKÓW NA RYNKU

H.3. Systemy jakości żywności

Konferencja pn.:

- *Jakość i bezpieczeństwo żywności – 45 uczestników*

H.4. Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP

Szkolenia pn. *Dobre praktyki higieniczne i produkcyjne przy produkcji żywności w gospodarstwie – 4 szkolenia dla 100 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie wiedzy z zakresu bezpieczeństwa żywności wytwarzanej w warunkach domowych, która jest przeznaczona do obrotu rynkowego. Podczas szkoleń rolnikom zostanie przekazana wiedza na temat stosowania zasad Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) oraz Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) jako narzędzi zapewniających bezpieczeństwo i jakość zdrowotną żywności wytwarzanej w gospodarstwie. Uczestnicy zostaną zaznajomieni również z zasadami kodeksu etyki żywnościowej, który dotyczy wszystkich uczestników łańcucha żywnościowego w branży rolno-spożywczej.

I. ZARZĄDZANIE GOSPODARSTWEM ROLNYM

I.1. Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym

Szkolenia pn. *Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym z uwzględnieniem ryzyk produkcyjnych i rynkowych – 12 szkoleń dla 307 uczestników*

Tematyka szkoleń obejmować będzie zagadnienia dotyczące zarządzania ryzykiem m.in.: ubezpieczenia rolnicze, kredyty preferencyjne, aplikacja suszowa, analiza kosztów i przychodów. Na szkoleniach rolnicy zapoznają się z pojęciami dotyczącymi prawidłowego zarządzania gospodarstwem, z ekonomiką i dochodowością gospodarstwa, analizą kosztów i przychodów. Ponadto podczas szkoleń przedstawiona będzie dla rolników starających się o pomoc za szkody powstałe w wyniku suszy, funkcjonalność aplikacji służącej do zgłoszenia przez rolnika zaistniałej szkody, wygenerowania i przesłania do ARiMR protokołu suszowego, która jest jedyną drogą zgłoszenia szkody.

Konferencja pn.:

- *Zarządzanie gospodarstwem rolnym – 70 uczestników*

J. PROMOCJA PRODUKTÓW LOKALNYCH I REGIONALNYCH

J.2. Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona

Szkolenia pn. *Produkty lokalne i regionalne w krótkich łańcuchach dostaw żywności, w tym rolniczy handel detaliczny, działalność marginalna, lokalna i ograniczona, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie – 14 szkoleń dla 359 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie wiedzy na temat możliwych form produkcji żywności w gospodarstwie rolnym i wprowadzania jej na rynek w krótkich łańcuchach dostaw zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Podczas szkoleń przekazane będą informacje w zakresie formalno-

prawnych uwarunkowań prowadzenia produkcji i sprzedaży żywności w ramach dostępnych form, tj. dostaw bezpośrednich, sprzedaży bezpośredniej, działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, oraz rolniczego handlu detalicznego z uwzględnieniem wymagań w zakresie znakowania produktów żywnościowych. Ponadto uczestnicy poznają zagadnienia związane z budowaniem marki produktu oraz wizerunku własnej firmy.

J.3. Rolniczy handel detaliczny

Konferencja pn.:

- *Rolniczy handel detaliczny szansą rozwoju gospodarstw rolnych – 50 uczestników*

K. ZALECENIA ZAWARTE W ZBIORZE ZALECEŃ DOBREJ PRAKTYKI ROLNICZEJ, O KTÓRYM MOWA W ART. 103 UST. 1 USTAWY PRAWO WODNE

K.1. Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne

Szkolenia pn. *Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne – 6 szkoleń dla 154 uczestników*

Szkolenia mają na celu przedstawienie dobrych praktyk wpływających na zmniejszenie presji rolniczej w zakresie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Tematyka szkoleń obejmować będzie również zagadnienia dotyczące odtwarzania, ochrony i wzbogacania ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem ze szczególnym uwzględnieniem poprawy gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów jak również zagadnienia związane z zabiegami agrotechnicznymi wpływającymi na ochroną wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych. Rolnicy zostaną zaznajomieni z zasadami programu azotanowego, terminami stosowania nawozów naturalnych i mineralnych oraz odpowiedniego nawożenia i przechowywania nawozów naturalnych.

L. ZALECENIA ZAWARTE W KODEKSIE DOBREJ PRAKTYKI ROLNICZEJ W ZAKRESIE OGRANICZENIA EMISJI AMONIAKU

L.1. Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku

Szkolenia pn. *Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej, w zakresie ograniczenia emisji amoniaku o którym mowa w art. 22a ust. 1 ustawy o nawozach i nawożeniu – 7 szkoleń dla 177 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnić wiedzę z kodeksu dobrej praktyki rolniczej. Tematyka szkoleń obejmować będzie informacje dotyczące m.in.: zarządzania azotem z uwzględnieniem jego obiegu w środowisku, sposobów żywienia zwierząt gospodarskich, technik rozprowadzania nawozów ograniczających emisję amoniaku, sposobów przechowywania nawozów ograniczających emisję amoniaku, sposobów chowu zwierząt gospodarskich gatunków, o których mowa w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, ograniczających emisję amoniaku, możliwości ograniczania emisji amoniaku pochodzącego ze stosowania nawozów mineralnych. Podczas szkoleń zostaną przekazane informacje w zakresie dyrektywy NEC, która zobowiązuje państwa członkowskie do redukcji emisji antropogenicznych zanieczyszczeń do atmosfery oraz opracowania odpowiednich praktyk na każdym etapie produkcji zwierzęcej.

M. UPOWSZECHNIANIE METOD PRODUKCJI ROLNICZEJ I STYLU ŻYCIA PRZYJAZNYCH DLA ŚRODOWISKA

M.1. Zasady integrowanej produkcji

Szkolenia pn. *Zasady integrowanej produkcji z uwzględnieniem biologicznych metod oraz nowych technik w ochronie roślin – 11 szkoleń dla 275 uczestników*

Szkolenia będą miały na celu przedstawienie założeń certyfikowanego systemu uprawy w ramach zasad integrowanej produkcji. Integrowana produkcja (IP) to nowoczesny i zrównoważony system uprawy, który pozwala na wytwarzanie produktów o wysokich walorach jakościowych. Integrowany system produkcji gwarantuje, że wyprodukowane płody rolne są bezpieczne dla konsumenta i nie przekraczają obowiązujących norm zawartości środków ochrony roślin oraz metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. IP uwzględnia prawidłowo wykonane elementy upraw takie jak: agrotechnika i płodozmian, racjonalne nawożenie oparte na rzeczywistym zapotrzebowaniu roślin oraz stosowanie środków ochrony roślin tylko w uzasadnionych przypadkach. Wymienione założenia przedstawione zostaną na szkoleniu łącznie z zasadami przyznania certyfikatu na dane uprawy.

M.2. Zasady integrowanej ochrony roślin

Szkolenia pn. *Zasady integrowanej ochrony z uwzględnieniem biologicznych metod oraz nowych technik w ochronie roślin – 5 szkoleń dla 125 uczestników*

Celem szkoleń będzie utrwalenie wśród uczestników obowiązujących zasad integrowanej ochrony roślin. Szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na metody biologiczne, które są najczęściej wykorzystywanymi niechemicznymi metodami ochrony. Produkcja roślin z wykorzystaniem biologicznych metod ochrony wpływa na zachowanie równowagi biologicznej oraz zmniejsza depozycję środków ochrony roślin do środowiska, dlatego informacje o możliwości wykorzystania różnych czynników biologicznych w ochronie upraw, prawidłowym ich stosowaniu oraz dostępności biopreparatów na rynku środków ochrony roślin, będą przekazywane uczestnikom szkoleń.

M.3. Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa

Szkolenia pn. *Błękitno-zielona infrastruktura tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym – 6 szkoleń dla 152 uczestników*

Szkolenia mają na celu przekazanie informacji na temat wpływu różnorodności krajobrazu wiejskiego na utrzymanie korzystnego bilansu wodnego na terenach rolniczych, za pośrednictwem naturalnych elementów oraz systemów melioracyjnych. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na upowszechnianie informacji o sposobach ograniczania deficytu wody poprzez kompleksowe rozwiązania służące zwiększeniu małej retencji i spowolnieniu odpływu wody ze zlewni. Rolnicy zostaną zaznajomieni ze sposobami gromadzenia wody w krajobrazie rolniczym, zagadnieniami dotyczącymi zwiększania pojemności wodnej gleb poprzez wzrost zawartości próchnicy i poprawę struktury gleb oraz zwiększania efektywności wykorzystania wody przez rośliny w wyniku poprawy całokształtu agrotechniki.

Konferencje pn.:

- *Problematyka szkód łowieckich w rolnictwie – 70 uczestników*
- *Rolnictwo z klimatem – 80 uczestników*

M.5. Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym

Szkolenia pn. *Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej – 3 szkolenia dla 75 uczestników*

Szkolenia mają na celu propagowanie idei zmniejszenia presji działalności rolniczej na środowisko poprzez wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, właściwe zagospodarowanie odpadów i produktów ubocznych z rolnictwa oraz poprawę efektywności energetycznej gospodarstw rolnych. Tematyka szkoleń obejmować będzie zagadnienia dotyczące promowaniu aktywnej roli rolnictwa i obszarów wiejskich w rozwoju odnawialnych źródeł energii poprzez wzrost znaczenia energetyki rozproszonej skupiającej odbiorców wokół małych lokalnych źródeł energii uzupełnianej przez wzrastający udział energii produkowanej przez prosumentów indywidualnych. Rolnicy zostaną zaznajomieni z istniejącymi możliwościami produkcji energii na poziomie gospodarstwa rolnego z zastosowaniem technologii opartych o źródła odnawialne, przybliżenie tematyki energetyki prosumenckiej oraz tworzenia spółdzielni energetycznych.

Konferencja pn.:

- *Zielona transformacja energetyczna rolnictwa i obszarów wiejskich – 100 uczestników*

M.8. Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa

Szkolenia pn. *Sposoby przywracania i utrzymania żyzności gleby, w tym regulacja odczynu gleb poprzez ich wapnowanie – 14 szkoleń dla 355 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wiedzy na temat zatrzymania degradacji gleby dla zapewnienia zdrowych i odpornych ekosystemów glebowych w celu utrzymania bezpieczeństwa żywnościowego opartego o produkty wysokiej jakości i odpowiedniej wartości odżywczej. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na zagadnienia związane z zrównoważonym gospodarowaniem gruntami tj. polepszeniem kondycji gleb poprzez zwiększenie jej różnorodności biologicznej, wpływem wapnowania na właściwości fizyczne, chemiczne i biologiczne gleby oraz ze sposobami przywracania i utrzymania żyzności gleb. Rolnicy zostaną zaznajomieni z zagrożeniami procesu degradacji gleb takich jak zakwaszenie, susza glebowa, gromadzenie się zanieczyszczeń w tym metali ciężkich oraz założeniami racjonalnego gospodarowania środowiskiem glebowym w kierunku zrównoważonego zarządzania gruntami.

Szkolenia pn. *Agroleśnictwo – aspekty ekonomiczne środowiskowe upraw w systemie agroleśnym – 6 szkoleń dla 152 uczestników*

Celem szkoleń będzie przekazanie wiedzy na temat agroleśnego systemu produkcji rolniczej. Rolnicy zostaną zaznajomieni z wiedzą o zaletach systemów agroleśnych, które są związane z lepszym wykorzystaniem zasobów w skali przestrzennej i czasowej, co jednocześnie może zwiększyć korzyści środowiskowe poprzez zmniejszenie strat składników pokarmowych z gruntów rolnych, zwiększenie sekwestracji węgla oraz zwiększenie różnorodności biologicznej. Podczas szkoleń zostaną omówione ogólne zagadnienia dotyczące agroleśnictwa, korzyści wynikające z produkcji w systemie agroleśnym, zasady przygotowania projektu agroleśnego, jak również przykłady innowacji w tym obszarze.

Konferencja pn.:

- *Zastosowanie probiotechnologii w rolnictwie – 80 uczestników*

N. DZIAŁANIA NA RZECZ ZACHOWANIA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PRZYRODNICZEGO WSI, EKOLOGICZNEGO I FUNKCJONALNEGO URZĄDZENIA GOSPODARSTWA ROLNEGO

N.2. Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło

Szkolenia pn. *Rękodzieło tradycją regionu – 6 szkoleń dla 157 uczestników*

Szkolenia mają na celu podnoszenie świadomości kulturowej mieszkańców obszarów wiejskich oraz propagowanie współczesnej twórczości i kultury ludowej. W ramach szkoleń zostanie zaprezentowana wiedza z zakresu rzemiosła i rękodzieła ludowego prezentująca unikalne piękno dziedzictwa kulturowego regionu. Uczestnicy zapoznają się z zagadnieniami twórczości ludowej i kultury regionalnej, które stanowią istotną część światowego dziedzictwa kulturowego.

N.3. Tradycje kulinarne

Szkolenia pn. *Koła Gospodyń Wiejskich przykładem wspólnego działania na rzecz kultywowania dziedzictwa kulinarnego wsi – 4 szkolenia dla 100 uczestników*

Szkolenia mają na celu upowszechnianie wiedzy z zakresu funkcjonowania Kół Gospodyń Wiejskich na rzecz podtrzymywania dziedzictwa kulinarnego wsi, tradycji i zwyczajów ludowych. Tematyka szkoleń obejmować będzie formy ich działalności w świetle obowiązujących przepisów prawnych, a także możliwości zachowania i kultywowania tradycji regionu poprzez promocję produktów lokalnych i regionalnych. Uczestnicy poznają przykłady działań podejmowanych na rzecz Kół Gospodyń Wiejskich, które wspierają wszechstronny rozwój obszarów wiejskich.

O. UPOWSZECHNIANIE ROZWOJU AGROTURYSTYKI I TURYSTYKI WIEJSKIEJ ORAZ PROWADZENIE PROMOCJI WSI JAKO ATRAKCYJNEGO MIEJSCA WYPOCZYNKU

O.1. Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy

Szkolenia pn. *Wieś jako atrakcyjne miejsce życia i wypoczynku (agroturystyka, turystyka wiejska, zagrody edukacyjne) – 5 szkoleń dla 125 uczestników*

Szkolenia mają na celu zapoznanie uczestników z możliwościami wykorzystania potencjału obszarów wiejskich oraz przestrzeni wiejskiej do stworzenia atrakcyjnej oferty turystycznej i edukacyjnej. Tematyka szkoleń będzie obejmowała możliwości kreowania oferty turystycznej w oparciu o zasoby naturalne, kulturowe i społeczne obszarów wiejskich. Ponadto uczestnicy zostaną zapoznani z zagadnieniami uwarunkowań formalno-prawnych prowadzenia gospodarstw agroturystycznych i edukacyjnych, które stanowią alternatywne źródło dochodu dla mieszkańców obszarów wiejskich.

Konferencja pn.:

- *Dobre praktyki i trendy w funkcjonowaniu gospodarstw agroturystycznych – 45 uczestników*

O.3. Gospodarstwa opiekuńcze

Szkolenia pn. *Prowadzenie gospodarstwa opiekuńczego na obszarach wiejskich – 6 szkoleń dla 155 uczestników*

Szkolenia mają na celu poszerzenie wiedzy dotyczącej idei i możliwości rozwoju rolnictwa społecznego, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw opiekuńczych. Uczestnicy zostaną zaznajomieni z możliwościami powstawania i funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych na

obszarach wiejskich zgodnie z obowiązującym stanem prawnym. Podczas szkoleń będą również zaprezentowane dobre praktyki prowadzenia działalności opiekuńczej w kraju i za granicą.

P. REALIZACJA ZADAŃ WYNIKAJĄCYCH Z PROGRAMÓW ROLNOŚRODOWISKOWYCH ORAZ PROGRAMU DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU OGRANICZENIA ODPLYWU AZOTU ZE ŹRÓDEŁ

P.2. Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)

Szkolenia pn. Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne – zmiany, pakiety, wymogi, płatności, kontrole – 14 szkoleń dla 354 uczestników

Szkolenia mają na celu przedstawienie uczestnikom praktyk korzystnych dla przyrody i klimatu oraz tradycyjnych metod gospodarowania, sprzyjających realizacji celów klimatycznych poprzez redukcję negatywnego wpływu rolnictwa na środowisko i maksymalizację jego pozytywnego oddziaływania na różnorodność biologiczną i krajobraz obszarów wiejskich oraz zapobieganie zmianom klimatu. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na przedstawienie założeń systemu dopłat w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego objętego PROW na lata 2014-2020 oraz możliwościami łączenia go z wymogami obowiązkowymi oraz dobrowolnymi w ramach PS WPR 2023-2027. Rolnicy zostaną zaznajomieni z obowiązującą podstawą prawną ubiegania się o dopłaty, prawidłową realizacją wymogów oraz stawkami płatności przewidzianymi w roku 2023.

Szkolenia pn. Interwencje środowiskowo-klimatyczne w ramach Planu Strategicznego dla WPR na lata 2023-2027 – 4 szkolenia dla 102 uczestników

Szkolenia mają na celu przedstawienie uczestnikom założeń PS WPR na lata 2023-2027 w kontekście interwencji rolno-środowiskowych, jako promowania zrównoważonego systemu gospodarowania oraz zapobieganiu pogorszenia się lub przywrócenie właściwego stanu środowiska naturalnego. Tematyka szkoleń ukierunkowana będzie na przedstawieniu dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki przyjazne środowisku naturalnemu i określone w prawodawstwie unijnym i krajowym w ramach interwencji środowiskowo-klimatycznych. Rolnicy zostaną zaznajomieni z obowiązującą podstawą prawną, wymogami zobowiązań w ramach interwencji środowiskowo-klimatycznych oraz stawkami przewidywanych dopłat w 2023 roku.

Konferencja pn.:

- *Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne i Rolnictwo ekologiczne w ramach Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027 – 50 uczestników*

Mając na uwadze sytuację pandemiczną, związaną z Covid-19 WMODR jest przygotowany, aby część działań zaplanowanych w działalności szkoleniowej przeprowadzić w formie zdalnej. Jeżeli w roku 2023 powtórzy się sytuacja, która uniemożliwi zorganizowanie zaplanowanych szkoleń w formie stacjonarnej, zostaną one zastąpione przez zdalne szkolenia i konferencje – webinaria.

Tab. 1. Działalność szkoleniowa wg form

L.p.	Forma	Liczba form	Liczba uczestników
1	2	3	4
1	Szkolenie	486	13 081
2	Szkolenie wyjazdowe	86	
3	Konferencja	24	

Tab. 2. Działalność szkoleniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	8	9
Z.1.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	133	34	6	173	2 652
Z.1.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	108	34	3	145	1 783
Z.1.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	25		3	28	869
Z.1.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	37	0	2	39	1 049
Z.1.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	11		2	13	389
Z.1.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	0			0	0
Z.1.B.3.	Normy i wymogi warunkowości	6			6	150
Z.1.B.5.	BHP	14			14	357
Z.1.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	6			6	153
Z.1.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	11	0	1	12	383
Z.1.C.1.	Rachunkowość rolna	11		1	12	383
Z.1.D.	Rolnictwo ekologiczne	19	11	0	30	460
Z.1.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	9	11		20	208
Z.1.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR	10			10	252
Z.1.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	21	41	3	65	1 000
Z.1.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	18		2	20	551
Z.1.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	3			3	77
Z.1.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	0	41	1	42	372
Z.1.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	7	0	0	7	175
Z.1.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	7			7	175
Z.1.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	131	0	3	134	3 548
Z.1.G.1.	Płatności bezpośrednie	82			82	2 114
Z.1.G.2.	PROW i PS WPR *	49		3	52	1 434
Z.1.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	4	0	1	5	145

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	8	9
Z.1.H.3.	Systemy jakości żywności	0		1	1	45
Z.1.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	4			4	100
Z.1.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	12	0	1	13	377
Z.1.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	12		1	13	377
Z.1.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	14	0	1	15	409
Z.1.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	14			14	359
Z.1.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	0		1	1	50
Z.1.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	6	0	0	6	154
Z.1.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art.103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	6			6	154
Z.1.L.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	7	0	0	7	177
Z.1.L.1.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	7			7	177
Z.1.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	45	0	4	49	1464
Z.1.M.1.	Zasady integrowanej produkcji	11			11	275
Z.1.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	5			5	125
Z.1.M.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	6		2	8	302
Z.1.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	3		1	4	175
Z.1.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	20		1	21	587
Z.1.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędnia gospodarstwa rolnego	10	0	0	10	257
Z.1.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	6			6	157
Z.1.N.3.	Tradycje kulinarne	4			4	100
Z.1.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	11	0	1	12	325

Symbol	Tematyka	Szkolenie	Szkolenie wyjazdowe	Konferencja	Ogólna liczba form	Łączna liczba uczestników
1	2	3	4	5	8	9
Z.1.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka, turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	5		1	6	170
Z.1.O.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	6			6	155
Z.1.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	18	0	1	19	506
Z.1.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	18		1	19	506
RAZEM		486	86	24	596	13 081

*) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych

Zadanie 2.

Prowadzenie działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej

Działalność informacyjna WMODR w zakresie wsparcia produkcji rolniczej ma charakter doradczy, informacyjny i upowszechnieniowy. Celem działalności informacyjnej WMODR będzie generowanie, gromadzenie, przechowywanie, przekazywanie, udostępnianie oraz wykorzystywanie informacji dotyczących poprawy poziomu dochodów rolniczych, wspierania zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz podnoszenia konkurencyjności rynkowej gospodarstw rolnych.

W 2023 roku WMODR planuje udzielić 9 631 informacji, które obejmą swym zakresem:

- stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze – 2 044,
- rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych – 1 638,
- rachunkowość w gospodarstwach rolnych – 253,
- rolnictwo ekologiczne – 397,
- rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – 396,
- unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego – 113,
- ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych – 3 025,
- modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku – 115,
- zarządzanie gospodarstwem rolnym – 269,
- promocja produktów lokalnych i regionalnych – 212,
- zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej – 189,
- zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej, w zakresie ograniczenia emisji amoniaku – 84,
- upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska – 310,
- działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzenia gospodarstwa rolnego – 104,
- upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – 129,

- realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych – 353.

W ramach działalności informacyjnej wspierającej rozwój produkcji rolniczej pracownicy merytoryczni WMODR opracują cały szereg broszur, ulotek, informacji na stronie internetowej www.w-modr.pl i artykułów do miesięcznika „*Bieżące Informacje*”.

Zaplanowano opracowanie oraz publikacje 18 tytułów broszur i 31 tytułów ulotek (*informacja dot. planu wydawniczego znajduje w tab. 41*) o tematyce obejmującej:

- Aktualne problemy w ochronie zdrowia zwierząt gospodarskich – 1 broszura,
 - Biologiczne metody ochrony roślin – 1 broszura,
 - Dobór odmian do uprawy w województwie warmińsko-mazurskim według wyników Porejstrowego Doświadczalnictwa Odmianowego – 1 broszura,
 - Edukacja w gospodarstwie rolnym – 1 broszura,
 - Gospodarstwa opiekuńcze na obszarach wiejskich – 1 broszura,
 - Inwestycje w gospodarstwach rolnych prowadzące do rozwoju warmińsko-mazurskiej wsi. Efekty realizacji działań modernizacja gospodarstw rolnych i młody rolnik – 1 broszura,
 - Krowa mleczna – lucerna drogą do utrzymania opłacalności – 1 broszura,
 - Marketing lokalnych produktów żywnościowych – 1 broszura,
 - Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich jako dodatkowe źródło dochodu rodzin rolniczych w perspektywie 2023-2027 – dobre praktyki – 1 broszura,
 - Produkcja i sprzedaż żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego – 1 broszura,
 - Rolnictwo węglowe w realizacji wyzwań środowiskowo-klimatycznych – 1 broszura,
 - Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich – 1 broszura,
 - Tworzenie i organizacja grup producentów rolnych – dobre praktyki – 1 broszura,
 - Użytkowanie mięsne królików – 1 broszura,
 - Zarządzanie gospodarstwem rolnym – 1 broszura,
 - Zasady pisania pism w gospodarstwie domowym – 1 broszura,
 - Zasady zgłaszania i szacowanie szkód łowieckich – 1 broszura,
 - Zielona transformacja energetyczna rolnictwa i obszarów wiejskich – 1 broszura.
- Agroekologia – 1 ulotka,
 - Allelopatia – wzajemna zależność między gatunkami roślin – 1 ulotka,
 - Bioasekuracja fitosanitarna w gospodarstwach produkujących ziemniaki – 1 ulotka,
 - Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym – 1 ulotka,
 - Dobre praktyki redukcji gazów cieplarnianych w produkcji rolnej – 1 ulotka,
 - Działanie współpraca – działanie biznes plus rozwój – tworzenie i funkcjonowanie grup operacyjnych na rzecz innowacji – 1 ulotka,
 - Działanie współpraca – działanie krótkie łańcuchy dostaw żywności jak zmniejszyć liczbę pośredników między rolnikiem lub producentem żywności a konsumentem – 1 ulotka,
 - Gospodarka obiegu zamkniętego w produkcji rolniczej – 1 ulotka,
 - Grupowe formy działania – sposób na wzmocnienie pozycji rynkowej oraz przykłady dobrych praktyk – 1 ulotka,
 - Grupy Operacyjne EPI w województwie warmińsko-mazurskim – 1 ulotka,
 - Interwencja w zakresie wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego – PS WPR 2023-2027 – 1 ulotka,

- Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 – 1 ulotka,
- Jak poruszać się po zagonach – od A do Z – 1 ulotka,
- Jak zabezpieczyć bydło mięsne przed chorobami? – 1 ulotka,
- Nowe technologie w zakresie stosowania płynnych nawozów naturalnych – 1 ulotka,
- Planowane wydarzenia do realizacji w ramach SIR w 2023 r. – 1 ulotka,
- Podsumowanie wydarzeń zrealizowanych przez WMODR w 2022 r. w ramach SIR – 1 ulotka,
- Pomoc de minimis dla rolników – 1 ulotka,
- Prawidłowe żywienie krów mlecznych w okresie okołoporodowym – 1 ulotka,
- Rodzime źródła białka, a uprawa roślin bobowatych – 1 ulotka,
- Rola pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie – 1 ulotka,
- Rola roślin bobowatych w zmianowaniu – 1 ulotka,
- Sieć na rzecz Innowacji w Rolnictwie jako wsparcie tworzenia nowych, ulepszonych rozwiązań w rolnictwie i na obszarach wiejskich – 1 ulotka,
- Smart Villages – Inteligentne Wsie skutecznym sposobem na poprawę jakości życia obszarów wiejskich – 1 ulotka,
- Technika stosowania opryskiwaczy polowych w gospodarstwie – 1 ulotka,
- Upowszechnianie wśród rolników dobrych praktyk lub innowacyjnych rozwiązań stosowanych w rolnictwie ekologicznym – 1 ulotka,
- Uprawa słonecznika – 1 ulotka,
- Utrzymanie bydła mięsnego – 1 ulotka,
- Zakładanie i prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich po 2022 roku – 1 ulotka,
- Zasady korzystania z wód i usług wodnych – 1 ulotka,
- Zdrowe ciele, fundament zdrowego stada – 1 ulotka.

WMODR wyda 11 numerów miesięcznika pn. „*Bieżące Informacje*”, w których zostanie zamieszczonych 253 artykuły autorstwa specjalistów i doradców. Artykuły zamieszczane będą również w wydawnictwach zewnętrznych w ilości 7 sztuk. Dodatkowo WMODR planuje zamieszczać informacje w postaci krótkich i zwięzłych wiadomości na stronie internetowej www.w-modr.pl. Łącznie planuje się umieszczenie na stronie internetowej 337 materiałów informacyjnych.

W 2023 roku zorganizowanych będzie 110 stoisk informacyjno-promocyjnych, podczas których możliwe będzie zapoznanie się z ofertą WMODR:

a) dożynki gminne, powiatowe:

- podczas dożynek gminnych – 76 stoisk,
- podczas dożynek powiatowych – 10 stoisk,

b) regionalne i lokalne pikniki, festiwale, święta, itp.:

- podczas Dni Pól – 1 stoisko,
- inne: podczas pikników, festiwali, świąt – 22 stoiska,

c) wystawy o charakterze wojewódzkim – 1 stoisko informacyjne:

- podczas Dożynek Wojewódzkich.

W związku z dynamicznym rozwojem społeczeństwa informacyjnego ukierunkowanego w coraz większym stopniu na komunikację elektroniczną WMODR planujemy rozszerzenie dotychczasowych

działań podejmowanych w mediach elektronicznych oraz szersze wykorzystanie narzędzi komunikacji na odległość takich jak serwis YouTube i profil na portalu społecznościowym FB.

WMODR zamierza kontynuować współpracę (wywiady, pomoc w przygotowaniu audycji radiowych) ze środkami masowego przekazu m.in. z TVP3 Olsztyn, TVP Kopernik, Polskie Radio Olsztyn, TVP 1 *Agrobiznes* i w tym celu planuje przygotować 41 audycji telewizyjnych, udzielić 10 wywiadów telewizyjnych oraz wziąć udział w 12 audycjach radiowych.

Dużym powodzeniem cieszy się cykl nagrań ze specjalistami i doradcami WMODR prezentowany w formie krótkiego wywiadu pn. „*Rozmawiamy o rolnictwie*”, który Ośrodek zamierza kontynuować w 2023 roku. Celem audycji będzie przedstawienie bieżących tematów z zakresu działalności doradczej, upowszechnieniowej oraz informacyjnej Ośrodka w zwięzłym, przejrzystym komunikacie o charakterze poradnikowym. Odbiorcami przekazu będą rolnicy, branża producentów i usługodawców w województwie warmińsko-mazurskim działających w obszarze rolnictwa i rozwoju wsi.

Tab. 3. Działalność informacyjna wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Informacja		9 631
2.	Wydawnictwa	Liczba form	Nakład
2.1.	Broszura	18	2 400
2.2.	Ulotka	31	4 400
2.3.	Info na www.	337	
2.4.	Art. w miesięczniku odr	253	
3	Stoisko informacyjno-promocyjne	110	
4.	Pozostała działalność informacyjna	Liczba form	
4.1.	Audycje radiowe (w tym wywiady radiowe)	12	
4.2.	Audycje tv (w tym wywiady tv)	51	
4.3.	Artykuły w innych wydawnictwach (w tym wywiady prasowe)	7	

Tab. 4. Działalność informacyjna wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa				Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Z.2.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	2 044	3	2	47	84	0	0
Z.2.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	1 160	1	1	34	46		
Z.2.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	859	2	1	13	38		
Z.2.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)	25						
Z.2.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	1 638	1	10	37	66	0	2
Z.2.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	854		5	11	32		2
Z.2.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej	476	1	3	15	33		
Z.2.B.3.	Normy i wymogi warunkowości	62						
Z.2.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych			1				
Z.2.B.5.	BHP	103			1			
Z.2.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym	143		1	10	1		
Z.2.C.	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	253	0	0	1	1	0	0
Z.2.C.1.	Rachunkowość rolna	100			1			
Z.2.C.2.	Rachunkowość podatkowa	87						
Z.2.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe	66				1		
Z.2.D.	Rolnictwo ekologiczne	397	0	2	16	4	0	2
Z.2.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi	191		1	8	2		
Z.2.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych	65			2	1		
Z.2.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR	141		1	6	1		2
Z.2.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	396	2	3	46	15	110	65
Z.2.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej	191	1	2	6	6		
Z.2.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej	33			2			

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa				Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr.		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Z.2.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi	59			7	1		
Z.2.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	113	1	1	31	8	110	65
Z.2.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	113	0	0	5	2	0	0
Z.2.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie	69			5	2		
Z.2.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody	44						
Z.2.G.	Ubieganie się o przyznanie pomocy finansowanej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych, lub zagranicznych	3 025	3	7	54	13	0	1
Z.2.G.1.	Płatności bezpośrednie	2 022			22	3		
Z.2.G.2.	PROW i PS WPR*	909	3	3	17	5		1
Z.2.G.3.	Programy Regionalne	42			5	1		
Z.2.G.4.	Kredyty preferencyjne, komercyjne, leasing	37			1	1		
Z.2.G.5.	Inne programy	15		4	9	3		
Z.2.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolnospożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	115	1	0	1	2	0	0
Z.2.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji	27	1		1	1		
Z.2.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego	33				1		
Z.2.H.3.	Systemy jakości żywności	30						
Z.2.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	25						
Z.2.I.	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	269	1	0	29	18	0	0
Z.2.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym	131	1		23	7		
Z.2.I.2.	Wyliczanie dochodów, kosztów i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	61			1			
Z.2.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie	9						

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa				Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broшуra	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr.		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
Z.2.I.4.	Informacja rynkowa	68			5	11		
Z.2.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	212	2	0	32	4	0	0
Z.2.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych	112	1		16	3		
Z.2.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona	55			15			
Z.2.J.3.	Rolniczy handel detaliczny	45	1		1	1		
Z.2.K.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	189	0	1	7	2	0	0
Z.2.K.1.	Zalecenia zawarte w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	189		1	7	2		
Z.2.L.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	84	0	0	0	1	0	0
Z.2.L.1.	Zalecenia zawarte w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	84				1		
Z.2.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	310	3	5	25	16	0	0
Z.2.M.1.	Zasady integrowanej produkcji	37			5	3		
Z.2.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin	99	1		3	1		
Z.2.M.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa	62	1	4	4	2		
Z.2.M.4.	Energetyka prosumencka	15			1	2		
Z.2.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	35	1		2	3		
Z.2.M.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami	15			3			
Z.2.M.7.	Ustawa o ochronie zwierząt	17				1		
Z.2.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	30		1	7	4		
Z.2.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego	104	0	0	7	6	0	0

Symbol	Tematyka	Informacja	Wydawnictwa				Stoisko informacyjno-promocyjne	Pozostała działalność informacyjna
			Broszura	Ulotka	Info na www.	Art. w miesięczniku odr.		
1	2	3	4	5	6	7	9	10
	i funkcjonalnego urzędnictwa gospodarstwa rolnego							
Z.2.N.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi	44			2	1		
Z.2.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło	22			2	1		
Z.2.N.3.	Tradycje kulinarne	38			3	4		
Z.2.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	129	2	0	24	16	0	0
Z.2.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	66			18	14		
Z.2.O.2.	Zagrody edukacyjne	22	1		3			
Z.2.O.3.	Gospodarstwa opiekuńcze	41	1		3	2		
Z.2.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz program działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	353	0	1	6	3	0	0
Z.2.P.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna	154			4	2		
Z.2.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RSK)	148		1	2	1		
Z.2.P.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	51						
Razem		9 631	18	31	337	253	110	70

*) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i RSK

Zadanie 3.

Prowadzenie działalności w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich

W tematyce dotyczącej kwalifikacji rolniczych oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i innych mieszkańców obszarów wiejskich, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie kwalifikacji rolniczych posiadanych przez osoby wykonujące działalność rolniczą (Dz.U. z 2012 r., poz. 109, z późn. zm.) WMODR w 2023 roku planuje udzielić 31 informacji oraz 233 porady indywidualne.

Porady te w dużej mierze dotyczyć będą aktualnych możliwości nabycia lub uzupełnienia przez rolników i mieszkańców obszarów wiejskich kwalifikacji zawodowych potwierdzonych uzyskaniem tytułu zawodowego niezbędnego w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej. Pracownicy WMODR będą doradzać w zakresie wyboru odpowiedniej szkoły lub kursu, który pozwoli uzupełnić konieczne wykształcenie m.in. do spełnienia wymogów formalnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Jak również przekazywane będą informacje o możliwości ukończenia szkolenia w zakresie stosowania i sprzedaży środków ochrony roślin oraz integrowanej produkcji roślin (w ramach działalności odpłatnej).

Na terenie województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują dwie szkoły rolnicze, które nadzorowane są przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi:

- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Dobrocinie;
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Karolewie.

Współpraca z WMODR jest cykliczna, podczas różnego rodzaju przedsięwzięć. Szkoły te prezentują swoją ofertę szkoleniową podczas *Wiosennych Targów Ogrodniczych „Pamiętajcie o ogrodach”* oraz *Jesiennych Targów Rolniczych „Wszystko dla rolnictwa”*, zachęcając potencjalnych kandydatów do wstąpienia w szeregi szkoły. Współpraca przebiega również przy organizacji konkursów wiedzy rolniczej, umiejętności rolniczych, olimpiad.

Tab. 5. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi według form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	31
2.	Porada indywidualna	233

Tab. 6. Działalność w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych rolników i mieszkańców wsi - wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Informacja	Porada indywidualna	Łączna liczba odbiorców
1	2	3	4	6
Z.3.1.	Reorientacja zawodowa	2	233	44
Z.3.2.	Podnoszenie kwalifikacji zawodowych	19		137
Z.3.3.	Współpraca ze szkołami rolniczymi	10		83

Zadanie 4.

Udzielanie pomocy rolnikom i innym mieszkańcom obszarów wiejskich w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych

Rok 2023 będzie pierwszym rokiem wdrażania PS dla WPR na lata 2023–2027, wprowadza on znaczące zmiany w dotychczasowych płatnościach dla rolników. Doradcy WMODR będą świadczyć usługi sporządzania na nowych zasadach poszczególnych dokumentacji niezbędnych do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków Unii Europejskiej, będą również wdrażać wśród mieszkańców obszarów wiejskich województwa podstawowe zasady i uregulowania dotyczące poszczególnych interwencji zgodnie z PS dla WPR na lata 2023-2027. Zmiany i nowe zapisy PS dotyczą głównie zwiększenia wydatków na klimat, środowisko i dobrostan zwierząt oraz wprowadzenie nowego rodzaju płatności bezpośrednich, którym są ekoschematy. Dopłaty bezpośrednie, poza podstawowym wsparciem dochodów mają obejmować również uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów oraz uzupełniające wsparcie dochodu dla młodych rolników, a także związane z produkcją do bydła i krów. Ważną zmianą jest też fakt, że dopłaty bezpośrednie oraz płatności ONW otrzymają tylko rolnicy aktywni zawodowo.

Po raz pierwszy programowaniem wieloletnim objęto I filar WPR. W Planie przewiduje się też nowe możliwości tzw. interwencji sektorowych, w tym promocję działań grupowych ze środków I filara oraz wzmocnienie roli postępu technologicznego i innowacyjności, dla wsparcia coraz istotniejszych doradztwa i nauki.

W związku z powyższym WMODR w 2023 roku planuje udzielić 12 455 porad indywidualnych w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej lub współfinansowanej ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej lub innych instytucji krajowych lub zagranicznych. Największą grupę porad indywidualnych stanowić będą porady dotyczące płatności bezpośrednich – 9 500 porad. WMODR udzieli również porad dotyczących Interwencji z zakresu Rozwoju Obszarów Wiejskich – 2 732, 92 porady dotyczących innych programów, w tym WPR, 79 porad nt. programów regionalnych oraz 52 porady dotyczących kredytów preferencyjnych, komercyjnych i leasingów.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zadaniu 1 w pozycji Z.1.G. formy informacyjne w zadaniu 2 w pozycji Z.2.G.

Tab. 7. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		12 455

Tab. 8. Pomoc w zakresie sporządzania dokumentacji niezbędnej do uzyskania pomocy finansowej wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Liczba odbiorców (3+5)
1	2	3	6
Z.4.I.	Działalność doradcza	12 455	12 455
Z.4.I.1.	Płatności bezpośrednie	9 500	9 500
Z.4.I.2.	Interwencje z zakresu Rozwoju Obszarów Wiejskich	2 732	2 732
Z.4.I.3.	Programy regionalne	79	79
Z.4.I.4.	Kredyty preferencyjne, kredyty komercyjne, leasing	52	52
Z.4.I.5.	Pozostała działalność doradcza	92	92

*) z wyłączeniem zobowiązań środowiskowych, klimatycznych i RŚK

Zadanie 5.

Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji oraz gromadzenie i upowszechnianie informacji rynkowej w tym zakresie

W 2023 r. WMODR kontynuacyjnie prowadzić będzie analizy rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji w celu gromadzenia i upowszechniania danych, poprzez monitorowanie oraz analizowanie informacji rynkowych w danym zakresie. Jednym z zadań doradców terenowych WMODR będzie pozyskiwanie informacji dotyczących cen płodów rolnych na lokalnych targowiskach. W tym celu prowadzić będą monitoringi tygodniowe i miesięczne. Na podstawie tygodniowych zestawień cen targowiskowych produktów rolnych sporządzane będą raporty, które przekazane zostaną do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, a także TVP. Natomiast dla Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, sporządzane będą zestawienia cen nawozów mineralnych w następujących miesiącach: marzec, kwiecień, maj, czerwiec, wrzesień i grudzień oraz raz na kwartał środków ochrony roślin. Przeprowadzając monitoringi, doradcy terenowi będą pozyskiwać dane dotyczące cen: nawozów mineralnych, środków produkcji, płodów rolnych, pasz oraz usług rolniczych. Na podstawie tych danych, zostanie opracowanych 11 wkładek pn. „Agrorynek” do miesięcznika WMODR „Bieżące Informacje”.

W 2023 roku WMODR zaplanował przeprowadzenie 432 monitoringów miesięcznych, z czego 145 to monitoringi cen nawozów mineralnych, 110 – monitoringi cen środków produkcji, 111 – monitoringi cen płodów rolnych, oraz inne monitoringi: 44 – monitoringi pasz, 22 monitoringi cen usług rolniczych. Monitoringi tygodniowe zostały zaplanowane w ilości 890, z czego zaplanowanych jest 224 meldunków zniwnych, 458 monitoringów przebiegu prac w rolnictwie (agrofagi) oraz 208 monitoringów cen płodów rolnych. W 2023 roku WMODR udzieli 356 porad indywidualnych dotyczących monitoringu przebiegu prac w rolnictwie (agrofagi).

Tab. 9. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form

Lp.	Forma	Liczba form
1	2	3
1.	Monitoring	1 322
2.	Analiza	8
3.	Porada indywidualna	356

Tab. 10. Prowadzenie analiz rynku artykułów rolno-spożywczych i środków produkcji wg form i tematów

Symbol	Formy i zakres tematyczny	Liczba form
1	2	3
Z.5.I.	Monitoring	1 322
Z.5.I.1.	Monitoring cen nawozów mineralnych	145
Z.5.I.2.	Monitoring cen środków produkcji	110
Z.5.I.3.	Monitoring cen płodów rolnych	319
Z.5.I.4.	Monitoring przebiegu prac w rolnictwie	682
Z.5.I.5.	Inne monitoringi	66
Z.5.II.	Analiza	8
Z.5.II.1.	Analiza cen nawozów mineralnych	4
Z.5.II.2.	Analiza cen środków produkcji	4
Z.5.III.	Porada	356

Zadanie 6.

Możliwość prowadzenia doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego

WMODR nie prowadzi porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.

Tab. 11. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – ogółem

Forma	Ogólna liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
1	2	3
Doświadczenie w ramach PDO	-	-

Tab. 12. Prowadzenie doświadczalnictwa odmianowego w ramach porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego – wg rodzajów

Symbol	Wyszczególnienie	Liczba doświadczeń	Ogólna liczba powtórzeń
1	2	3	4
Z.6.1.	Doświadczenia wg metod określonych regulaminem COBORU	-	-

Zadanie 7.

Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska

Ochrona środowiska i klimatu staje się jednym z najważniejszych wyzwań dzisiejszych czasów. Nawiązując do najważniejszej obecnie polityki klimatycznej Unii Europejskiej (UE) „*Green Deal*”, zasady ochrony przyrody oraz warunki korzystania z jej zasobów z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju są wręcz nakazem dla współczesnego społeczeństwa. Narzędziem do osiągnięcia neutralności klimatycznej jest promowanie przekazu ukierunkowanego na gospodarkę niskowęglową, politykę środowiskową zorientowaną na utworzeniu gospodarki cyrkularnej oraz działania adaptacyjne do zmian klimatu. Wszystkie podejmowane czynności doradcze w tym zakresie związane z urzeczywistnieniem postępów w zwiększaniu zdolności przystosowawczych, wzmocnieniem odporności i zmniejszeniem wrażliwości na zmianę klimatu, będą realizowane w sposób zintegrowany z innymi inicjatywami w ramach *Green Deal*, takimi jak unijna strategia na rzecz bioróżnorodności, strategia „od pola do stołu”, plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym i plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń, strategia leśna czy strategia ochrony gleby. Aby produkcja rolna mogła trwale odpowiadać na potrzeby społeczeństwa, celem nadrzędnym staje się zrównoważone zarządzanie ziemią by zapewnić jej długoterminową produktywność i funkcjonalność środowiskową. Można to osiągnąć wdrażając techniki przyjazne środowisku m.in. rolnictwo regeneratywne, agroekologię, różne systemy bazujące na ochronie gleby, technologie precyzyjnego zarządzania gospodarstwem, włączanie metod opartych na naturalnych rozwiązaniach oraz zwiększanie agroróżnorodności (płodozmian, międzyplony, odmiany/rasy lokalne, polikultury roślin). Podejściem, w którym zrównoważona intensyfikacja i inteligentne klimatycznie rolnictwo są względem siebie komplementarne stanowi rolnictwo przyjazne klimatowi.

Działania podejmowane przez WMODR w 2023 r. służyć będą wspieraniu osiągnięcia następujących założeń:

- podniesienia wydajności produkcji rolnej w sposób stabilny tak, aby zapewnić wzrost dochodów gospodarstw rolnych, bezpieczeństwo żywnościowe i rozwój obszarów wiejskich,
- zwiększenia dostosowania systemów rolnych i żywnościowych do zmian klimatu oraz odporności na ich konsekwencje na różnych poziomach,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z rolnictwa.

Działalność WMODR w zakresie upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska prowadzona będzie w formie porad indywidualnych, doradztwa grupowego, pokazów, demonstracji i konkursów. W roku 2023 praca doradcza skupiona będzie w głównej mierze na udzielaniu porad indywidualnych, które będą dotyczyły:

- stosowania nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowli oraz przetwórstwa rolno-spożywczego (planuje się zrealizować 9 128 porad),
- rozwiązywania problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych (planuje się zrealizować 7 758 porad),
- rolnictwa ekologicznego (planuje się zrealizować 1 775 porad),

- upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska (planuje się zrealizować 1 592 porady),
- modernizacji gospodarstw rolnych, poprawy jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienia pozycji rolników na rynku (planuje się zrealizować 460 porad).

Doradztwo grupowe:

W ramach upowszechniania metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska zawiązano następujące grupy:

- *Grupa producentów bydła mięsnego* – 6 grup, 35 uczestników;
- *Grupa producentów ziemniaka* – 1 grupa, 7 uczestników;
- *Grupa producentów roślin bobowatych* – 2 grupy, 11 uczestników;
- *Grupa producentów rzepaku ozimego* – 1 grupa, 5 uczestników;
- *Grupa producentów żywności ekologicznej* – 1 grupa, 5 uczestników;
- *Grupa producentów wykorzystujących mikroorganizmy pożyteczne w produkcji rolnej* – 1 grupa, 5 uczestników;
- *Grupa rolników stosujących środki zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej* – 1 grupa, 5 uczestników;
- *Grupa zajmująca się szkodami łowieckimi w rolnictwie* – 1 grupa, 5 uczestników;
- *Grupa producentów rolnych stosujących praktyki służące przywróceniu zrównoważonego obiegu węgla w przyrodzie* – 1 grupa, 6 uczestników.

Tematyka łączy 15 grup z 84 uczestnikami. W ramach każdej grupy zaplanowano do realizacji po 6 spotkania. Łącznie zostanie przeprowadzonych 90 spotkań dla 504 uczestników.

Pokazy:

- *Aktualne technologie i metody konserwacji pasz objętościowych – 13*
Pasze objętościowe są niezwykle istotne w żywieniu bydła. Najlepszą metodą zachowania ich optymalnej wartości pokarmowej jest konserwacja – kiszenie i suszenie. Nie wystarczy prawidłowa technika zbioru i faza koszenia, należy zadbać również o właściwą stabilność konserwowanego materiału i dążyć do jak najmniejszej ilości odpadów podczas przechowywania. Zła konserwacja zielonek może prowadzić do znaczącego spadku ilości składników pokarmowych oraz do obecności niebezpiecznych mykotoksyn. Głównym celem pokazów będzie upowszechnianie aktualnych technologii i metod konserwacji zielonej masy z użytków trawiastych, roślin motylkowych i mieszanek z trawami lub kukurydzy z zastosowaniem nowych rodzajów sprzętu, odpowiedniej metody kiszenia i doboru środków konserwujących. Ponadto omówione zostaną podstawowe zasady BHP podczas zbioru zielonki i jej kiszenia, zasady prawidłowo przygotowanego silosu, przemy, miejsca składowania bel.
- *Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym – 1*
Głównym celem pokazu będzie podniesienie świadomości w zakresie wyzwań środowiskowych oraz upowszechnianie praktyk służących dostarczaniu tzw. usług ekosystemowych na potrzeby mitygacji i adaptacji do zmian klimatu. Pokaz polegać będzie na przedstawieniu i omówieniu terminu błękitno-zielonej infrastruktury w przestrzeni wiejskiej jako kluczowego narzędzia sprzyjającego zachowaniu i ochronie bioróżnorodności w sektorze rolniczym. Uczestnicy pokazu uzyskają wiedzę na temat podstawowych zadań błękitno-zielonej infrastruktury, do których należy m.in. utrzymanie funkcji ekosystemów roślin, zwierząt i człowieka czyli krążenie wody, produkcja tlenu, gleby, tworzenie siedlisk, jak również tych związanych z regulowaniem lokalnego klimatu oraz obejmujących walory estetyczne, rekreacyjne, krajobrazowe.

- *Cięcie i formowanie drzew owocowych – 4*
 Głównym celem pokazów będzie przedstawienie zasad prawidłowego cięcia i formowania koron drzew owocowych wpływającego na owocowanie oraz stan fitosanitarny sadu. Podczas pokazów zostanie omówiona technika cięcia drzew przed sadzeniem oraz w kolejnych latach owocowania. Uczestnikom pokazów zostanie wskazany głównym celem cięcia drzew tj. uzyskanie wysokich plonów o dobrej jakości przez cały okres owocowania sadu oraz równowaga pomiędzy wzrostem, a owocowaniem, która występuje wtedy gdy owoce są proporcjonalnie rozłożone w całej koronie. Omówione zostaną również podstawowe zasady BHP podczas prac pielęgnacyjnych w sadzie oraz zostaną krótko scharakteryzowane gatunki i odmiany objęte pokazem.
- *Eksploatacja i utrzymanie urządzeń melioracji wodnych – 2*
 Głównym celem pokazów będzie przedstawienie właściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń melioracji wodnych w celu zachowania ich poprawnej funkcjonalności. Pokazy polegać będą na przedstawieniu sposobów prawidłowego utrzymywania urządzeń i systemów melioracyjnych dla zapewnienia ich trwałości, dobrej sprawności i funkcjonalności, w tym omówienia sposobów ich konserwacji, naprawy i remontu. Uczestnicy pokazów uzyskają wiedzę, nt. budowy i funkcjonowania urządzeń melioracyjnych, systemów nawadniających i odwadniających, które mają na celu przystosowanie produkcji roślinnej do potrzeb środowiska.
- *Higieniczne pozyskanie miodów odmianowych – 7*
 Pracownie pszczelarskie w większości pasiek są już dobrze wyposażone w podstawowy sprzęt do realizacji gospodarki pasiecznej, w szczególności do pozyskiwania i konfekcjonowania miodu. Głównym celem pokazów będzie utrwalenie zasad oceny dojrzałości miodów do pozyskania oraz możliwości pozyskiwania coraz bardziej poszukiwanych przez konsumentów miodów odmianowych i innych produktów pszczelich. Ponadto wskazane zostaną zasady konfekcjonowania produktów pszczelich oraz zasady sprzedaży produktów pszczelich z gospodarstwa w ramach krótkich łańcuchów dostaw. Pokazy polegać będą na praktycznym zademonstrowaniu procesu pozyskania określonego miodu odmianowego (z sadów, rzepakowego, malinowego, lipowego itp.) od odebrania plastrów z ula, aż do rozlania miodu do słoików.
- *Kalibracja opryskiwacza polowego jako element dobrej praktyki ochrony roślin – 21*
 Głównym celem pokazów będzie przekazanie praktycznej wiedzy rolnikom nt. właściwego sposobu przeprowadzenia kalibracji opryskiwacza. Przed wykonaniem każdego zabiegu ochrony roślin metodą chemiczną, technicznie sprawny opryskiwacz polowy, przy użyciu którego zamierzamy ten zabieg wykonać musi być precyzyjnie skalibrowany (wyregulowany do konkretnego oprysku). Precyzyjne ustawienie opryskiwacza polowego przed każdym zabiegiem jest konieczne aby oprysk był wykonany równomiernie na powierzchni pola, a zużycie cieczy roboczej odpowiadało zaleceniom z etykiety określonego środka ochrony roślin. Pokazy polegać będą na sprawdzeniu sprawności technicznej opryskiwacza polowego oraz wykonaniu kalibracji opryskiwacza metodą „pełnego zbiornika”. Uczestnicy pokazu zdobędą umiejętności samodzielnego wykonania kalibracji opryskiwacza polowego w swoim gospodarstwie.
- *Zasady DDD w produkcji zwierzęcej (dezynfekcja, dezynsekcja, deratyzacja) – 5*
 Zasady DDD obiektów inwentarskich obejmują zabiegi polegające na prowadzeniu działań i czynności mechanicznych, biologicznych oraz chemicznych. Wiele gospodarstw nie przywiązuje wagi do przestrzegania odpowiednich warunków zoohigienicznych w obiektach inwentarskich czego skutkiem może być obniżenie odporności zwierząt, skuteczności szczepień oraz leków, a w konsekwencji ich upadki. Głównym celem pokazów będzie kształtowanie umiejętności w zakresie stosowania odpowiednich metod dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji oraz rozwijanie zdolności interpretowania zagrożeń ze strony drobnoustrojów, insektów i gryzoni oraz sposobów

ich eliminacji. Po zakończonych pokazach rolnicy zdobędą wiedzę w zakresie prawidłowego planowania dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji w budynkach gospodarskich a także w zakresie stosowania metod zwalczania drobnoustrojów, insektów i gryzoni z uwzględnieniem ich wpływu na środowisko wewnętrzne i zewnętrzne.

- *Zasady doboru roślin ozdobnych w ogródkach przydomowych – 7*
Estetycznie wyglądający ogród i przestrzeń rekreacyjna to wizytówka dobrego gospodarstwa. Rośliny ozdobne to jedne z najważniejszych części przydomowego ogrodu – określają jego styl, sprawiają że wyróżnia się wśród otoczenia, dlatego warto poświęcić ich doborowi chwilę czasu i zagłębić się w zagadnienie ich prawidłowego doboru. Głównym celem pokazów będzie zaprezentowanie zasad tworzenia spójnych kompozycji z roślin ozdobnych w przydomowych ogródkach, zarówno w gospodarstwach rolnych jak i agroturystycznych. Uczestnicy pokazów zostaną zaznajomieni z różnymi typami ogrodów – począwszy od ogrodów w stylu wiejskim z dominacją starych gatunków i odmian roślin ozdobnych, jak i nowoczesnymi ogrodami z zastosowaniem ozdobnych traw czy formowanych drzew i krzewów iglastych i liściastych.
- *Zastosowanie nowoczesnych technologii w precyzyjnym siewie roślin uprawnych – 4*
Siew precyzyjny, zwany inaczej punktowy, polega na równomiernym rozmieszczeniu pojedynczych nasion w rzędzie. Siew taki przyczynia się do zmniejszenia nakładów pracy, pozwala zaoszczędzić na materiale siewnym oraz daje możliwość stworzenia jednakowych warunków potrzebnych do rozwoju poszczególnych roślin. Podczas pokazów uczestnicy zostaną zapoznani z nowoczesnymi technologiami wykorzystywanymi w uprawie i siewie, które dają możliwość zmniejszenia zużycia paliwa i nakładów robocizny oraz skrócenia czasu na wykonanie niezbędnych prac polowych w porównaniu z tradycyjnymi metodami.
- *Zasady pobierania próbek gleby do badań agrochemicznych – 29*
Głównym celem pokazów będzie omówienie zasad prawidłowego pobierania próbek do badania zasobności i odczynu gleby. Badania oraz ich systematyczność ma fundamentalne znaczenie w zakresie racjonalnej gospodarki nawozowej. Dzięki badaniom oraz postawieniu właściwej diagnozy można podjąć odpowiednie działania związane z zabiegami agrotechnicznymi. Pokazy polegać będą na prezentacji zasad prawidłowego pobierania próbek gleby do badania zasobności i jej odczynu. Uczestnicy pokazów uzyskają wiedzę z podstaw racjonalnej gospodarki nawozowej. Umiejętność prawidłowego odczytu wyników badań oraz ich oceny umożliwi rolnikom podejmowanie trafnych decyzji dotyczących nawożenia gleb w gospodarstwie.

Demonstracje:

Demonstracje polowe:

- Technologia uprawy zbóż:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy ozimej – 13*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenżyta ozimego – 15*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze żyta ozimego – 8*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze pszenicy jarej – 11*
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze jęczmienia jarego – 9*
- Technologia uprawy kukurydzy:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze kukurydzy – 11*
- Technologia uprawy roślin oleistych:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin oleistych – 7*
- Technologia uprawy ziemniaka:
 - Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze ziemniaka – 6*

➤ **Technologia uprawy roślin bobowatych:**

Dobór odmiany oraz technologii uprawy jako czynniki plonotwórcze roślin bobowatych – 2

Celem demonstracji polowych będzie upowszechnianie prawidłowej technologii produkcji uwzględniającej zasady integrowanej ochrony roślin, które wpisują się w założenia Europejskiego Zielonego Ładu, jako element ograniczający nadmierne stosowania środków ochrony roślin. W szczególności zostaną przedstawione zagadnienia dotyczące prawidłowego doboru odmian oraz metod ochrony z agrofagami. Uprawa odmian zalecanych do uprawy w naszych warunkach siedliskowych jest jednym z podstawowych elementów opracowania prawidłowej technologii produkcji. Na szkoleniach na bazie poletek demonstracyjnych zaprezentowane zostaną odmiany, które rekomendowane są przez Porejestrowe Doświadczalnictwo Odmianowe. W ten sposób nastąpi popularyzacja wyników hodowli i innych elementów technologii uprawy wśród producentów rolnych. Dzięki temu można ograniczyć stosowanie środków ochrony roślin i wpłynąć na ochronę środowiska naturalnego oraz zmniejszyć koszty produkcji w danej uprawie.

➤ **Demonstracja: *Biotechniczne metody zwalczania warrozy pszczoł. Dobre praktyki pszczelarskie – 1***

Demonstracja będzie miała na celu zwrócenie uwagi, w jaki sposób pszczelarze powinni dbać o swoje pasieki, tak aby przelożyło się to na poprawę jakości miodów odmianowych, a także na wymierne korzyści ekonomiczno-finansowe. W efekcie nasilania się wieloaspektowo rozumianej antropopresji w środowisku (przemysł, ścieki bytowe, intensywne rolnictwo) wzrasta zagrożenie wymarcia pszczoł, a także zagrożenie równowagi środowiska naturalnego. W celu ograniczenia przynajmniej części tych zagrożeń zakłada się kontynuację doradztwa w zakresie stosowania środków ochrony roślin w sposób możliwie bezpieczny dla środowiska i pszczoł w tym analizę złożonego zagadnienia zatrucia pszczoł i likwidacji strat w pasiekach spowodowanych zatruciami pszczoł.

➤ **Demonstracja: *Probiotechnologia – zastosowanie pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie ekologicznym – 8***

Demonstracje będą miały na celu upowszechnienie praktyk rolniczych służących zwiększeniu poziomu żyzności gleb oraz ograniczenia jej degradacji z zastosowaniem probiotechnologii wykorzystującej pożyteczne mikroorganizmy. Demonstracje polegać będą na zbadaniu i analizie próbek gleby na potrzeby przygotowania indywidualnych metodyk zastosowania w gospodarstwie rolnym preparatów probiotycznych, a następnie ponownym przeprowadzeniu badania gleby w celu oceny wpływu probiotyków na środowisko glebowe. Rolnicy uzyskają szeroką wiedzę na temat zasadności utrzymywania zdrowotności gleby, przewartościowania podejścia do gleby jako ekosystemu, którym trzeba umiejętnie zarządzać aby działał sprawnie w celu zapewnienia solidnej podstawy produkcji rolniczej i rozwoju bioróżnorodności.

➤ **Demonstracja: *Renowacja trwałych użytków zielonych – 8***

Odpowiedni skład botaniczny runi pastwiskowej to gwarancja wysokiej jakości paszy objętościowej z trwałych użytków zielonych. Proces niszczenia łąk i pastwisk narasta coraz szybciej po częściowym lub pełnym zaniechaniu ich nawożenia, co wpływa na pogorszenie stanu środowiska glebowego. W takich warunkach rośliny wartościowe w mieszance traw są zdominowane przez rośliny niepożądane i mało wartościowe. Pierwszą, podstawową czynnością na TUZ przeznaczonych do odnawiania powinno być zidentyfikowanie oraz wyeliminowanie czynników powodujących degradację danego zbiorowiska. Po ustaleniu i wyeliminowaniu niekorzystnych czynników należy wybrać najwłaściwszą metodę odnawiania. Demonstracje będą miały na celu dopasowanie odpowiedniej metody renowacji użytków zielonych jako podstawowego warunku zapewniającego utrzymanie korzystnego składu gatunkowego

zbiorowisk trawiastych. Odpowiednio pielęgnując zdegradowane trwałe użytki zielone, w tani i szybki sposób można doprowadzić do poprawy składu botanicznego runi i przywrócić w pełni ich walory produkcyjne

- *Demonstracja: Zastosowanie niechemicznych metod ochrony roślin rolniczych i ogrodniczych – 2*
Celem demonstracji będzie zapoznanie producentów ogrodniczych z dostępnymi metodami niechemicznego zwalczania agrofagów, a przeprowadzone na jej bazie szkolenia będą miejscem przekazania praktycznych sposobów walki z chorobami i szkodnikami roślin ogrodniczych. W integrowanej ochronie roślin metody biologiczne, fizyczne i agrotechniczne są preferowanymi sposobami regulowania poziomu zagrożenia chorobami, szkodnikami i chwastami oraz że mogą one skutecznie zastąpić ochronę chemiczną. Produkcja ogrodnicza jest działem produkcji rolniczej, w którym niechemiczna ochrona może stanowić podstawę do walki z agrofagami.

Konkursy:

WMODR organizuje samodzielnie konkursy, bądź przygotowuje zgłoszenia uczestników do konkursów o charakterze ogólnokrajowym. Celem organizowanych konkursów będzie promowanie osiągnięć ich uczestników, w tym: produkcyjnych, hodowlanych lub w zakresie zarządzania gospodarstwem. W 2023 roku planuje się zorganizować następujące konkursy:

- *„AgroLiga”* – zgłoszenie uczestników do ogólnopolskiego konkursu organizowanego przez Redakcję Rolną Programu 1 TVP S.A., Stowarzyszenie AgroBiznesKlub, na szczeblu wojewódzkim – przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Honorowy Patronat nad Galą AgroLiga, odbywającą się w Pałacu Prezydenckim, sprawuje Prezydent RP. Celem konkursu będzie wyłonienie i nobilitacja najlepszych polskich rolników i agrofirm w dwóch kategoriach: Rolnik i Firma. Konkurs nagradza wyróżniających się rolników oraz najlepszych przedsiębiorców działających w branży rolno-spożywczej. Umożliwia prezentację dorobku rolnictwa i firm funkcjonujących w tym obszarze z poszczególnych województw.
- *„Dobre praktyki we wprowadzaniu innowacji w gospodarstwach rolnych z wykorzystaniem środków PROW 2014-2022”* – konkurs organizowany przez WMODR, którego celem będzie promocja dobrych praktyk i pokazanie efektów wprowadzenia innowacji w gospodarstwach rolnych z wykorzystaniem środków w PROW 2014-2020. Uczestnikami konkursu mogą być zarówno rolnicy i ich domownicy, mieszkańcy terenów wiejskich, którzy pozyskali środki finansowe w ramach PROW 2014-2020 i wprowadzili w swoich gospodarstwach innowacyjne technologie.
- *„Farmer Roku”* – zgłoszenie uczestników do konkursu organizowanego przez Stowarzyszenie Polski Klub Rolnik. Celem konkursu będzie promowanie nowoczesnego rolnictwa, a także tych rolników i producentów rolnych, którzy dzięki swojej inicjatywie, pomysłowości i wytrwałości elastycznie dostosowują się do oczekiwań zmieniającej się rzeczywistości i rynku, a także kreują pozytywny wizerunek polskiej wsi i rolnictwa. W konkursu ocenie podlega nie tylko efektywność gospodarowania rozumiana poprzez uzyskiwane plony oraz wydajność, ale także oceniana jest dbałość o środowisko naturalne, dobrostan zwierząt, a także działalność na rzecz lokalnej społeczności.
- *„Konkurs na największą dynię”* – konkurs organizowany przez WMODR, którego celem będzie popularyzacja uprawy dyni i jej walorów żywieniowych, wymiana doświadczeń uprawowych pomiędzy uczestnikami konkursu, edukacja w zakresie uprawy i pielęgnacji dyni oraz

propagowanie bioróżnorodności. Konkurs skierowany będzie do rolników, ogrodników, działkowców oraz amatorów ogrodnictwa z województwa warmińsko-mazurskiego.

- „*Najlepsze gospodarstwo ekologiczne – XVI edycja*” – zgłoszenie uczestników do konkursu organizowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi z Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie O/Radom. Celem konkursu będzie szerzenie dobrych praktyk w zakresie rolnictwa ekologicznego, wdrażanie rozwiązań w gospodarstwach rolnych oraz rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rolnictwa ekologicznego. W konkursie uczestniczyć mogą gospodarstwa rolne posiadające aktualny certyfikat rolnictwa ekologiczne oraz gospodarstwa, które zakończyły okres konwersji.
- „*Ochrona środowiska, zdrowia publicznego i bezpieczeństwo żywności*” – konkurs organizowany przez WMODR, którego celem będzie zwiększenie zainteresowania wdrażaniem inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, podniesienie poziomu wiedzy uczestników, tj. rolników-producentów, przetwórców, organizatorów turystyki i konsumentów oraz zwrócenie ich uwagi na wzajemne oddziaływanie rolnictwa i środowiska.
- „*Pszczelarz Roku*” – zgłoszenie uczestników do konkursu, którego organizatorem jest Fundacja Akademia Pszczelarstwa i Zrównoważonego Rozwoju. Konkurs objęty jest patronatem honorowym Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektora Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa. Cele konkursu będzie promowanie pszczelarstwa i promocja polskich miodów pszczelich. Ponadto integrowanie środowiska hodowców pszczół i upowszechnianie wiedzy na temat znaczenia pszczelarstwa dla bioróżnorodności. W konkursie uczestniczą najlepsi pszczelarze z całej Polski, w tym z województwa warmińsko-mazurskiego.

Pozostała działalność upowszechnieniowa:

Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych

W skład Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych wchodzi 16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego, w tym WMODR oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, jako lider konsorcjum.

Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych swymi celami spełnia założenia Systemu Wiedzy i Innowacji w Rolnictwie (AKIS), który staje się kluczowym czynnikiem warunkującym skuteczny i efektywny transfer wiedzy i innowacji do praktyki zarówno w rolnictwie, jak i we wszystkich obszarach działalności gospodarczej.

W związku z powyższym celem utworzenia Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych jest:

- upowszechnianie dobrych praktyk wśród rolników i doradców;
- dotarcie z zasobami wiedzy pochodzącej z gospodarstw demonstracyjnych do jak największej grupy rolników, uczniów szkół rolniczych, naukowców, zarówno w obrębie województwa, jak i kraju; przyspieszenie transferu wiedzy o innowacjach do praktyki rolniczej;
- utworzenie strony internetowej prezentującej dobre praktyki, co umożliwi dotarcie do większej grupy rolników, również spoza regionu i województwa;
- wykorzystanie Krajowej Sieci do wymiany doświadczeń doradców dotyczących współpracy z rolnikami i prowadzenia demonstracji;
- sieciowanie doradców i rolników na poziomie kraju w celu doskonalenia procesu upowszechniania innowacji, współpracy z nauką, rozwijania demonstracji jako skutecznej metody upowszechniania dobrych praktyk;

- wspieranie rolników w otwieraniu się na wprowadzanie innowacji i wymianę wiedzy z innymi osobami z branży rolniczej.

Przynależność do Krajowej Sieci Gospodarstw Demonstracyjnych jest dla rolnika rodzajem rekomendacji, wskazaniem wysokiej jakości stosowanych przez niego metod gospodarowania. Tworzymy jedną, wspólną Sieć dla gospodarstw o zróżnicowanym charakterze produkcji, aby prezentowane przykłady były inspiracją do innowacyjnych działań dla innych rolników.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.A., Z.1.B., Z.1.D., Z.1.H., Z.1.M., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.A., Z.2.B., Z.2.D., Z.2.H, Z.2.M.

Tab. 13. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		20 713
2.	Doradztwo grupowe	90	504
3.	Pokaz	93	
4.	Demonstracja	101	
5.	Konkurs	8	
8.	Pozostała działalność upowszechnieniowa	1	

Tab. 14. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	9 128	36	210	9 338
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej				
Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej				
Z.7.A.3.	Prowadzenie przetwórstwa w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (MLO)				
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	7 758	24	138	7 896
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej				
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej				

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.7.B.3.	Normy i wymogi warunkowości				
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych				
Z.7.B.5.	BHP				
Z.7.B.6.	Bioasekuracja w gospodarstwie rolnym				
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	1 775	6	30	1 805
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi				
Z.7.D.2.	Sprzedaż produktów ekologicznych				
Z.7.D.3.	Rolnictwo ekologiczne w ramach WPR				
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	460	0	0	460
Z.7.H.1.	Zasady tworzenia i funkcjonowanie grup producentów rolnych, grup i organizacji producentów owoców i warzyw, zrzeszeń i innych form organizacji				
Z.7.H.2.	Tworzenie sieci współpracy w ramach łańcucha żywnościowego				
Z.7.H.3.	Systemy jakości żywności				
Z.7.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP				
Z.7.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	1 592	24	126	1 718
Z.7.M.1.	Zasady integrowanej produkcji				
Z.7.M.2.	Zasady integrowanej ochrony roślin				
Z.7.M.3.	Zasady przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu na poziomie gospodarstwa				
Z.7.M.4.	Energetyka prosumencka				
Z.7.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym				
Z.7.M.6.	Gospodarka wodno-ściekowa oraz postępowanie z odpadami				
Z.7.M.7.	Ustawa o ochronie zwierząt				

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.7.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa /*				

/* w tym temacie realizowane będą porady indywidualne z zakresu zaleceń zawartych w kodeksie dobrej praktyki rolniczej, w zakresie ograniczenia emisji amoniaku w ilości 309

Tab. 15. Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznego dla środowiska - działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form			
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	8
Z.7.A.	Stosowanie nowoczesnych metod agrotechnicznych, hodowla oraz przetwórstwo rolno-spożywcze	20	93	0	0
Z.7.A.1.	Nowe rozwiązania w produkcji roślinnej	15	92		
Z.7.A.2.	Nowe rozwiązania w produkcji zwierzęcej	5	1		
Z.7.B.	Rozwiązywanie problemów technologicznych i organizacyjno-ekonomicznych gospodarstw rolnych	63	0	6	1
Z.7.B.1.	Technologia produkcji roślinnej	63		1	1
Z.7.B.2.	Technologia produkcji zwierzęcej			1	
Z.7.B.4.	Poprawa stanu technicznego, technologicznego i organizacyjnego w gospodarstwach rolnych			3	
Z.7.B.5.	BHP			1	
Z.7.D.	Rolnictwo ekologiczne	0	8	1	0
Z.7.D.1.	Produkcja metodami ekologicznymi		8	1	
Z.7.H.	Modernizacja gospodarstw rolnych, poprawa jakości artykułów rolno-spożywczych i ich przetwórstwa oraz wzmocnienie pozycji rolników na rynku	7	0	1	0
Z.7.H.4.	Systemy bezpieczeństwa żywności, dobre praktyki higieniczne, produkcyjne przy produkcji żywności w warunkach domowych, HACCP	7		1	

Symbol	Tematyka	Liczba form			
		Pokaz	Demonstracja	Konkurs	Pozostała działalność upowszechnieniowa
1	2	3	4	5	8
Z.7.M.	Upowszechnianie metod produkcji rolniczej i stylu życia przyjaznych dla środowiska	3	0	0	0
Z.7.M.5.	Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	1			
Z.7.M.8.	Inne działania na rzecz ochrony środowiska na poziomie gospodarstwa	2			

Zadanie 8.

Podjęcie działań na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego zarządzania gospodarstwem rolnym

Zróżnicowanie kulturowe i przyrodnicze polskiej wsi stanowi jeden z podstawowych przesłanek rozwoju lokalnego opartego na czynnikach endogenicznych. Dobra kultury stanowią ważną część wpływającą na rozwój społeczno-ekonomiczny regionu.

Burzliwa historia, zmienna przynależność państwowa oraz zachodzące na przestrzeni wieków różnorodne podziały administracyjne i religijne na obszarze województwa, spowodowały ukształtowanie się krain historycznych i kulturowych. Dziedzictwo kulturowe, w tym kulinarne wsi jest ważnym elementem funkcjonowania wiejskich gospodarstw domowych i lokalnych społeczności, a także promocji regionu.

Podjęcie działań z zakresu edukacji zdrowotnej, konsumenckiej i ekologicznej, a także racjonalnego i zdrowego stylu życia w odpowiedni sposób ukierunkuje funkcjonowanie wiejskich gospodarstw domowych oraz wpłynie pozytywnie na estetyczny wygląd samych gospodarstw i całego otoczenia. Jednym z elementów działań jest również budowanie świadomości znaczenia produktów lokalnych i regionalnych poprzez kultywowanie tradycji, ich wytwarzania oraz wprowadzania do obrotu rynkowego w tzw. „krótkich łańcuchach dostaw”.

Relatywnie dobry stan środowiska naturalnego oraz oczekiwania i wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa i producentów stwarzają znakomite warunki do rozwoju sektora produkcji ekologicznej. Polscy producenci żywności coraz chętniej i odważniej podejmują to wyzwanie. System rolnictwa ekologicznego łączy przyjazne środowisku praktyki gospodarowania, wspomaga wysoki stopień różnorodności biologicznej, wykorzystuje naturalne procesy oraz zapewnia wysoki dobrostan zwierząt.

Podjęcie działań na rzecz ekologicznego zarządzania gospodarstwem rolnym służyć będzie wdrażaniu praktyk związanych ze stosowaniem prawidłowego płodozmianu i innych naturalnych metod utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności oraz dobór gatunków i odmian roślin, a także gatunków i ras zwierząt, uwzględniając ich naturalną odporność na choroby i przystosowanie do warunków klimatyczno-lokalnych. Istotną rolą Ośrodka będzie upowszechnianie wiedzy na temat dostępnych instrumentów finansowych z PS dla WPR na lata 2023-2027 w zakresie wspierania dobrowolnych zobowiązań rolników, którzy podejmują się utrzymać lub przejść na praktyki i metody rolnictwa ekologicznego określone w prawodawstwie unijnym i krajowym.

Praca doradcza w roku 2023 skupiona będzie w głównej mierze na udzielaniu porad indywidualnych m.in. z zakresu: unowocześniania wiejskiego gospodarstwa domowego (zaplanowano do realizacji 531 porad), promocji produktów lokalnych i regionalnych (zaplanowano do realizacji 758 porad), działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędzenia gospodarstwa rolnego (zaplanowano do realizacji 452 porady). Łącznie zaplanowano 1 741 porad indywidualnych.

Doradztwo grupowe:

W ramach *Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędzenia gospodarstwa rolnego* funkcjonować będą 3 grupy tematyczne skupiające 18 odbiorców o nazwie *Grupa producentów produktów lokalnych i regionalnych*. W ramach każdej grupy zaplanowano do realizacji po 6 spotkania. Łącznie zostanie przeprowadzonych 18 spotkań dla 108 uczestników.

Pokazy:

➤ *Potrawy tradycyjne i regionalne – 16*

Celem pokazów będzie promocja tradycyjnego sposobu przyrządzania produktów i potraw na bazie lokalnych surowców oraz budowanie świadomości zachowania tradycyjnych przepisów przekazywanych z pokolenia na pokolenie, skierowane są do mieszkańców obszarów wiejskich, w tym kół gospodyń wiejskich, gospodarstw i stowarzyszeń agroturystycznych oraz lokalnych organizacji. Zdobyta podczas pokazów wiedza przyczyni się do uatrakcyjnienia oferty gospodarstw agroturystycznych, wzrostu ich konkurencyjności na rynku podmiotów oferujących wypoczynek na wsi.

Konkursy:

W 2023 roku WMODR planuje się zorganizować konkurs:

- *Konkurs na regionalną potrawę wigilijną* – konkurs organizowany przez WMODR, nawiązujący do tematyki Świąt Bożego Narodzenia, skierowany do kół gospodyń wiejskich, stowarzyszeń i innych podmiotów działających na obszarach wiejskich. Celem konkursu będzie promocja produktów lokalnych i regionalnych przygotowanych w oparciu o lokalne składniki i receptury przekazywane z pokolenia na pokolenie, a także upowszechnianie wiedzy o regionalnych potrawach wigilijnych. Ponadto konkurs przyczyni się do pogłębienia więzi z regionem poprzez aktywizację i integrację lokalnych środowisk.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.F., Z.1.J., Z.1.N., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.F., Z.2.J., Z.2.N.

Tab. 16. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urzędzenia gospodarstwa rolnego wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		1 741
2.	Doradztwo grupowe	18	108

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
3.	Pokaz	16	
5.	Konkurs	1	

Tab. 17. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.8.F.	Unowocześnianie wiejskiego gospodarstwa domowego	531	0	0	531
Z.8.F.1.	Profilaktyka prozdrowotna, świadomość konsumencka i racjonalne żywienie				
Z.8.F.2.	Estetyzacja wiejskiej zagrody				
Z.8.J.	Promocja produktów lokalnych i regionalnych	758	18	108	866
Z.8.J.1.	Promocja i sprzedaż produktów lokalnych i regionalnych				
Z.8.J.2.	Krótkie łańcuchy dostaw (od pola do stołu), w tym sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie, działalność marginalna, lokalna i ograniczona				
Z.8.J.3.	Rolniczy handel detaliczny				
Z.8.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	452	0	0	452
Z.8.N.1.	Dziedzictwo kultury materialnej i zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego wsi				
Z.8.N.2.	Twórczość ludowa, tradycyjne zawody i rękodzieło				
Z.8.N.3.	Tradycje kulinarne				

Tab. 18. Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form	
		Pokaz	Konkurs
1	2	3	5
Z.8.N.	Działania na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, ekologicznego i funkcjonalnego urządzania gospodarstwa rolnego	16	1
Z.8.N.3.	Tradycje kulinarne	16	1

Zadanie 9.

Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku

Wielofunkcyjność obszarów wiejskich jest związana z rozwojem funkcji pozarolniczych, kreujących nowe miejsca pracy oraz alternatywne źródła dochodu dla ludności rolniczej. Kierunkiem obranym w stosunku do rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce jest model wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Jest on ściśle powiązany z poprawą warunków życia i pracy rodzin żyjących na wsi oraz rozwojem różnych form przedsiębiorczości. Jednym z jego kierunków nie związanych bezpośrednio z rolnictwem jest turystyka wiejska, a także rolnictwo społeczne, opierające się o dwie główne kategorie gospodarstw społecznych, tj. zagrody edukacyjne oraz gospodarstwa opiekuńcze.

Wieś, ze względu na jej naturalne walory środowiskowe oraz zaplecze materialne i niematerialne gospodarstw rolnych, stanowi doskonałą przestrzeń do podejmowania i rozwoju różnych form przedsiębiorczości. Ma to swoje przełożenie na zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i jest sposobem na aktywizację lokalnych społeczności, wzrost aktywności gospodarczej oraz dywersyfikację dochodów gospodarstw rolnych. Wykorzystanie potencjału turystycznego, edukacyjnego i opiekuńczego obszarów wiejskich z jednej strony przyczyni się do promocji wsi jako przestrzeni do życia i wypoczynku, zaś z drugiej do kształtowania pozytywnego wizerunku wsi i zawodu rolnika.

W 2023 roku WMODR będzie wspierał osoby prowadzące działalność agroturystyczną na obszarach wiejskich, a także promował wieś jako atrakcyjne miejsce do życia, rekreacji i wypoczynku. Jednym z istotnych kierunków będą szkolenia rolników w zakresie zakładania i prowadzenia gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich oraz popularyzacja edukacji w gospodarstwach rolnych zrzeszonych pod szyldem Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych

Praca doradcza w roku 2023 skupiona będzie na udzielaniu porad indywidualnych w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich – 967 porad, a także upowszechniania rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenia promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – 472 porady. Łącznie zaplanowano 1 439 porad indywidualnych.

Doradztwo grupowe:

W zadaniu *Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku* w kwestii rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich funkcjonować będzie 1 grupa tematyczna skupiająca 8 odbiorców o nazwie *Grupa*

małych gospodarstw rolnych. W ramach grupy zorganizowanych zostanie 6 spotkań dla 48 uczestników.

Konkursy:

Konkursy organizowane są samodzielnie przez WMODR, bądź przygotowywane są zgłoszenia uczestników do konkursów o charakterze ogólnokrajowym. W 2023 roku planuje się zorganizować konkursy:

- *„Najlepsze gospodarstwo agroturystyczne z tradycjami”* – konkurs organizowany przez WMODR, którego celem będzie wyłonienie najlepszych gospodarstw agroturystycznych z województwa warmińsko-mazurskiego, które w swojej ofercie wykorzystują walory krajoznawcze, kulturowe oraz tradycję regionu. Konkurs przyczyni się do promocji gospodarstw agroturystycznych, które funkcjonują z zachowaniem elementów tradycji oraz będzie motywacją do podnoszenia standardu usług świadczonych w zakresie agroturystyki oraz kreowania przyjaznego wizerunku wsi.
- *„Sposób na sukces”* – zgłoszenie uczestników konkursu. Celem konkursu będzie wyróżnianie i promowanie najciekawszych przedsięwzięć gospodarczych, które przyczyniają się do społecznego i regionalnego rozwoju obszarów wiejskich. Konkurs organizowany jest przez CDR w Brwinowie w 3 kategoriach: indywidualnej, rodzinnej oraz inicjatyw na rzecz rozwoju społeczności lokalnych.

Olimpiada:

- *Olimpiada Wiedzy Rolniczej, Ochrony Środowiska i BHP w Rolnictwie* – 19 olimpiad powiatowych, 1 olimpiada wojewódzka.
Głównym założeniem olimpiady będzie upowszechnianie, w formie współzawodnictwa, wiedzy rolniczej oraz idei ustawicznego kształcenia młodych rolników. Uczestnictwo w olimpiadzie daje możliwości rozwoju twórczych zainteresowań młodych ludzi. Olimpiada rozbudza w nich chęć zdobywania specjalistycznej wiedzy związanej z tematyką polskiego oraz europejskiego rolnictwa, a także stwarza okazję do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk wśród młodzieży. W 2023 roku WMODR planuje przeprowadzić 1 olimpiadę na szczeblu wojewódzkim, która będzie poprzedzona 19 olimpiadami powiatowymi. Laureaci z 19 powiatów, w których będą przeprowadzane eliminacje powiatowe, wykażą się swoją wiedzą w ostatecznym finale wojewódzkim, który będzie organizowany w siedzibie WMODR.
Olimpiada wojewódzka zostanie sfinansowana z innych źródeł i została opisana w tabeli 36 i 37.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.E., Z.1.O., formy informacyjne w zad. 2 w pozycjach Z.2.E., Z.2.O.

Tab. 19. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku wg form

Lp.	Forma realizacji	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		1 439
2.	Doradztwo grupowe	6	48
5.	Konkurs	2	
6.	Olimpiada	19	

Tab. 20. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność doradcza wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna	Doradztwo grupowe		Łączna liczba odbiorców (3+5)
			Liczba form	Liczba odbiorców	
1	2	3	4	5	6
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	967	6	48	1 015
Z.9.E.1.	Prowadzenie działalności pozarolniczej				
Z.9.E.2.	Tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej				
Z.9.E.3.	Współpraca z lokalnymi organizacjami społecznymi				
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich				
Z.9.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	472	0	0	472
Z.9.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy				
Z.9.O.2.	Zagrody edukacyjne				
Z.9.O.3.	Gospodarstwa opiekuńcze				

Tab. 21. Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku – działalność upowszechnieniowa wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Liczba form	
		Konkurs	Olimpiada
1	2	5	6
Z.9.E.	Rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich	1	19
Z.9.E.4.	Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich	1	19
Z.9.O.	Upowszechnianie rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej oraz prowadzenie promocji wsi jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku	1	0
Z.9.O.1.	Promocje wsi jako atrakcyjnego miejsca życia i wypoczynku, agroturystyka i turystyka wiejska, tworzenie sieci współpracy	1	0

Zadanie 10.

Współdziałanie w realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych

Rolnictwo wywiera dużą presję na kształtowanie środowiska naturalnego, gdyż bezpośrednio użytkuje jego zasoby w procesach produkcji. Wiele stosowanych obecnie metod i technologii ma niekorzystny wpływ na środowisko, co z kolei może ograniczyć dostępność dobrej jakości gleb, wód, powietrza, zasobów genowych, dzikiej flory i fauny w przyszłości. Dlatego tak ważne jest wprowadzenie działań umożliwiających utrzymanie produkcji rolniczej na wysokim poziomie przy jednoczesnym poszanowaniu dla środowiska gdyż dobrobyt populacji ludzkiej jest całkowicie i bezpośrednio zależny od usług ekosystemowych. Wiele z nich jest wręcz niezbędnych, gdyż odpowiadają za regulację klimatu, oczyszczanie powietrza, oczyszczanie wody czy zapylenie. Inne z kolei podnoszą jakość życia. Wśród świadczeń ekosystemowych znaczącą rolę odgrywa bioróżnorodność, która na obszarach wiejskich pełni wielorakie funkcje: rolnicze (produkcyjne), ekologiczne i społeczne a jej utrzymanie jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania ekosystemów rolniczych.

Zachowaniu różnorodności biologicznej obszarów wiejskich, w tym liczebności awifauny, utrzymywaniu heterogeniczności krajobrazu musi towarzyszyć ekstensyfikacja rolnictwa. W związku z tym, istnieje potrzeba ustawicznej promocji praktyk rolniczych przyjaznych dla środowiska, respektujących zasady zrównoważonego rozwoju. Prowadzenie, w związku z tym, szerokiej kampanii informacyjnej na temat architektury środowiskowej i klimatycznej wdrażanej w ramach PS dla WPR na lata 2023-2027 wpłynie znacząco na:

- redukcję emisji CO₂ i zwiększenie sekwestracji węgla a także promowanie zrównoważonej energii przyczyniając się do łagodzenia zmian klimatu;
- wspieranie zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania zasobami naturalnymi, takimi jak woda, gleba i powietrze, w tym poprzez ograniczenie uzależnienia od produktów chemicznych oraz zapobieganie zanieczyszczeniu wód azotanami ze źródeł rolniczych;
- zminimalizowanie procesu utraty różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochrona siedlisk i krajobrazów.

Praca doradcza w roku 2023 skupiona będzie na udzielaniu porad indywidualnych w zakresie realizacji zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych. Największą grupę porad indywidualnych stanowią porady dotyczące zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywy azotanowej i ramowej dyrektywy wodnej – 1 585 porad; zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK) – 832 porady; ochrony bioróżnorodności, w tym NATURA 2000 – 104 porady.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zadaniu 1 w pozycji Z.1.P, formy informacyjne w zadaniu 2 w pozycji Z.2.P.

Tab. 22. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Porada indywidualna		2 521

Tab. 23. Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczy – wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Porada indywidualna
1	2	3
Z.10.P.	Realizacja zadań wynikających z programów rolnośrodowiskowych oraz programów działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych	2 521
Z.10.P.1.	Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna /*	1 585
Z.10.P.2.	Zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	832
Z.10.P.3.	Ochrona bioróżnorodności, w tym NATURA 2000	104

/* w tym temacie realizowane będą porady indywidualne z zakresu zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne w ilości 554

Zadanie 11.

Prowadzenie analiz przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej

Na podstawie zbieranych przez doradców informacji dotyczących cen środków produkcji, zostaną opracowane kalkulacje dotyczące opłacalności produkcji rolnej, które zostaną opublikowane w miesięczniku WMODR „*Bieżące Informacje*”, a także na stronie internetowej www.wmodr.pl. Planuje się wykonanie 22 kalkulacji wybranych technologii produkcji rolniczej.

W roku 2023 w zakresie rachunkowości w gospodarstwach rolnych zaplanowanych jest 1 275

porad, które będą obejmować: rachunkowość rolna – 438, rachunkowość podatkową – 611 oraz ubezpieczenia społeczne i majątkowe – 226.

W zakresie zarządzania gospodarstwem rolnym planuje się udzielenie 999 porad indywidualnych, które będą obejmować: zarządzanie, organizację i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym – 662, wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej – 152, badanie koniunktury w rolnictwie – 47 oraz informację rynkową – 138.

Formy szkoleniowe z tego zakresu tematycznego zostały zaplanowane w zad.1. w pozycjach Z.1.C., Z.1.I., formy informacyjne w zad 2. w pozycjach Z.2.C., Z.2.I.

Tab. 24. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form

Lp.	Forma	Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	Analiza gospodarstwa		22
2.	Porada indywidualna		2 274

Tab. 25. Analizy przemian w zakresie poziomu i jakości produkcji rolniczej i funkcjonowania gospodarstw rolnych oraz upowszechnianie wyników tych analiz w pracy doradczej wg form i tematów

Symbol	Tematyka	Analiza gospodarstwa	Porada indywidualna	Łączna liczba odbiorców (3+4+6+8)
1	2	3	4	9
Z.11.C	Rachunkowość w gospodarstwach rolnych	0	1 275	1 275
Z.11.C.1.	Rachunkowość rolna		438	438
Z.11.C.2.	Rachunkowość podatkowa		611	611
Z.11.C.3.	Ubezpieczenia społeczne oraz majątkowe		226	226
Z.11.I	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	22	999	1 021
Z.11.I.1.	Zarządzanie, organizacja i planowanie pracy w gospodarstwie rolnym		662	662
Z.11.I.2.	Wyliczanie dochodów kosztów, i opłacalności produkcji roślinnej i zwierzęcej	22	152	174
Z.11.I.3.	Badanie koniunktury w rolnictwie		47	47
Z.11.I.4.	Informacja rynkowa		138	138

Zadanie 12.

Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 października 1995 r.- Prawo łowieckie

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1 683 t.j.) przedstawiciele WMODR będą uczestniczyć w zespołach szacujących szkody oraz

ustalających wysokość odszkodowania za szkody wyrządzone w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, daniiele i sarny oraz przy wykonywaniu polowania.

W związku z brakiem możliwości określenia planowanej liczby zgłoszeń potrzeby szacowania szkód łowieckich, zakłada się liczbę odbiorców takiego szacowania w wielkości 350. Ponadto planuje się udzielenie 267 informacji z zakresu szacowania i ustalania wielkości odszkodowania za szkody łowieckie. Informacje dotyczyć będą m.in.: procedury zgłoszenia szkody łowieckiej, jak wystąpić o odszkodowanie, jak się odwołać od decyzji komisji, do kogo skierować wniosek o oszacowanie szkody.

Tab. 26. Udział w szacowaniu szkód łowieckich, a także ustalanie wysokości odszkodowania za te szkody wg form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Szacowanie szkody łowieckiej (zakończone protokołem)	
2.	Informacja	

Zadanie 13.

Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne

W 2023 roku WMODR planuje udzielić 7 informacji oraz 1 poradę indywidualną na temat oceny i akceptacji planów restrukturyzacji, o których mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2018 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 33). o restrukturyzacji zadłużenia podmiotów prowadzących gospodarstwa rolne.

Tab. 27. Ocena i akceptacja planów restrukturyzacji wg form

Lp.	Forma	Liczba odbiorców
1	2	3
1.	Informacja	7
2.	Porada indywidualna	1

C.2. Usługi odpłatne realizowane na podstawie art. 4.4 ustawy o jednostkach doradztwa rolniczego

WMODR w ramach zadań z zakresu doradztwa rolniczego wykonuje odpłatne usługi określone cenniku usług. Najwyższą wartością będzie stanowić pozycja w usłudze wypełniania wniosków o płatności bezpośrednio, kontynuacji wniosków rolno-środowiskowo-klimatycznych i ekologicznych oraz w ramach nowych usług Wynikających z PS WPR na lata 2023-2027, w tym w szczególności Interwencji przyczyniających się do ochrony środowiska i klimatu. Ponadto organizowane będą szkolenia np. w zakresie stosowania środków ochrony roślin.

Tab. 28. Płatne usługi na rzecz gospodarstw rolnych

Lp.	Rodzaj zadania	Jednostka miary	Liczba
1	2	3	4
1.	Prowadzenie rachunkowości, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	96
1.b.	Inne /jakie Rozliczenie podatku VAT	Liczba odbiorców	96
3.	Ocena użyteczności maszyn rolniczych Badanie sprawności technicznej opryskiwaczy	Liczba atestacji/kalibracji	736
6.	Sporządzanie planów nawozowych lub planów przechowalnictwa nawozów naturalnych	Liczba odbiorców	373
7.	Sporządzanie planów działalności rolno-środowiskowej, planów działalności ekologicznej oraz dokumentacji przyrodniczych, w tym:	Liczba odbiorców ogółem w tym:	192
7.a.	Plany działalności rolnośrodowiskowej	Liczba odbiorców	138
7.b.	Plany działalności ekologicznej	Liczba odbiorców	54
8.	Sporządzanie planów przestawienia gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi lub planów produkcji w gospodarstwach ekologicznych	Liczba odbiorców	1

Tab. 29. Prowadzenie działalności wydawniczej

Lp.	Tytuły wydawnictw	Łączny nakład
1	2	3
1	-	-

Tab. 30. Działalność szkoleniowa nie związana z realizacją zadań nieodpłatnych

Lp.	Tytuły szkoleń/kursów	Liczba form	Liczba uczestników
1	2	3	4
1	Szkolenie uzupełniające w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	77	1 580
2	Szkolenie podstawowe w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych oraz innego sprzętu stosowanego w kolejnictwie	10	205
3	Szkolenie uzupełniające w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin	2	40
4	Szkolenie podstawowe w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin	1	20
5	Szkolenie w zakresie integrowanej produkcji roślin - podstawowe	1	25
6	Szkolenie dla beneficjentów PROW na lata 2014-2020	10	81

Tab. 31. Wypełnianie wniosków i innych dokumentów niezbędnych do ubiegania się o przyznanie pomocy finansowanej ze środków pochodzących z funduszy UE lub innych instytucji krajowych i zagranicznych

Lp.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
1	2	3
1	Płatności bezpośrednie i ONW	9 888
2	Premie dla młodych rolników	33
	<i>wniosek o płatność</i>	28
	<i>informacja o realizacji warunków w piątym roku od dnia wypłaty I raty</i>	5
3	Restrukturyzacja małych gospodarstw	59
	<i>wniosek o płatność</i>	48
	<i>informacja o realizacji warunków w piątym roku od dnia wypłaty I raty</i>	11
4	Modernizacja gospodarstw rolnych a, b, c	3
	<i>wniosek o płatność</i>	3
5	Modernizacja gospodarstw rolnych d	11
	<i>wniosek o płatność</i>	5
	<i>informacja po realizacji operacji</i>	6
6	Modernizacja gospodarstw rolnych nawadnianie	2
	<i>wniosek o płatność</i>	1
	<i>informacja po realizacji operacji</i>	1
7	Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000	2
	<i>informacja po realizacji operacji</i>	2
8	Inwestycje mające na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniami azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych	2
	<i>wniosek o płatność</i>	1
	<i>informacja po realizacji operacji</i>	1
9	Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej	1
	<i>wniosek o płatność</i>	1
10	Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej	1
	<i>wniosek o płatność</i>	1
11	Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej	14
	<i>wniosek o płatność</i>	13

Lp.	Tematyka wniosków	Liczba odbiorców
1	2	3
	<i>informacja o realizacji warunków w piątym roku od dnia wypłaty I raty</i>	1
12	Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych	5
	<i>wniosek o płatność</i>	5
13	Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój - rolnicy	3
	<i>wniosek o pomoc</i>	2
	<i>informacja po realizacji operacji</i>	1
12	Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne	419
	<i>wniosek kontynuacyjny RŚ-K + wniosek obszarowy</i>	397
	<i>zmiana planu RŚ-K</i>	15
	<i>rejestr RŚ-K</i>	2
	<i>pozostała dokumentacja RŚ-K</i>	5
13	Rolnictwo ekologiczne	254
	<i>wniosek kontynuacyjny RE + wniosek obszarowy</i>	228
	<i>zmiana planu RE</i>	10
	<i>rejestr RE</i>	9
	<i>pozostała dokumentacja RE</i>	7
14	Biznesplan	4
15	Wniosek o kredyt kłękowy	5
16	Pomoc w prowadzeniu korespondencji urzędowej	194
17	Wniosek o zgłoszenie do systemu rolnictwa ekologicznego	10
18	Wniosek o dopłaty do materiału siewnego	245
19	Wniosek o wsparcie wapnowania regeneracyjnego gleb	129
20	Audyt plantacji roślin energetycznych	2

Tab. 32. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia	Ogólna informacja o przedsięwzięciu
1	2	3
1.	XIII Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach” 22-23.04.2023 r.	Przedsięwzięcie promuje rolnictwo i płody produkcji rolnej z regionu Warmii, Mazur i Powiśla. To doskonała okazja do skorzystania z pomocy w formie porad specjalistów i doradców rolnych, wymiany doświadczeń oraz zapoznawania się z nowinkami technologicznymi w dziedzinie rolnictwa.
2.	XXIX Jesienne Targi Rolnicze „Wszystko dla rolnictwa”, 26-27.08.2023 r.	

Tab. 33. Organizacja targów, wystaw, pokazów, konferencji i innych przedsięwzięć upowszechniających wiedzę rolniczą, nowe technologie produkcji i promujących produkty i wyroby przetwórstwa rolno spożywczego oraz rozwój obszarów wiejskich

Lp.	Tytuł przedsięwzięcia	Liczba form	liczba odbiorców
1	2	3	4
1.	XIII Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”	1	
2.	XXIX Jesienne Targi Rolnicze „Wszystko dla rolnictwa”	1	

Prowadzenie kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych w zawodach przydatnych do prowadzenia działalności rolniczej.	Ośrodki doradztwa rolniczego nie mogą prowadzić kursów przygotowujących do uzyskania tytułów kwalifikacyjnych - rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.
--	---

Pozostała działalność odpłatna.

- Wynajem sal konferencyjnych z zapleczem audiowizualnym (zgodnie z zapotrzebowaniem);
- Usługi poligraficzne i drukarskie;
- Zamieszczenie reklam w miesięczniku „Bieżące Informacje” i na stronie internetowej www.w-modr.pl (zgodnie z zapotrzebowaniem);
- Działalność wydawnicza (zgodnie z zapotrzebowaniem);
- Wynajem sceny mobilnej;
- Wynajem namiotów wystawienniczych;
- Usługa transportowa – przewóz osób.

C.3. Zadania realizowane w zakresie Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich (SIR)

W WMODR utworzona jest Sieć na rzecz Innowacji w Rolnictwie i na Obszarach Wiejskich (SIR), która funkcjonuje w oparciu o założenia i cele wskazane w artykułach 35, 55 i 56 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 oraz na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 30 września 2015 r. w sprawie funkcjonowania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach KSOW, SIR realizuje dwa działania:

- Działanie 2 – Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich.
- Działanie 5 – Poszukiwanie partnerów KSOW do współpracy w ramach działania „Współpraca”.

W ramach SIR w sposób ciągły w całym okresie programowania realizowane są następujące zadania:

1. Wyszukiwanie i aktywizowanie partnerów KSOW do współpracy w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich w województwie warmińsko-mazurskim;
2. Identyfikacja potrzeb i problemów związanych z funkcjonowaniem SIR w województwie oraz przekazywanie ich do CDR;
3. Ułatwianie partnerom KSOW tworzenia sieci kontaktów w ramach SIR w województwie;
4. Gromadzenie i rozpowszechnianie wyników badań naukowych i prac rozwojowych;
5. Informacje na temat wdrażania nowych rozwiązań oraz dobrych praktyk w zakresie innowacji w województwie;
6. Przygotowanie, we współpracy z brokerami i partnerami KSOW działającymi w ramach SIR, propozycji działań do planu działania i operacji do dwuletnich planów operacyjnych w zakresie dotyczącym SIR w województwie oraz przekazywanie tych propozycji do CDR;
7. Informowanie o możliwości współpracy w ramach operacji realizowanych zgodnie z dwuletnimi planami operacyjnymi w zakresie dotyczącym SIR;
8. Zapewnienie udziału doradców w grupach operacyjnych Europejskiego Partnerstwa Innowacyjnego oraz stała współpraca z grupami operacyjnymi;
9. Organizacja spotkań, szkoleń, warsztatów, wyjazdów i wizyt, w szczególności dla grup operacyjnych z województwa i przedstawicieli jednostek regionalnych;
10. Gromadzenie przykładów operacji o wysokim potencjale innowacyjności i wymiana informacji w tym zakresie z CDR i jednostkami regionalnymi;
11. Przygotowywanie propozycji własnych operacji do dwuletnich planów operacyjnych w województwie w zakresie dotyczącym SIR i realizowanie tych operacji;
12. Ponadto działania SIR skupiają się na tworzeniu grup operacyjnych i składaniu wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania „Współpraca” PROW 2014-2020.

W związku z zaplanowanymi operacjami własnymi SIR w roku 2023 roku przewiduje się realizację 4 operacji własnych, które ujęte będą w dwuletnich planach operacyjnych KSOW na lata 2022-2023. Formami realizacji operacji będą seminaria, konferencje, spotkania dla rolników, mieszkańców obszarów wiejskich, doradców rolniczych, przedstawicieli jednostek doradczych, naukowych i instytucji działających na rzecz rolnictwa. W ramach zadań brokerów innowacji kontynuowane będą prace nad tworzeniem nowych grup operacyjnych, które będą składały wnioski o przyznanie płatności w ramach działania „Współpraca” w ogłoszonych i prowadzonych naborach.

Tab. 34. Operacje własne planowane do realizacji w ramach SIR

Lp.	Tytuł operacji	Cele i przedmiot operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto operacji
			liczba form	liczba odbiorców		
1	2	3	4	5	6	7
1	Warmińsko-Mazurskie Dni Pola	Operacja ma na celu budowę sieci powiązań między sferą nauki i biznesu, a rolnictwem oraz ułatwienie transferu wiedzy i innowacji do praktyki rolniczej. Poprzez Dni Pola będzie możliwość wymiany doświadczeń i rozwiązywania problemów technologicznych oraz upowszechnianie nowych metod technologii uprawy i propagowanie dobrych praktyk rolniczych w uprawie roślin. Przedmiotem operacji będzie 19 spotkań polowych dla 570 uczestników.	19	570	czerwiec-lipiec 2023	150 000,00 zł
2	V Forum Innowacji	Celem Forum Innowacji będzie stworzenie otwartej platformy umożliwiającej budowanie partnerstw w kontekście tworzenia grup operacyjnych w ramach działania „Współpraca”. Dodatkowym celem będzie ułatwienie transferu wiedzy i sieci kontaktów pomiędzy rolnikami, podmiotami doradczymi, jednostkami naukowymi, przedsiębiorcami sektora rolno-spożywczego oraz innymi podmiotami zainteresowanymi procesem wymiany fachowej informacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich w dobie zmian kreowanych przez Europejski Zielony Ład. Przedmiotem operacji będzie konferencja, której zagadnienia będą obejmowały tematy z zakresu zootechniki w zakresie wdrażania innowacji w rolnictwie i na obszarach wiejskich.	1	100	sierpień 2023	150 000,00 zł

Lp.	Tytuł operacji	Cele i przedmiot operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto operacji
			liczba form	liczba odbiorców		
1	2	3	4	5	6	7
3	Warmińsko-Mazurska Wystawa Zwierząt Hodowlanych	Celem operacji będzie promowanie dobrych praktyk oraz innowacyjnych rozwiązań, w zakresie chowu i hodowli zwierząt gospodarskich utrzymywanych w województwie warmińsko-mazurskim, z uwzględnieniem ras objętych Programem Ochrony Zasobów Genetycznych Zwierząt Gospodarskich. Dodatkowo celem operacja będzie upowszechnianie wiedzy w zakresie dobrostanu, a także umożliwianie sieciowania partnerstw poprzez wymianę dobrych praktyk i pogłębianie współpracy ze związkami hodowców zwierząt hodowlanych i hodowcami.	1	według statystyki liczba osób na wystawie = liczbie odwiedzających ok. 55 000 osób	sierpień 2023	250 000,00 zł
4	Lokalne Partnerstwa ds. Wody	Celem operacji jest inicjowanie współpracy oraz tworzenie sieci kontaktów między lokalnym społeczeństwem a instytucjami i urzędami, w zakresie gospodarki wodnej na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa. Przedmiotem operacji jest powołanie Lokalnych Partnerstw ds. Wody obejmujących swym zasięgiem poszczególne powiaty województwa warmińsko-mazurskiego, w którego skład wejdą przedstawiciele administracji publicznej, rolników, doradztwa rolniczego oraz nauki.	1	100	styczeń-grudzień 2023	100 000,00 zł

Tab. 35. Zadania planowane w ramach SIR z uwzględnieniem tematów i form

Lp.	Tytuł operacji	Forma	Liczba form	Liczba uczestników/ odbiorców/nakład
1	2	3	4	5
1	Warmińsko-Mazurskie Dni Pola	spotkania polowe	19	570
2	V Forum Innowacji	konferencja	1	100
3	Warmińsko-Mazurska Wystawa Zwierząt Hodowlanych	wystawa	1	według statystyki liczba osób na wystawie = liczbie odwiedzających ok. 55 000 osób
4	Lokalne Partnerstwa ds. Wody	konferencja	1	100

C.4. Zadania finansowane z innych źródeł, w tym w ramach Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW), Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

Tab. 36. Projekty i zadania finansowane z innych źródeł

Lp.	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródło finansowania
			liczba form	liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Zbieranie danych rachunkowych dla potrzeb Polskiego FADN (planuje się podpisanie umowy w I połowie 2023 roku, w grudniu 2022 zostanie podpisany list intencyjny)	Zbieranie danych rachunkowych dla potrzeb Systemu Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych z pozyskanych do współpracy indywidualnych gospodarstw rolnych.	508	508	styczeń-grudzień 2023	874 776,00 zł	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
2	Dostarczenie danych rachunkowych dla potrzeb Polskiego FADN (planuje się podpisanie umowy w I połowie 2023 roku, w grudniu 2022 zostanie podpisany list intencyjny)	Opracowanie końcowe zestawu książek z danymi rachunkowymi dla potrzeb Systemu Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych oraz dostarczenie tych danych w formie elektronicznej poprzez system komputerowy (System RDR), których zapisy prowadzone były w 2022 roku	508	508	styczeń-grudzień 2023	562 356,00 zł	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy

Lp.	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródło finansowania
			liczba form	liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8
3	Branches	Celem sieci BRANCHES jest zwiększenie skuteczności wdrażania nowych opłacalnych technologii mobilizujących podaż biomasy i tworzących innowacyjne możliwości biznesowe na obszarach wiejskich poprzez poprawę i wzmocnienie powiązań między praktyką a nauką o biogospodarce. Projekt usprawni komunikację między praktykami a naukowcami i leśnikami poprzez dwukierunkowy transfer efektywnych rozwiązań i technologii. W efekcie, wartościowe wyniki prac badawczo-rozwojowych znajdą zastosowanie w praktyce. W ramach projektu w 2023 roku zostały zaplanowane jeden warsztat.	1	25	styczeń 2021- grudzień 2023	1999 308,75 euro 9 315 179,33 zł (na WMODR przypada 49 062,50 euro) 228 592,00 zł	Fundusz Europejski, Horyzont 2020
4	Wsparcie korzystania z usług doradczych w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw objętego PROW na lata 2014-2020 (edycja II)	Celem projektu jest zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.	4 564	1 242	31.03.2021 - 31.05.2023	7 930 418,40 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
5	Wsparcie korzystania z usług doradczych w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw objętego PROW na lata 2014-2020 (edycja III)	Celem projektu jest zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami.	2 166	722	po podpisaniu umowy, planowany czas realizacji 2023-2024	4 820 620,72 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
6	Transfer wiedzy i działalność informacyjna z zakresu Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne w ramach Poddziałania 1.1. „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania	Celem prowadzonych szkoleń jest upowszechnianie i ugruntowanie wiedzy w zakresie odtwarzania, ochrony i wzbogacania ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem ze szczególnym uwzględnieniem poprawy gospodarki wodnej, w tym nawożenia i stosowania pestycydów.	60	1 200	2022-2024	1 706 584,00 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Lp.	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródło finansowania
			liczba form	liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8
	umiejętności” w ramach PROW 2014-2020						
7	Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych w ramach poddziałania 1.2 „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach PROW 2014-2020	Celem projektu jest upowszechnienie wśród rolników dobrych praktyk lub innowacyjnych rozwiązań stosowanych w ekologicznym systemie produkcji żywności.	107	651	2022-2024	2 161 857,00 zł	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
8	„Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” objętego PROW na lata 2014-2020 w zakresie Nowoczesnych technologii chowu i hodowli bydła ras mięsnych	Operacja polega na założeniu obiektów demonstracyjnych w gospodarstwach prowadzących chów i hodowlę bydła ras mięsnych, pozostających pod kontrolą użytkowości mięsnej i prowadzenia w tych obiektach działalności zgodnie z instrukcją.	39	210	po podpisaniu umowy, planowany czas realizacji 2023-2024	13 778 300,00 zł (na WMODR przypada 545 571,50 zł)	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa
9	Olimpiada Wiedzy Rolniczej, Ochrony Środowiska i BHP w Rolnictwie	Celem Olimpiady będzie upowszechnianie wiedzy i postępu rolniczego, wyróżnienie i popularyzowanie młodych rolników posiadających dużą wiedzę ekonomiczną, rozwijanie idei współzawodnictwa, wyzwalenie oraz wzmacnianie współpracy młodych rolników z instytucjami rolniczymi i otoczeniem rolniczym w zakresie niezbędnym dla poprawy bytu wiejskiej rodziny.	1	57	20.06.2023	25 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
10	<i>Designe thinking</i> – zaprojektuj swój sukces	Celem operacji będzie poznanie nowych procesów w ramach twórczych metod rozwiązywania problemów i projektowania swej działalności na rynku. Dzięki organizacji kreatywnych warsztatów uczestnicy zyskają nowe umiejętności budowania swej przewagi konkurencyjnej, zweryfikują swoje strategie działalności oraz udoskonalą działania komunikacyjne w oparciu o metodę design thinking.	1	30	styczeń-kwiecień 2023	10 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Lp.	Tytuł projektu/operacji	Cele i przedmiot projektu/operacji	Wskaźnik realizacji		Okres realizacji	Budżet brutto projektu/operacji	Źródło finansowania
			liczba form	liczba odbiorców			
1	2	3	4	5	6	7	8
11	Dobre praktyki funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich	Celem operacji będzie wymiana wiedzy i doświadczeń w zakładaniu i prowadzeniu gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich. Przedmiotem operacji będzie wyjazd studyjny dla 25 uczestników.	1	25	czerwiec- październik 2023	28 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
12	Grupowe formy działania – sposób na wzmacnianie pozycji rynkowej oraz przykłady innowacyjnych praktyk i rozwiązań	Celem operacji będzie ukazanie dobrych praktyk innowacyjnych rozwiązań, wymiana poglądów pomiędzy praktykami, a osobami, które chcą stworzyć grupowe formy działania.	1	25	wrzesień 2023	25 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
13	Praktyczne podejście do szacowania szkód łowieckich	Celem operacji będzie omówienia i pokazania w uprawie szacowania szkody spowodowanej przez zwierzyne łowiecką. Przedmiotem operacji będą warsztaty terenowe.	1	45	listopad 2023	25 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
14	<i>Let's play</i> – teatr, jako metodologia pracy zespołowej	Celem operacji będzie rozwijanie podstawowych umiejętności, szczególności dotyczących sfery społecznej w przestrzeni pracy zawodowej, tj. uczenie się, planowanie, komunikacje, współprace, niezależność i odpowiedzialność oraz pozyskiwanie i interpretowanie informacji.	1	200	październik- grudzień 2023	120 000,00 zł	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich
15	Poprawa pozycji konkurencyjnej rolników dzięki ograniczeniu roli pośredników w łańcuchu produkcji wołowiny	Celem operacji jest podniesieniem wiedzy uczestników w zakresie przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, poprawa sytuacji rolników w łańcuchu produkcji, rozwijanie świadomości w zakresie korzyści ze współpracy rolników w rozmaitych formach prowadzących do rozwoju integracji poziomej, a następnie pionowej w rolnictwie, a także przedstawienie dobrych praktyk dotyczących przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.	6	480	2022-2023	362 262,00 zł (na WMODR przypada 12 406,00zł)	Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Tab. 37. Zadania planowane w ramach projektów z uwzględnieniem tematów i form

Lp.	Tytuł projektu	Forma	Liczba form	Liczba uczestników / odbiorców / nakład
1	2	3	4	5
1	Zbieranie danych rachunkowych dla potrzeb Polskiego FADN (planuje się podpisanie umowy w I połowie 2023 roku, w grudniu 2022 zostanie podpisany list intencyjny)	zestaw książek	508	508
2	Dostarczenie danych rachunkowych dla potrzeb Polskiego FADN (planuje się podpisanie umowy w I połowie 2023 roku, w grudniu 2022 zostanie podpisany list intencyjny)	zestaw książek – wersja elektroniczna system RDR	508	508
3	Branches	warsztat hybrydowy	1	25
4	Wsparcie korzystania z usług doradczych w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw objętego PROW na lata 2014-2020 (edycja II)	program doradczy	1 242	1 242
		usługa doradcza	3 322	
5	Wsparcie korzystania z usług doradczych w ramach działania Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw objętego PROW na lata 2014-2020 (edycja III)	program doradczy	722	722
		usługa doradcza	2 166	
6	Transfer wiedzy i działalność informacyjna z zakresu Obowiązki rolnika w świetle ustawy Prawo wodne w ramach Poddziałania 1.1. „Wsparcie dla działań w zakresie kształcenia zawodowego i nabywania umiejętności” w ramach PROW 2014-2020	liczba szkoleń	60	1 200
7	Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych w ramach poddziałania 1.2 „Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” w ramach PROW 2014-2020	demonstracja	20	20
		szkolenia wyjazdowe	86	581
		seminarium	1	50
8	„Wsparcie dla projektów demonstracyjnych i działań informacyjnych” objętego PROW na lata 2014-2020 w zakresie Nowoczesnych technologii chowu i hodowli bydła ras mięsnych	demonstracja	3	210
		wyjazd szkoleniowy	36	
9	Olimpiada Wiedzy Rolniczej, Ochrony Środowiska i BHP w Rolnictwie	olimpiada wojewódzka	1	57
10	<i>Design thinking</i> – zaprojektuj swój sukces	szkolenie/warsztat	1	30

Lp.	Tytuł projektu	Forma	Liczba form	Liczba uczestników/ odbiorców/nakład
1	2	3	4	5
11	Dobre praktyki funkcjonowania gospodarstw opiekuńczych na obszarach wiejskich	wyjazd studyjny	1	25
12	Grupowe formy działania – sposób na wzmocnienie pozycji rynkowej oraz przykłady innowacyjnych praktyk i rozwiązań	wyjazd studyjny	1	25
13	Praktyczne podejście do szacowania szkód łowieckich	warsztat terenowy	1	45
14	Let's play – teatr, jako metodologia pracy zespołowej	warsztat	1	200
15	Poprawa pozycji konkurencyjnej rolników dzięki ograniczeniu roli pośredników w łańcuchu produkcji wołowiny	wyjazd studyjny krajowy	4	480
		konferencja/kongres	2	

D. Współpraca z innymi instytucjami i samorządem

Ogólna informacja na temat współpracy z instytucjami i samorządem

Tab. 38. Współpraca z instytucjami krajowymi i samorządem

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/cel współpracy
1	2	3
1	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie wiedzy o PS WPR na lata 2023-2027, systemach wsparcia bezpośredniego (wsparcie merytoryczne jako lektoraty, prowadzenie doskonalenia kadry WMODR, uczestnictwo w szkoleniach); – współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
2	Krajowy Ośrodek Wsparcie Rolnictwa	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie wiedzy o wsparciu rynkowym, promocji żywności regionalnej i ekologicznej, wybranych działaniach PS WPR na lata 2023-2027 (wsparcie merytoryczne jako lektoraty, prowadzenie doskonalenia kadry WMODR); – współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
3	KRUS, ZUS	<ul style="list-style-type: none"> – upowszechnianie wiedzy o BHP w rolnictwie, ubezpieczeniach społecznych rolników (wsparcie merytoryczne jako lektoraty); – współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
4	Banki, banki spółdzielcze, banki zrzeszające banki spółdzielcze oraz izba gospodarcza zrzeszająca banki spółdzielcze	<ul style="list-style-type: none"> – współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.

L.p.	Nazwa instytucji	Przedmiot/cel współpracy
1	2	3
5	Izby rolnicze oraz Krajowa Rada Izb Rolniczych	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w zakresie wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich; - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
6	Regionalne zarządy gospodarki wodnej	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w zakresie gospodarki wodnej w rolnictwie (wsparcie merytoryczne jako lektoraty); - współpraca przy tworzeniu Lokalnych Partnerstw na rzecz Wody (LPW).
7	Placówki oświatowe w zakresie prowadzenia szkoleń zawodowych wynikających z potrzeb lokalnego rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw; - wsparcie merytoryczne jako lektoraty.
8	Lokalne i regionalne organizacje wspierania przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
9	Szkoły, szkoły wyższe, placówki badawczo-rozwojowe i placówki naukowe PAN	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w zakresie wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich (w tym: identyfikacja innowacji w rolnictwie, wsparcie merytoryczne jako lektoraty, doskonalenie kadry WMODR); - ankietyzacja gospodarstw rolnych – badanie sytuacji finansowej gospodarstw; - udział WMODR w systemie „Rachunkowości rolnej Polski FADN”; - udział WMODR w „Systemie Sygnalizacji Agrofagów”; - prowadzenie działalności upowszechnieniowej - demonstracje, szkolenia praktyczne; - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
10	Jednostki administracji rządowej i jednostkami samorządu terytorialnego	<ul style="list-style-type: none"> - wykonywanie przez WMODR zadań związanych z szacowaniem szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi; - współpraca w zakresie wspierania rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich; - współpraca w celu aktywizacji zawodowej mieszkańców wsi, w tym udział osób bezrobotnych w formach szkoleniowych WMODR; - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw; - współpraca w zakresie doradztwa dotyczącego produkcji roślinnej; - wsparcie merytoryczne jako lektoraty podczas form upowszechnieniowych i szkoleniowych.
11	Związki zawodowe i społeczno-zawodowymi organizacje rolników	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca w zakresie SIR.
12	Środkami masowego przekazu	<ul style="list-style-type: none"> - publikacje materiałów audio i pisanych z ważnymi informacjami dla rolników, informacjami o WMODR; - współpraca przy tworzeniu i publikacji cyklicznych form online (materiały informacyjne oraz szkoleniowe); - współpraca przy realizacji imprez promocyjnych: targów, olimpiad, konkursów, wystaw.
13	Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Olsztynie	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca przy realizacji Ogólnopolskiego programu regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie;

Lp.	Nazwa instytucji	Przedmiot/cel współpracy
1	2	3
		– uczestnictwo w pokazach - Zasady pobierania próbek gleby do badań agrochemicznych.
14	CDR w Brwinowie	– współpraca przy organizacji szkoleń dla doradców.

Tab. 39. Współpraca ODR z instytucjami zagranicznymi

Lp.	Kraj	Rodzaj zagranicznej instytucji/podmiotu współpracującego (np. podmiot doradczy, uczelnia, instytut badawczy itd.)	Rodzaj współpracy (np. organizacja wydarzenia, realizacja projektu, udział w stowarzyszeniu międzynarodowym, organizacja wizyty studyjnej itd.)	Przedmiot współpracy (krótki opis 2-3 zdaniowy na czym polega współpraca)	Czas trwania współpracy	Efekt współpracy	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
1	–	–	–	–	–	–	–

E. Wykaz ważniejszych wydarzeń

Propagowanie osiągnięć rolników, instytucji, przedsiębiorców oraz podmiotów biorących udział w życiu społeczno-gospodarczym regionu to jedno z zadań WMODR. W 2023 roku promowanie osiągnięć i wyników produkcyjnych, hodowlanych oraz organizacyjnych odbywać się będzie podczas targów, wystaw, konkursów oraz olimpiad. Najważniejsze wydarzenia zaplanowane przez WMODR na 2023 zostały wyszczególnione w poniższej tabeli.

Tab. 40. Wykaz ważniejszych wydarzeń

L.p.	Nazwa	Termin	Miejsce	Organizator/współorganizator
1	2	3	4	5
1	XXIX Jesienne Targi Rolnicze „Wszystko dla rolnictwa”	26-27.08.2023	Gryźliny ul. Lotnicza 2A 11-015 Gryźliny	WMODR ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn
2	Warmińsko-Mazurska Wystawa Zwierząt Hodowlanych	26-27.08.2023	Gryźliny ul. Lotnicza 2A 11-015 Gryźliny	WMODR ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn
3	XXII Wiosenne Targi Ogrodnicze „Pamiętajcie o ogrodach”	22-23.04.2023	WMODR ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn	WMODR ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn
4	III Warmińsko-Mazurskie Dni Pola	12.06-06.07.2023	gospodarstwa rolne na terenie województwa warmińsko- mazurskiego	WMODR ul. Jagiellońska 91 10-356 Olsztyn

F. Plan wydawniczy

Rolą działalności informacyjnej WMODR będzie generowanie, gromadzenie, przechowywanie, przekazywanie, udostępnianie oraz wykorzystywanie informacji w zakresie sposobów produkcji i konkurencyjności rolnictwa. W roku 2023 planuje się opracowanie oraz opublikowanie 31 tytułów ulotek, 18 tytułów broszur, oraz 11 numerów miesięcznika pn. „*Bieżące Informacje*”. Broszury, ulotki oraz miesięcznik wydawane są także w wersji elektronicznej do bezpłatnego pobrania ze strony internetowej WMODR.

Tab. 41. Plan wydawniczy

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
1	2	3	4
1	Aktualne problemy w ochronie zdrowia zwierząt gospodarskich	Broszura	200
2	Biologiczne metody ochrony roślin	Broszura	100
3	Dobór odmian do uprawy w województwie warmińsko-mazurskim według wyników Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego	Broszura	200
4	Edukacja w gospodarstwie rolnym	Broszura	50
5	Gospodarstwa opiekuńcze na obszarach wiejskich	Broszura	100
6	Inwestycje w gospodarstwach rolnych prowadzące do rozwoju warmińsko-mazurskiej wsi. Efekty realizacji działań modernizacja gospodarstw rolnych i młody rolnik	Broszura	200
7	Krowa mleczna – lucerna drogą do utrzymania opłacalności	Broszura	200
8	Marketing lokalnych produktów żywnościowych	Broszura	100
9	Pozarolnicza działalność gospodarcza na obszarach wiejskich jako dodatkowe źródło dochodu rodzin rolniczych w perspektywie 2023-2027 – dobre praktyki	Broszura	100
10	Produkcja i sprzedaż żywności w ramach rolniczego handlu detalicznego	Broszura	100
11	Rolnictwo węglowe w realizacji wyzwań środowiskowo-klimatycznych	Broszura	200
12	Rozpoczynanie działalności przez młodych rolników i nowych rolników oraz zakładanie przedsiębiorstw wiejskich	Broszura	200
13	Tworzenie i organizacja grup producentów rolnych – dobre praktyki	Broszura	100
14	Użytkowanie mięsne królików	Broszura	100
15	Zarządzanie gospodarstwem rolnym	Broszura	100

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
16	Zasady pisania pism w gospodarstwie domowym	Broszura	150
17	Zasady zgłaszania i szacowanie szkód łowieckich	Broszura	100
18	Zielona transformacja energetyczna rolnictwa i obszarów wiejskich	Broszura	100
19	Agroekologia	Ulotka	100
20	Allelopatia – wzajemna zależność między gatunkami roślin	Ulotka	100
21	Bioasekuracja fitosanitarna w gospodarstwach produkujących ziemniaki	Ulotka	100
22	Błękitno-zielona infrastruktura, tj. zdolność retencyjna w krajobrazie rolniczym	Ulotka	100
23	Dobre praktyki redukcji gazów cieplarnianych w produkcji rolnej	Ulotka	100
24	Działanie współpraca – działanie biznes plus rozwój – tworzenie i funkcjonowanie grup operacyjnych na rzecz innowacji	Ulotka	50
25	Działanie współpraca – działanie krótkie łańcuchy dostaw żywności jak zmniejszyć liczbę pośredników między rolnikiem lub producentem żywności a konsumentem	Ulotka	50
26	Gospodarka obiegu zamkniętego w produkcji rolniczej	Ulotka	100
27	Grupowe formy działania – sposób na wzmacnianie pozycji rynkowej oraz przykłady dobrych praktyk	Ulotka	100
28	Grupy Operacyjne EPI w województwie warmińsko-mazurskim	Ulotka	300
29	Interwencja w zakresie wsparcia powierzchniowego dla rolnictwa ekologicznego – PS WPR 2023-2027	Ulotka	50
30	Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne w ramach Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027	Ulotka	50
31	Jak poruszać się po zagonach – od A do Z	Ulotka	200
32	Jak zabezpieczyć bydło mięsne przed chorobami?	Ulotka	200
33	Nowe technologie w zakresie stosowania płynnych nawozów naturalnych	Ulotka	200
34	Planowane wydarzenia do realizacji w ramach SIR w 2023 r.	Ulotka	100
35	Podsumowanie wydarzeń zrealizowanych przez WMODR w 2022 r. w ramach SIR	Ulotka	300
36	Pomoc de minimis dla rolników	Ulotka	100
37	Prawidłowe żywienie krów mlecznych w okresie okołoporodowym	Ulotka	200
38	Rodzime źródła białka, a uprawa roślin bobowatych	Ulotka	100

L.p.	Tytuł	Forma	Nakład
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
39	Rola pożytecznych mikroorganizmów w rolnictwie	Ulotka	100
40	Rola roślin bobowatych w zmianowaniu	Ulotka	100
41	Sieć na rzecz Innowacji w Rolnictwie jako wsparcie tworzenia nowych, ulepszonych rozwiązań w rolnictwie i na obszarach wiejskich	Ulotka	300
42	Smart Villages – Inteligentne Wsie skutecznym sposobem na poprawę jakości życia obszarów wiejskich	Ulotka	100
43	Technika stosowania opryskiwaczy polowych w gospodarstwie	Ulotka	200
44	Upowszechnianie wśród rolników dobrych praktyk lub innowacyjnych rozwiązań stosowanych w rolnictwie ekologicznym	Ulotka	100
45	Uprawa słonecznika	Ulotka	200
46	Utrzymanie bydła mięsnego	Ulotka	200
47	Zakładanie i prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenach wiejskich po 2022 roku	Ulotka	200
48	Zasady korzystania z wód i usług wodnych	Ulotka	100
49	Zdrowe cielę, fundament zdrowego stada	Ulotka	200
50	„Bieżące Informacje”	Miesięcznik	11 000

G. Kształcenie i doskonalenie zawodowe kadry własnej

Zasadniczym elementem każdej jednostki są zasoby ludzkie. Wykształcona, ściśle merytoryczna kadra, stale poszerzająca wiedzę oraz podnosząca umiejętności, stanowi istotną część jednostki. Proces doskonalenia zawodowego kadry realizowany będzie w sposób dwutorowy: przez WMODR – szkolenia wewnętrzne oraz przez CDR w Brwinowie, instytuty badawczo-rozwojowe i inne jednostki – szkolenia zewnętrzne.

W roku 2023 planuje się przeprowadzić 81 wewnętrznych spotkań doskonalących kadre. Odbiorcami spotkań będą pracownicy WMODR, z których każdy weźmie udział w formie doskonalącej więcej niż raz (597 uczestników). Ponadto pracownicy wezmą udział w szkoleniach zewnętrznych (również możliwość udziału jednej osoby więcej niż raz, plan – 1 159 uczestników).

Tematyka szkoleń wewnętrznych obejmować będzie następujące zakresy:

- systemy produkcji rolnej – 103 uczestników
- rozwój obszarów wiejskich – 103 uczestników
- rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne – 103 uczestników
- ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym – 103 uczestników
- metodyka i organizacja doradztwa rolniczego – 65 uczestników

Zakresy szkoleń zewnętrznych, organizowanych przez inne jednostki, zostały zaplanowane zgodnie z zapotrzebowaniem specjalizacyjnym pracodawcy. Tematyka szkoleń obejmować będzie następujące zakresy:

- systemy produkcji rolnej – 388 uczestników
- rozwój obszarów wiejskich – 370 uczestników
- rolnictwo ekologiczne i programy rolno-środowiskowo-klimatyczne – 70 uczestników
- ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym – 203 uczestników
- metodyka i organizacja doradztwa rolniczego – 128 uczestników

Dodatkowo zostaną przeprowadzone 3 konkursy: „*Młody lektor WMODR – Rozwój obszarów wiejskich – sukcesem doradcy/specjalisty*”, wojewódzkie etapy konkursu: „*Doradca Roku*” i „*Najlepszy Doradca Ekologiczny*”.

- Konkurs „*Młody lektor WMODR – Rozwój obszarów wiejskich – sukcesem doradcy /specjalisty*”
Celem konkursu będzie doskonalenie umiejętności dydaktyczno-metodycznych i szkoleniowych, nabywanie umiejętności w wykorzystaniu różnych środków dydaktycznych oraz metod wszechstronnie aktywizujących słuchaczy, nabywanie umiejętności powiązania informacji teoretycznych z dobrymi praktycznymi, w odniesieniu do środowiska pracy. W konkursie wezmą udział pracownicy ze stażem pracy w Ośrodku poniżej 3 lat.
- Etap wojewódzki konkursu „*Doradca Roku*” – organizator CDR w Brwinowie O/Poznań
Celem konkursu będzie popularyzacja i promowanie osiągnięć doradców rolniczych, w tym innowacyjnych praktyk rolniczych, promowanie usług doradczych i podnoszenie jakości i efektywności usług doradczych. Konkurs skierowany będzie do doradców wpisanych na listę doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych prowadzoną przez Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, świadczących usługi dla rolników.
- Etap wojewódzki konkursu „*Najlepszy Doradca Ekologiczny*” – organizator CDR w Brwinowie O/Radom
Celem konkursu będzie promowanie osiągnięć pracy doradców zaangażowanych w rozwój rolnictwa ekologicznego, szczególnie w zakresie wdrażania innowacyjnych rozwiązań

i popularyzacji przetwórstwa na poziomie gospodarstwa. Konkurs skierowany będzie do doradców wpisanych na listę doradców rolniczych lub doradców rolnośrodowiskowych prowadzoną przez Dyrektora Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, świadczących usługi dla rolników w zakresie rolnictwa ekologicznego.

Specjaliści WMODR przygotowują 2 ulotki pn. „*Marka osobista doradcy*” i „*Opowieści o doradztwie – storytelling, jako skuteczne narzędzie w pracy doradcy WMODR*” w nakładzie po 200 sztuk, które stanowią będą kompendium wiedzy na temat budowania tożsamości doradcy na rynku usług doradczych, jako eksperta branżowego oraz przedstawią nieszablonowe podejścia do doradztwa i nawiązywania długofalowych relacji z klientami Ośrodka.

Ponadto zostanie zorganizowane seminarium pt. „*Dzień dobry, nazywam się...*” – warsztat kompetencyjny z budowania marki osobistej” dotyczące zagadnień z zakresu stosowania zintegrowanych narzędzi marketingowych w budowaniu silnego wizerunku na rynku usług doradczych i sprzedażowych oraz seminarium pt. „*Warunkowość, płatności bezpośrednie, ekoschematy, dopłaty do produkcji – zasady i wymogi*” dotyczące informacji o zasadach i wymogach jakie muszą spełnić rolnicy, aby otrzymać płatności w ramach PS 2023-2027.

Tab. 42. Kształcenie i doskonalenie kadry własnej

Symbol	Tematyka szkoleń	Planowana liczba uczestników
1	2	3
G.1.	Szkolenia wewnętrzne	597
G.1.1.	Systemy produkcji rolnej	103
G.1.2.	Rozwój obszarów wiejskich	103
G.1.3.	Rolnictwo ekologiczne i zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	103
G.1.4.	Ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	223
G.1.5.	Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	65
G.2.	Szkolenia zewnętrzne	1 159
G.2.1.	Systemy produkcji rolnej	388
G.2.2.	Rozwój obszarów wiejskich	370
G.2.3.	Rolnictwo ekologiczne i zobowiązania środowiskowe i klimatyczne (w tym RŚK)	70
G.2.4.	Ekonomika i zarządzanie gospodarstwem rolnym	203
G.2.5.	Metodyka i organizacja doradztwa rolniczego	128

H. PODSUMOWANIE

Tab. 43. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r. z części C1

Lp.	Rodzaj działalności		Liczba form	Liczba odbiorców
1	2	3	4	5
1	Działalność szkoleniowa	Szkolenie	486	10 835
		Szkolenie wyjazdowe	86	706
		Konferencja	24	1 540
		Razem	596	13 081
2	Działalność doradcza	Porada indywidualna		41 755
		Doradztwo grupowe	114	660
		Pozostała działalność doradcza		
		Razem	114	42 415
3	Działalność informacyjna	Informacja		9 669
		Broszura	18	
		Ulotka	31	
		Info na www.	337	
		Art. w miesięczniku odr	253	
		Inne wydawnictwa	0	
		Stoisko informacyjno-promocyjne	110	
		Pozostała działalność informacyjna	1 400	
		Razem	2 149	9 669
4	Działalność upowszechnieniowa	Pokaz	109	1 661
		Demonstracja	101	101
		Konkurs	11	241
		Olimpiada	19	379
		Targi/wystawy	0	
		Pozostała działalność upowszechnieniowa	1	
		Razem	241	2 382

Tab. 44. Zbiorcza informacja na temat płatnych usług na rzecz rolników planowanych do realizacji w 2023 r. z części C2

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Działalność szkoleniowa	101	1 951
2	Działalność doradcza	0	12 684
3	Działalność informacyjna	0	0
4	Działalność upowszechnieniowa	2	0

Tab. 45. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r. z części C3 i C4

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Działalność szkoleniowa	197	3 068
2	Działalność doradcza	7 746	2 980
3	Działalność informacyjna	0	0
4	Działalność upowszechnieniowa	44	650

Tab. 46. Zbiorcza informacja na temat działalności szkoleniowej, doradczej, informacyjnej i upowszechnieniowej planowanej do realizacji w 2023 r.

L.P.	Rodzaj działalności	Liczba form	Liczba odbiorców
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
1	Działalność szkoleniowa	894	18 100
2	Działalność doradcza	7 860	58 079
3	Działalność informacyjna	2 149	9 669
4	Działalność upowszechnieniowa	287	3 032

Konkluzje

WMO DR będzie realizował Program Działalności na 2023 rok zgodnie z zapisami ustawy z dnia 22 października 2004 o jednostkach doradztwa rolniczego w części dotyczącej zadań wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Czynności doradcze uwzględnione w Programie Działalności są odpowiedzią na priorytety określone przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz uwzględniają obszary współpracy wskazane przez Samorząd Województwa. Planowane działania określone zostały również na miarę posiadanych przez Ośrodek zasobów, zarówno kadrowych, finansowych, jak i majątkowych. Doradcy spełniając oczekiwania klientów Ośrodka będą realizować działania upowszechnieniowe w formie pokazów, demonstracji, jak również poprzez organizację szkoleń, szkoleń wyjazdowych, konferencji, konkursów, olimpiady, targów i wystaw, co wzbogaci ofertę w zakresie poprawy konkurencyjności i podnoszenia poziomu zarządzania gospodarstwem rolnym. Ponadto Ośrodek będzie kontynuował współpracę z jednostkami naukowymi, badawczymi poprzez wspólne projekty i inne przedsięwzięcia zawarte w Programie działalności na 2023 rok.

Ryzyka związane z realizacją programu działalności

Podczas realizacji programu mogą nastąpić zagrożenia dotyczące problemów z jego wykonaniem. Przeszkodę może stanowić:

- fluktuacja kadry, tj. odchodzenie pracowników na emeryturę i długotrwały proces wdrożenia nowych pracowników i nabywania przez nich odpowiednich kwalifikacji;
- wystąpienie zewnętrznych, nieprzewidzianych potrzeb doradczych zgłaszanych, zarówno przez jednostkę nadzorującą, jak i klientów;
- możliwość popełniania błędów przez doradców w świadczeniu odpłatnych usług, lub awaria aplikacji e-Wniosek Plus;
- sprzęt i informacja – włamania hackerskie, wprowadzenie złośliwego oprogramowania – zniszczenie, usunięcie, wyciek danych;
- działalność firm konkurencyjnych realizujących podobne cele.

Zarządzanie ryzykiem jest jednym z elementów kontroli zarządczej funkcjonującej w WMO DR. Każdego roku dokonuje się identyfikacji ryzyka, dogłębnej analizy oraz podejmuje się działania zmierzające do wyeliminowania ryzyka.

I. Załącznik elektroniczny